

**MASARYKOVA UNIVERZITA
UNIVERZITA KOMENSKÉHO V BRATISLAVE**

Milan JEŘÁBEK, Vladimír SLAVÍK a kol.

**CZ-SK TOWN-TWINNING –
prostředek k poznávání a integraci
(kronika projektu)**

Brno, Bratislava 2025

**MUNI
SCI**

AUTORSKÝ KOLEKTIV:

Milan JEŘÁBEK, doc. RNDr. Ph.D.

Geografický ústav, Přírodovědecká fakulta Masarykovy univerzity, Brno

Vladimír SLAVÍK, doc. RNDr. CSc.

Katedra ekonomickej a sociálnej geografie, demografie a územného rozvoja,
Přírodovědecká fakulta Univerzity Komenského v Bratislave

Nikoleta ORAVEC SLAVÍKOVÁ, Mgr. PhD.

Ondrej ORAVEC, Mgr.

Úrad splnomocnenca vlády SR pre rómske komunity, Bratislava

Eva LATTNEROVÁ, Mgr., Franz Alexander BUNDSCHUH, Ing. Marek JŮVA, MSc
Slovensko-české ekonomické centrum, z.s. Brno

ZPRACOVÁNÍ PODKLADŮ / ÚČAST NA TERÉNNÍCH ŠETŘENÍCH

Studentky a studenti MU a UK ((seznam v přílohové tabulce)

AUTOŘI FOTOGRAFIÍ:

Milan JEŘÁBEK, doc. RNDr. Ph.D.

Vladimír SLAVÍK, doc. RNDr. CSc.

RECENZE:

Marián HALÁS, prof. RNDr. PhD., Univerzita Palackého Olomouc

Antonín OKÉNKA, Mgr. MBA, Obec Nová Lhota / Sdružení místních samospráv ČR,
Jihomoravský kraj

*Publikace vychází jako zásadní výstup stejnojmenného projektu FMP/MI/01/011-CZ
programu INTERREG Slovensko-Česko 2021 – 2027.*

PARTNEŘI PROJEKTU:

Svaz měst a obcí České republiky
Slovenska

Združenie miest a obcí

MINO / Ing. Tomáš Mikulenka / Ústí nad Labem
Tisk: CDSM.cz - Centrum digitálních služeb MINO

ISBN 978-80-87889-26-8

ZAMYŠLENÍ

Přeshraniční projekty vzájemné spolupráce jsou inspirativní základnou spolupráce různorodých kultur, lidského snažení, průmyslové i zemědělské zručnosti a jsou klíčové z hlediska propojování způsobu uvažování v geografickém měřítku.

Nesčetná vzájemná přátelství, podnikatelské počiny a kompatibilita společně navrhovaných a řešených projektů přispívá již řadu let ke zkvalitňování způsobu života řady společenských komunit, místních rozvojových spolků. Historicky dané propojování regionů na území České a Slovenské republiky je charakteristické dlouhodobou efektivní spoluprací orgánů státní a veřejné zprávy, podpora dotačních fondů hraje v úsilí o propojování a síťování zajímavých inovativních počínů výraznou roli.

Úsilí o budování komunitních center pro podporu infrastrukturních projektů na obou stranách společné hranice vychází ze snahy uchopit zájmovými skupinami tradiční znaky místní kultury a způsobu života tak podnikatelského i soukromého a podpořit jejich uchování v dnešním moderním světě. Projekt „CZ-SK TOWN-TWINNING – prostředek k poznávání a integraci“ je v tomto směru smysluplným počinem. Motivace různých skupin obyvatelstva ke spolupráci nespočívá jenom v plnění oficiálních projektových dotačních programů. Je v první řadě charakteristická přirozeně nastaveným soužitím po celá staletí, což ji činí stěžejní s ohledem na společenský rozvoj regionu, sdílení řemeslných a kulturních tradic. I když je území rozděleno oficiální státní hranicí, lidské a mentální nastavení obyvatel, užívajících geografické území po staletí, uznává přirozené hranice místních regionů. Letité zkušenosti zdejších obyvatel prokazují snahu budovat společnou lidskou komunitu a rozvíjet společné hodnoty, které zde zanechali naši předkové, duševní kapitál tvořený letitou zkušeností tvrdého života v pohraničí je cennou devizou každého smysluplného rozvojového projektu.

Atraktivita vzájemné spolupráce CZ-SK je nezpochybnitelná. Osobní propojení zdejších obyvatel výrazným způsobem ovlivňuje osobní i pracovní komunity. Člověk je zde v centru zájmu, jeho potřeby po dlouhá staletí ovlivňovalo úzké spojení s přírodou a místním hospodářským životem, kterým se přizpůsoboval. Moudrost a píle místních obyvatel, zemědělců, řemeslníků, tvůrců vesnických i místních cechů vedla k budování značkových místních produktů, promyšlených zemědělských usedlostí, technických dílen a řady dalších příležitostí, užívajících místní přírodní a lidské zdroje. Jednoduchost života v propojení s potřebou udržitelnosti života vedli obyvatele regionu k vytvoření celé řady atraktivních statků, vesnických a městských zvyků, specifických produktů pro obživu těla i duše. S cílem udržet a dál rozvíjet odkaz našich předků, usiluje řada přeshraničních projektů o udržení místních tradic a zejména o jejich posun do moderní doby.

Tak krásné a různorodé jsou v současnosti zájmy obyvatel na obou stranách Beskyd. Dřevěné roubenky mění v nádherné a sluncem zalité chalupy. V přírodě obnovují turistické stezky, provoněné jehličím a místními bylinami. Budují cyklostezky, přivádějící lidi k horským pramenům a rozvíjejí tradiční kult letních i zimních sportů. Pasoucí stáda na zelených loukách dekorují krajinu a spolu s místním lidem ochraňují přírodu, která dává život i v dnešním chaotickém světě všemu živému kolem. Zdejší lid se baví lidovými zvyky a tvoří neustále nové spektrum zábavy dle nálady a potřeby. Radostná nálada panuje všude kolem a každý, kdo chce, se přidá ke společné veselosti.

Česko-slovenské vztahy dneška jsou propojené i průmyslovým a hospodářským životem. Rozvíjející se průmyslová výroba otevřela možnosti širokého rozvoje různých firemních byznysů místních, využívajících místní technický potenciál obyvatel. S podporou i zahraničních firem, které zde sídlí, se nastartovalo období ekonomické prosperity regionu v míře, která umožnila vznik moderních průmyslových firem a vysokou zaměstnanost v atraktivních průmyslových oborech. Svě místo zde nacházejí i inovativní start-upy, podporující kreativitu a zajímavé podnikatelské počiny místních obyvatel. Rozvinutá území na obou stranách otevřeli prostor i k průniku zahraničního způsobu myšlení. V posledních letech doplnili místní komunitu na obou stranách hranice průmysloví internacionálové, působící v průmyslových firmách. Jejich přínos k formování místních komunit je nezanedbatelný. Využívají místní fortel a schopnosti člověčenstva k rozvoji nejenom průmyslové výroby, ale získané hodnoty proměňují k prospěchu obcí, měst a krajiny. Pomáhají rozvíjet služby a péči o všechny kategorie obyvatel. Místní obyvatelé přinášejí k nim své nápady a zkušenosti, vždyť jako domácí dirigují orchestr rozvoje svých regionů. Společně a s radostí. Je to plně v souladu s hlubokým odkazem největšího podnikatele zdejšího regionu CZ-SK Tomáše Bati: *„Jak rozeznáváme velké lidi od malých? Malý muž myslí při své práci jen na sebe. Pracuje pouze tolik, aby si mohl opatřit potraviny na vyplnění svého žaludku. Muž, který myslí na svoji rodinu, je mužem prostřední velikosti. Veliký muž je ten, který pracuje tolik, aby jeho práce přinesla prospěch i jiným, jeho okolí, po případě celému státu.“*

Současnost lidských i pracovních vztahů zdejšího hraničního regionu je postavena na základech dlouhodobého spokojeného společného soužití Čechů, Moravanů, Slezanů, Slováků, Poláků. Společně využívají možnosti evropských dotačních schémat, národních podpůrných programů k rozvoji území, na kterém společně budují nové rodiny, vychovávají děti, pečují o seniory a choré. Budují společnými silami nové kulturní a sportovní stánky, opatřené na jedné straně moderními technologiemi, atrakcemi pro domorodý lid i návštěvy z cizích krajů a regionů. Na straně druhé souběžně s tím budují nové mezilidské vztahy ve snaze uchovat krásné historické tradice a zároveň přijímat nejnovější výdobytky moderní doby do svého přirozeného prostředí. Těší se zájmu podnikatelů, rozvíjejících cestovní ruch na obou stranách hranic. Těší se neutichající spolupráci měst a obcí na obou stranách Beskyd. Těší se z rozvoje propojeného školství, zdravotnictví, sportu, kultury a dalších pro život zdejšího lidu nezbytných odvětví.

Řada z nás, potomků bývalých obyvatel přeshraničního regionu Beskydska, působí již mnoho let na obou stranách hranice. I já osobně kombinuji trvalý pobyt v Kysuckom Novom Meste (SK) s pracovními povinnostmi v mém milovaném Baťovském Zlíně (CZ). Spojení, které funguje na vícero frontách: lidské, hodnotové, internacionální nebo inovační. A nejsem jediná, jsou nás desítky, kteří chápeme, že ve spojení s našimi bratskými národy budeme i nadále věrní životu ve spojení, nikoliv izolovaně. Je to způsob přežití a díky nesčetným oboustranným dotačním projektům se nám daří udržovat a dále rozvíjet kulturní i historické vazby sousedících regionů.

Kéž by přirozená a léty osvědčená spolupráce obou regionů CZ-SK pokračovala svým životem i nadále. Je to správný život lidu, který si v minulosti zažil bídu i tíhu osudu, ale v každé situaci se dokázal semknout a propojit do společného kruhu prosperity a radosti osudu. Mláďi zdejšího národa vybízí k nápadům, zkušenosti podporují rozvoj regionu a společnými silami budují spokojený život pro každého. Tak je to

správné a tak to má být. Ne všechny dny jsou růžové i dnes, ale je na každém z nás, kteří dýcháme Beskydský ozón a žijeme své poslání na této zemi, abychom svým příkladem a příspěvkem budovali krajinu, kde se lidu daří a baví ho v ní žít a vychovávat děti, aby byl život zachován i na další dlouhé roky.

Prosinec 2025

*Prof. Ing. Felicita Chromjaková, PhD.
Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně*

Obsah

ZAMYŠLENÍ	3
1 ÚVOD DO PROBLEMATIKY – ČESKO-SLOVENSKÉ POHRANIČIE V DOTERAJŠÍCH VÝSKUMOCH	11
Vladimír SLAVÍK	11
1.1 VÝVOJ SKÚMANIA HRANÍC, POHRANIČIA, CEZHRANIČNEJ A ZAHRANIČNEJ PARTNERSKEJ SPOLUPRÁČE	11
1.2 VÝVOJ SKÚMANIA SLOVENSKO-ČESKÉHO POHRANIČIA	14
1.3 DOTERAJŠÍ VÝSKUM ZAHRANIČNEJ PARTNERSKEJ SPOLUPRÁČE V SR A ČR	20
2 PŘEDSTAVENÍ A REALIZACE PROJEKTU	24
Milan JEŘÁBEK	24
2.1 ZÁKLADNÍ INFORMACE	24
2.2 OBSAHOVÝ KONTEXT PROJEKTU	26
2.3 METODIKA ŘEŠENÍ PROJEKTU	29
2.4 PŘESHraničNÍ DOPAD PROJEKTU	31
2.5 AKTIVITY PROJEKTU	32
3 PŘESHraničNÍ PROJEKTY PODPOŘENÉ EVROPSKOU UNIÍ	37
Milan JEŘÁBEK	37
3.1 ÚVOD / METODIKA	37
3.2 FOND MALÝCH PROJEKTŮ	47
3.2.1 Místní iniciativy	47
3.2.2 Kultura a cestovní ruch	51
4 4 ANKETOVÝ VÝSKUM	54
Vladimír SLAVÍK, Nikoleta ORAVEC SLAVÍKOVÁ, Ondrej ORAVEC	54
4.1 PRÍPRAVA ANKETY A VÝVOJ NÁVRATNOSTI	54
4.2 VÝSLEDKY ANALÝZY ANKETY	57
4.2.1 Základné údaje	57
5 5 TERÉNNÍ VÝZKUM – PRACOVNÍ POZNÁMKY	71
Milan JEŘÁBEK	71
5.1 UVOD / IDENTIFIKACE OBCÍ A MĚST	71
5.2 TERÉNNÍ ŠETŘENÍ 1	73
5.3 TERÉNNÍ ŠETŘENÍ 2	77
6 6 ÚLOHA CESTOVNÍHO RUCHU V PŘESHraničNÍM POZNÁVÁNÍ	82
Milan JEŘÁBEK, Vladimír SLAVÍK	82
6.1 ÚVOD / METODIKA	82
6.2 NABÍDKA CESTOVNÍCH KANCELÁŘÍ	86
6.3 PŮSOBNÍ TURISTICKÝCH INFORMAČNÍCH CENTER V PŘESHraničNÍ SPOLUPRÁČI	91
7 ČESKO-SLOVENSKÉ EKONOMICKÉ VAZBY	103
Eva LATTNEROVÁ, Franz Alexander BUNDSCHUH, Marek JŮVA	103
7.1 ÚVOD	103

7.2	OBCHODNÍ VZTAHY ČR A SR.....	103
7.3	VÝZNAMNÉ ČESKÉ SPOLEČNOSTI PŮSOBÍCÍ NA SLOVENSKU .110	
7.4	VÝZNAMNÉ SLOVENSKÉ SPOLEČNOSTI PŮSOBÍCÍ V ČESKU.....	111
7.5	ZÁVĚR.....	113
8	ZÁVER – KOMPARÁCIA S DOTERAJŠÍM VÝSKUMOM	114
	<i>Vladimír SLAVÍK, Milan JERÁBEK.....</i>	114

PŘÍLOHY

Přílohové tabulky

Přílohové obrázky

SEZNAM TABULEK

Tabulka 2.1: Základní informace zařazení projektu

Tabulka 2.2: Vazba projektu na strategie a koncepce

Tabulka 2.3: Cílové skupiny projektu

Tabulka 3.1: Tematické členění rozpočtu OP Přeshraniční spolupráce SK-CZ 2021-2027

Tabulka 3.2: Územní rozložení dotací podle krajů

Tabulka 3.3: Lokality s nejvyšší dotací (suma za projekty) v současném období

Tabulka 3.4: Tematické zaměření projektů s účastí vysokých škol – jednotlivé projekty a zapojení VŠ

Tabulka 3.5: Typ příjemce dotace z FMP za Místní iniciativy

Tabulka 3.6: Příjemci a partneři malých projektů Místní iniciativy CZ

Tabulka 3.7: Příjemci a partneři malých projektů Místní iniciativy SK

Tabulka 3.8: Malé projekty Místní iniciativy s účastí vysokých škol

Tabulka 3.9: Typ příjemce dotace z FMP za Kultura a cestovní ruch CZ

Tabulka 3.10: Typ příjemce dotace z FMP za Kultura a cestovní ruch SK

Tabulka 3.11: Příjemci a partneři malých projektů Kultura a cestovní ruch CZ

Tabulka 3.12: Příjemci a partneři malých projektů Kultura a cestovní ruch SK

Tabulka 4.1: Vývoj návratnosti ankety

Tabulka 4.2: Chronologický zoznam prvých 10 obcí, ktoré zaslali ankety

Tabulka 4.3: Nárast návratnosti ankety vo vybraných okresoch SK po telefonátoch

Tabulka 4.3: Zahranická partnerská spolupráca pohraničných miest a obcí SK a CZ podľa štátov

Tabulka 6.1: Analyzované CZ cestovní kanceláře – kraje Jihomoravský, Zlínský, Moravskoslezský

Tabulka 6.2: Analyzované SK cestovní kanceláře – kraje Žilinský, Trenčianský a Trnavský

Tabulka 6.3: Analyzovaná turistická informační centra CZ / SK

Tabulka 6.4: Nabídka CZ cestovních kanceláří k poznávání Slovenska – statistika

Tabulka 6.5: Přehled nabízených lokalit cestovního ruchu na Slovensku

Tabulka 6.6: Přehled nabízených lokalit cestovního ruchu v Česku

Tabulka 6.7: Přehled cyklotras v regionu Znojemska

Tabulka 6.8: Přeshraniční cyklotrasy v regionu Mikulova a Laa an der Thaya

Tabulka 6.9: Pozvánka na divadelní představení Vendryně / Jablunkov

SEZNAM GRAFŮ

Graf 1.1: Počet partnerských zmlúv lokálnych samosprávnych jednotiek vo vybraných štátoch Európy v roku 2003

Graf 3.1: Tematické zaměření velkých projektů (priority / specifické cíle) dle výše dotace z EFRR

Graf 3.2: Vysoké školy jako příjemci dotace – absolutní hodnota a struktura (2021-2025, EUR)

Graf 3.3: Zastoupení jednotlivých vysokých škol na celkové dotaci

Graf 4.1: Zastúpenie kategórií anketovaných pohraničných miest a obcí

Graf 4.2: Veľkostné kategórie anketovaných pohraničných miest a obcí

Graf 4.3: Frekvencia aktualizácie informácií o domácej spolupráci pohraničných miest a obcí

Graf 4.4: Charakter informácií o domácej spolupráci pohraničných miest a obcí

Graf 4.5 Domáca partnerská spolupráca pohraničných miest a obcí

Graf 4.6: Frekvencia aktualizácie informácií o zahraničnej spolupráci pohraničných miest a obcí

Graf 4.7: Charakter informácií o zahraničnej spolupráci pohraničných miest a obcí

Graf 4.8: Zahraničná partnerská spolupráca pohraničných miest a obcí podľa priestorových úrovní

Graf 4.9: Oblasti zahraničnej partnerskej spolupráce pohraničných miest a obcí

Graf 4.10: Cieľové skupiny zahraničnej partnerskej spolupráce pohraničných miest a obcí

Graf 4.11: Zdroje financovania zahraničnej partnerskej spolupráce miest a obcí

Graf 4.12: Bariéry zahraničnej partnerskej spolupráce pohraničných miest a obcí

Graf 4.13: Plánovaná nová zahraničná partnerská spolupráca pohraničných miest a obcí

Graf 5.1: Navštívené obce a města během projektu – populační velikost

Graf 6.1: Nabídka CZ cestovních kanceláří k poznávání Slovenska – proporce mezi atraktivitami

Graf 7.1: Export z ČR na Slovensko (2024) – struktura podle položek

Graf 7.2: Import ze Slovenska do ČR (2024) – struktura podle položek

SEZNAM MAP

Mapa 1.1 Intenzita cezhraničných väzieb obcí SR s ČR v roku 1991

Mapa 1.2: Malé projekty v moravských městách a obciach v česko-slovenskom pohraničí v rokoch 2014 – 2020

Mapa 1.3: Pohraničné mestá v Slovenskej republike

Mapa 3.1: Velké projekty měst a obcí v česko-slovenském pohraničí prostřednictvím Interregu Slovensko-Česko (2021+)

Mapa 4.1: Partnerská spolupráce miest SK v pohraničí s dôrazom na moravské partnerstvá

Mapa 5.1: Navštívené obce a města během projektu – územní rozmístění

Mapa 6.1: Nabídka SK cestovních kanceláří k poznávání Česka – územní rozložení

Mapa 6.2: Nabídka CZ cestovních kanceláří k poznávání Slovenska – územní rozložení

SEZNAM OBRÁZKŮ

Obrázok 1.1: Schematický grafický model slovensko-českého pohraničia

Obrázok 1.2: Oblasti cezhraničnej spolupráce v slovensko-českom pohraničí

Obrázek 2.1: Akce Týden česko-slovenské vzájemnosti

PŘÍLOHY

Přílohové tabulky

Přílohová tabulka 1: Zapojení partnerů do projektu

Přílohová tabulka 2: Obce/města navštívená během terénních šetření

Přílohová tabulka 3: Účastníci-hosté úvodního a závěrečného workshopu

Přílohová tabulka 4: Účastníci partnerů projektu na živých akcích

Přílohová tabulka 5: Obce/města zapojená do anketárního šetření

Přílohové obrázky

ÚVODNÍ WORKSHOP – Brno

TERÉNNÍ ŠETŘENÍ 1 VČ. KULATÝCH STOLŮ

TERÉNNÍ ŠETŘENÍ 2 VČ. KULATÝCH STOLŮ

ZÁVĚREČNÝ WORKSHOP – Bratislava

1 ÚVOD DO PROBLEMATIKY – ČESKO-SLOVENSKÉ POHRANIČIE V DOTERAJŠÍCH VÝSKUMOCH

Vladimír SLAVÍK

Česko-slovenské pohraničie patrí zo všetkých úsekov hraníc tak v Českej republike ako aj v Slovenskej republike medzi najpreskúmanejšie. Výraznou mierou prispeli do doterajších výskumov geografi, a to rôznymi výstupmi – knižnými publikáciami, štúdiami, účasťami v projektoch, zadanými postupovými prácami. Patria k nim aj riešitelia projektu (Jeřábek a Slavík). Po dlhodobých skúsenostiach predovšetkých vo sfére cezhraničnej spolupráce sa rozhodli, že vyskúšajú spoluprácu v rámci projektu Interreg CZ-SK.

K dohode o možnej spolupráci na projekte prišlo pri príprave vysokoškolskej učebnice Cezhraničná spolupráca a zahraničná partnerská spolupráca (Slavík, 2023), ktorá je prvou takto zameranou učebnicou v strednej Európe. Predmet s takýmto názvom sa vyučuje na Prírodovedeckej fakulte UK v Bratislave už vyše 20 rokov. Za oponenta sme vybrali z Českej republiky Milana Jeřábka z Masarykovej univerzity v Brne, odborníka č. 1 v tejto oblasti, dlhoročného kolegu, ale bez dovedajšej spolupráce.

Po úspešnom vydaní učebnice sme začali s prípravami projektovej spolupráce po odbornej stránke. Kľúčovou otázkou bola téma projektu. Keďže doterajšie výskumy v česko-slovenskom pohraničí boli zamerané predovšetkým na cezhraničnú spoluprácu, rozhodli sme sa riešiť v plánovanom projekte partnerskú spoluprácu, a to tentokrát z oboch strán hranice, čo v doterajších výskumoch spravidla absentovalo. Predprípravou na projekt bol spoločný článok o vybraných problémoch českej časti česko-slovenského pohraničia (Jeřábek, Slavík, Šindelář, 2024)

V rámci úvodnej kapitoly predstavujeme sumárne poznatky z doterajších výskumov vo svete a Európe (1.1), slovensko-českého pohraničia (1.2) a zahraničnej partnerskej spolupráce v SR a ČR (1.3), najviac čerpáme z vysokoškolskej učebnice (Slavík, 2023). Doterajšie výskumy boli východiskom pri našom výskume, poučením pri pracovných postupoch a metódach práce a boli využité aj pri porovnaní výsledkov.

1.1 VÝVOJ SKÚMANIA HRANÍC, POHRANIČIA, CEZHRAŇIČNEJ A ZAHRAŇIČNEJ PARTNERSEKJ SPOLUPRÁČE

Problematika hraníc sa začala diskutovať v literatúre už na začiatku 20. storočia (rôzne prístupy), začiatkom 60. rokov sa zameriavala prevažne na štúdium demarkácie hraníc (van Houtum, 2005).

V priebehu vývoja sa skúmanie hraníc postupne menilo na skúmanie pohraničia (Newmann, 2001). Dôkazom toho sú práce o hraniciach a pohraničných regiónoch spolu. Ako sa zmenila situácia za 20 rokov? Podľa Van Houtuma (2021) sa oblasť pohraničných štúdií premenila na dynamickú a multidisciplinárnu výskumnú sféru. Chápanie hraníc a pohraničia sa neustále vyvíja a mení, objavujú sa nové prístupy (aj populistické prúdy), ale aj ďalších 20 rokov bude stále čo skúmať. S týmto názorom sa stotožňuje aj Paasi (2021) a konštatuje, že do výskumu pohraničia sa v súčasnosti okrem politických geografov, politológov, ekonómov, sociológov, historikov, antropológov a literárnych teoretikov pridávajú aj výskumníci v oblasti bezpečnosti a

estetiky. Rozšíril sa rozsah štúdia, čo rezonuje s rastom výskumnej komunity a nárastom nových tém.

Cezhraničnou spoluprácou sa autori začali zaoberať až po výraznejšom rozšírení siete cezhraničných regiónov a rozvoji ich spolupráce v západnej aj vo východnej Európe. Prvou celoeurópskou analýzou cezhraničnej spolupráce a vývoja siete euroregiónov bola štúdia Perkmana *Cross border regions in Europe* (2003). Na objednávku Rady Európy vypracoval Inštitút medzinárodnej sociológie v Gorizii (ISIG) 4 štúdie o analýze cezhraničnej spolupráce. Prvé tri sa týkali regiónov Európy – strednej Európy (Gasparini a Del Bianco, 2010a), severnej Európy (Gasparini a Del Bianco, 2010b), balkánskych a podunajských štátov (Gasparini a Del Bianco, 2011) a štvrtá Európy (Gasparini, 2011). Cieľom poslednej analýzy bola sumarizácia stavu cezhraničnej spolupráce v štátoch analyzovaných v prvých troch dieloch a odporúčaná optimálna stratégia do budúcnosti. Dôkazom rozvinutosti tohto výskumného smeru je rozsiahla encyklopédia cezhraničnej spolupráce (Wassenberg a Reitel, eds., 2020) a Atlas cezhraničnej spolupráce (Atlas de la coopération transfrontalière, 2008).

Od roku 2006 sa na podnet Európskej únie zásadne zmenila situácia v Európe a začala sa tvoriť sieť európskych zoskupení územnej spolupráce (EZÚS) ako nový nástroj cezhraničnej spolupráce. Na rozdiel od početných publikácií o euroregiónoch, v ďalších rokoch len málo akademických štúdií skúmalo význam tohto nástroja pre cezhraničné riadenie. Zrejme aj to bolo impulzom ku komplexnému zhodnoteniu doterajšieho vývoja k 15. výročiu EZÚS v sérii príspevkov. Viaceré aspekty vývoja boli prekvapivé a nesplnili zatiaľ také očakávania, ako sa predpokladalo.

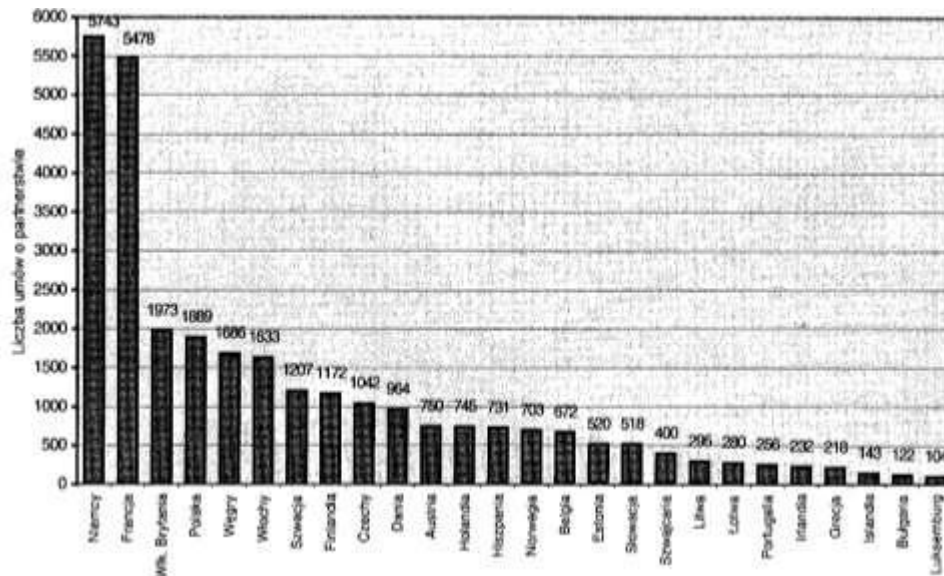
Zahraničná partnerská spolupráca sa začala rozvíjať predovšetkým po 2. svetovej vojne. Z priestorových jednotiek bola v začiatkoch a aj doteraz je jednoznačne najfrekvencovanejšia spolupráca na lokálnej úrovni (mestá a obce), preto jej v literatúre autori venujú najviac pozornosti. Táto forma spolupráce začala v Európe a postupne sa rozšírila aj na iné svetadiely, ale počas celého doterajšieho vývoja najvyššiu intenzitu dosahovala v Európe. Prvou geografickou analýzou siete partnerských miest, a hneď vo svete, je štúdia Zelinského (1991). Autor zhodnotil vývoj partnerskej spolupráce vo svete a stav vo vtedajších 190 krajinách v roku 1988 podľa počtu partnerstiev a počtu krajín. Takáto spolupráca sa považuje za veľmi významnú súčasť medzinárodných vzťahov vo všeobecnosti a pri šírení porozumenia, spolupráce a podpore rozvoja. Partnerstvá miest patria medzi formy decentralizovanej medzinárodnej spolupráce a ich nárast je súčasťou procesu posilňovania vplyvu miest v súčasnom globalizovanom svete.

Logicky najviac výskumov zahraničných partnerstiev prebieha v Európe. Doteraz najkomplexnejšou štúdiou vývoja zahraničných partnerstiev miest a obcí Európy je práca Kaczmareka (2005). Medzi štátmi Európy bola veľká variabilita tak v intenzite ako aj formách a charaktere spolupráce. Podľa databáz Kongresu miestnych a regionálnych samospráv bolo v Európe v roku 2003 28 600 partnerských vzťahov miest a obcí, pričom len za dekádu 90. rokov prišlo k ich zdvojnásobeniu. Početnosť partnerských vzťahov na lokálnej úrovni v 26 európskych štátoch ukazuje Graf 1.1. Jednoznačnými lídrami interkomunálnej partnerskej spolupráce v Európe boli Nemecko a Francúzsko s počtom partnerských zmlúv prevyšujúcich hodnotu 5 000 v roku 2003. Samozrejme tieto vysoké hodnoty súvisia aj s celkovým počtom lokálnych jednotiek. Ďalšiu skupinu 7 štátov s počtom partnerských vzťahov v rozpätí 1 000 – 2 000 tvorili ďalšie veľké štáty Európy a

tiež aj Česká republika. Slovenskej republike s hodnotou 518 partnerských vzťahov patrila 17. priečka.

Graf. 1 Počet partnerských zmlúv lokálnych samosprávnych jednotiek vo vybraných štátoch Európy v roku 2003

Zdroj: Kaczmarek, 2005

Z hľadiska podielu lokálnych samosprávnych jednotiek v partnerských vzťahoch vynikali štyri severné štáty. Z nich jednoznačne na čele bolo Švédsko (vyše 90 %) a za ním Dánsko, Fínsko (vyše 80 %) a Írsko (80%) a tiež štáty Beneluxu Belgicko a Holandsko (vyše 60 %). Najnižšiu mieru zapojenia do zahraničných lokálnych partnerstiev (pod 10 %) malo 6 z 19 sledovaných krajín, medzi nimi boli aj Česká republika a Slovenská republika. Autori Brakman, Garretsen a Oumer (2016) vyhodnotili vývoj lokálnych partnerstiev v Európe v rokoch 1988 – 2010 a osobitne v Nemecku v rokoch 1976 – 2007, ktoré je v súčasnosti na čele svetového rebríčka.

Výrazný nárast partnerstiev v strednej Európe sa prejavil aj zvýšeným záujmom o túto problematiku. Výskum v štátoch strednej Európy (ČR, Poľsko, SR) poukázal na veľkú zaangažovanosť starostov v zahraničných partnerstvách miest (Baldersheim, Buček a Swianiewicz, 2002). Nedostatok databáz sa pri výskumoch nahrádzal anketovým prieskumom. Zo susedných štátov je táto problematika najviac preskúmaná v Poľsku vďaka príspevkom Furmankiewicza (2001, 2003, 2005, 2007). Okrem teoretického vkladu (Furmankiewicz, 2003) analyzoval v troch štúdiách zahraničné partnerstvá v Poľsku (2001, 2005, 2007). V posledných rokoch viacerí autori konštatujú neustále rastúci význam tejto formy spolupráce, o to naliehavejšou požiadavkou sa javí skvalitňovanie teoretického rámca twinningu a návrh ďalšieho výskumného programu. Köhle (2005) identifikuje postupnú zmenu na európskej scéne od partnerstiev zmierenia na integračné partnerstvá. Namiesto symbolického dôrazu na spolupatričnosť sa cieľ čoraz viac posúva ku konkrétnej a funkčnej spolupráci. Zvýšený záujem je v Európe o partnerské mestá na hraniciach. Schultz (2009) práve takéto mestá označila za laboratória európskej integrácie a za

významný pre ne považuje historický dátum východného rozšírenia Európskej únie (1. máj 2004).

Na záver hodnotenia tematických blokov v zahraničnej literatúre si dovoľíme upozorniť na 7. kapitolu v publikácii Kaczmareka (2005) venujúcej sa priestorovým štruktúram a reformám v Európe: Cezhraničná a zahraničná spolupráca administratívnych jednotiek. Je to jeden z prvých príkladov v literatúre, kde je analyzovaná táto problematika spoločne. Bola jednou z prvých inšpirácií na takéto spojenie aj vo vysokoškolskej učebnici (Slavík, 2023). Autor v prehľadnej podobe analyzoval inštitucionálny rámec cezhraničnej spolupráce, euroregióny, pohraničné mestá a zahraničné partnerstvá miest a obcí. Takýchto príkladov postupne pribúda, predovšetkým pri skúmaní zahraničných partnerstiev miest a obcí. Tento prístup bol inšpiráciou aj pri príprave a samotnej realizácii nášho projektu.

K doteraz ojedinelým celosvetovým analýzám literatúry súvisiacou s cezhraničnou problematikou patrí príspevok autorov Makkonena a Williamsa (2016). Štúdiá hodnotí frekvenciu článkov o pohraničných regiónoch (border regions) v časopisoch z databázy Scopus v rokoch 1996 – 2013, pričom sledovali 5 ukazovateľov. Analýza lokalizácie podľa svetových regiónov dokázala, že najplodnejšie inštitúcie a autori sú v sledovanej problematike v Európe (viac ako 400 článkov). Veľkým úspechom je umiestnenie dvoch českých časopisov v prvej jedenástke (Acta Universitatis Carolinae, Moravian Geographical Reports).. Vyhodnotené boli aj kľúčové témy štúdií, dominovali štyri vzájomne prepojené témy: spolupráca a integrácia, regionálny rozvoj, riadenie a politika, mobilita: migrácia, pracovný trh a cestovný ruch.

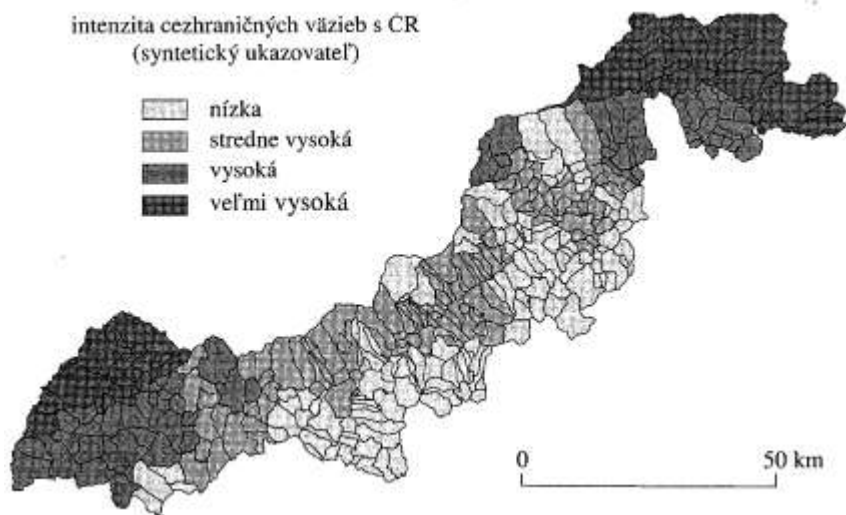
1.2 VÝVOJ SKÚMANIA SLOVENSKO-ČESKÉHO POHRANIČIA

Problematika cezhraničnej spolupráce a zahraničnej partnerskej spolupráce je v slovenskej a českej odbornej literatúre nová, o čom svedčia roky vydání publikácií a článkov o tejto problematike. Prvé publikácie a články sa objavili na konci poslednej dekády 20. storočia a väčšina až po roku 2000.

Pre takmer všetky doterajšie analýzy slovensko-českého pohraničia platí, že sa realizovali len na jednej strane hranice. Doteraz najkomplexnejšou prácou v Slovenskej republike je monografia Cezhraničné väzby, cezhraničná spolupráca (Halás, 2005) sumarizujúca teoreticko-metodologické problémy cezhraničných väzieb a cezhraničnej spolupráce a výsledky výskumu slovenskej časti slovensko-českého pohraničia. Analýza vybraných okruhov cezhraničných väzieb na úrovni obcí a cezhraničnej spolupráce vyústila do regionalizácie skúmaného pohraničia, autor vyčlenil 4 základné kategórie regiónov (Mapa 1.1). Severo-južná polarizácia pohraničia preukazujúca sa v teoretických aj reálnych predpokladoch sa odzrkadlila aj vo výslednej regionalizácii. Prvá kategória s veľmi silnými cezhraničnými väzbami sa takmer stotožnila v severnej časti s okresom Čadca a v južnej časti s okresom Skalica. Druhú kategóriu s vysokou intenzitou väzieb tvorili okresy susediace s najvyššou kategóriou (na severe okresy Kysucké Nové Mesto a Bytča, na juhu Senica). Posledné dve kategórie (stredne vysoká a nízka intenzita väzieb) sa týkali celého stredného Považia, kde je však významným faktorom prírodná bariéra.

Mapa 1 Intenzita cezhraničných väzieb obcí SR s ČR v roku 1991

Zdroj: Halás, 2005

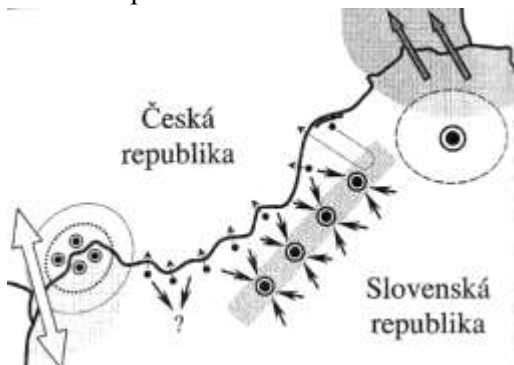

Podľa schematickeho modelu rozdelil autor slovenskú časť slovensko-českého pohraničia na tri hlavné regióny (Obrázok 1.1a): Región Kysúc s dominantou dochádzkovou väzbou na Ostravsko a potenciálom pre cestovný ruch, Región Stredné Považie s najmenšími vtedajšími väzbami na moravskú stranu a koncentráciou hlavných aktivít popri hlavnej komunikačnej línii a Región Záhorie s najrozvinutejšími cezhraničnými väzbami komplexného charakteru. V ďalšej publikácii sa Halás s Řehákem (2008) venovali predovšetkým sídelným a dopravným väzbám na slovensko-moravskom pohraničí a prezentovali aj novšiu verziu schematickeho modelu platnú ku koncu 20. storočia (Obrázok 1.1b). Na moravskej strane pridali sídelné centrá v strednej a severnej časti. Najväčšie zmeny modelu nastali na severnom úseku pohraničia, kde sa dominantné jednosmerné väzby (dochádzka za prácou) na Ostravsko zredukovali a začali sa meniť na viac vyrovnané.

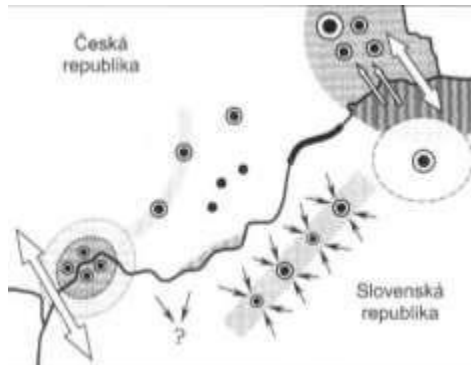
Obr. 1 Schematický grafický model slovensko-českého pohraničia

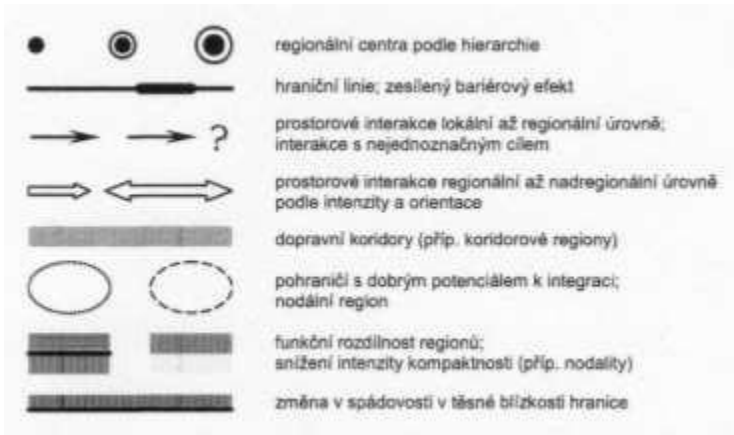
Zdroje: Halás, 2005; Halás a Řehák, 2008

a. situácia pred rozdelením Československa

b. situácia na konci 20. storočia

V České republice boli vďaka projektom vydané viaceré publikácie o vybraných aspektoch cezhraničnej spolupráce (Jeřábek, ed., 1999, Jeřábek, ed., 2001, atď.), z nich je doteraz najvýznamnejšou monografia České pohraničí – bariera nebo prostor sprostředkování (Jeřábek, Dokoupil a Havlíček a kol., 2004). Na rozdiel od doterajších slovenských analýz zameraných len na jednotlivé úseky slovenského pohraničia, v uvedenom diele bolo analyzované celé české pohraničie, súčasťou ktorého bolo aj česko-slovenské pohraničie. Bol to výsledok 4-ročného „geograntu pohraničia“, na ktorom participovalo viacero geografických pracovísk Českej republiky. Pohraničie bolo v tomto prípade chápané ako územie všetkých pohraničných okresov ČR, ktorých bolo 35 (z celkového počtu 76). Pri detailnej analýze jednotlivých sociálno ekonomických ukazovateľov dospeli autori k viacerým typológiám pohraničia. Na túto monografiu nadviazalo dielo České pohraničí – Od periférni národní pozice ke stabilnímu prvku evropské integrace (Jeřábek a kol., 2021).

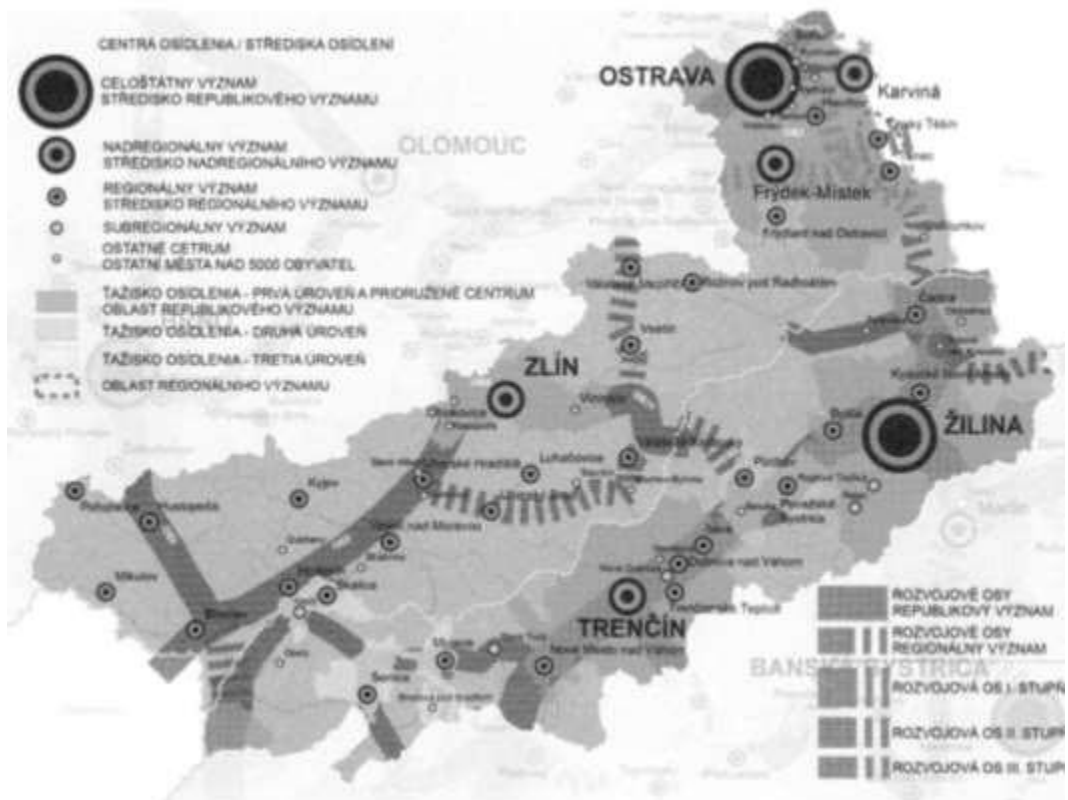
Mikroregionálna úroveň umožňuje ešte detailnejšie preniknúť do pohraničnej problematiky. V posledných rokoch sa na tejto úrovni realizovalo v susedných štátoch viacero výskumných projektov. Vaishar s kolegami prispeli významnou mierou do výskumu českého pohraničia. Vo viacerých štúdiách publikovali výsledky analýz pohraničných mikroregiónov Česka, súčasťou vždy bolo aj česko-slovenské pohraničie (Vaishar, 2008; Vaishar, Dvořák, Nováková a Zapletalová, 2008; Vaishar, ed., 2011; Vaishar, Zapletalová a Dvořák, 2008). Významnou mierou prispel k výskumu moravsko-slovenského pohraničia Řehák (Řehák, 1997, 1998, Řehák 2001, Řehák, Daněk, 1997), venoval sa hlavne dopravným väzbám a cezhraničným kontaktom.

Výskum slovensko-českého pohraničia iniciovali aj ministerstvá. Ministerstvo výstavby a regionálneho rozvoja SR a Ministerstvo pro místní rozvoj ČR podpísalo dohodu o spolupráci v oblasti územného plánovania a stavebného poriadku v roku 2002. Jedným z príkladov ich spolupráce je spoločná Štúdia slovensko-českého prihraničného územia (Ministerstvo pro místní rozvoj České republiky a Ministerstvo výstavby a regionálneho rozvoja Slovenskej republiky, 2008). Štúdia podala obraz o podmienkach a možnostiach rozvoja slovensko-českého prihraničného územia, vytvorila spoločnú víziu rozvoja vo vybraných oblastiach. Širšie riešené územie tvorili kraje na oboch stranách hraníc (3 + 3), užšie riešené územie predstavovalo na slovenskej strane 12 okresov. Navrhnutých bolo 9 súhrnných cieľov, z nich vyberáme trvalo udržateľný rozvoj, zlepšovanie dostupnosti pohraničia posilnením dopravnej a technickej infraštruktúry, prehĺbovanie vzájomných

odborných vzťahov. Autori navrhli päť cieľových území spoločného rozvoja: priestor severného Záhoria, Púchova a rozvojovej oblasti Zlín, priestor Žiliny a rozvojovej oblasti Ostrava, centrá Púchov, Břeclav a mestské aglomerácie Trenčín, Ostrava a Zlín. Cieľové územia a oblasti cezhraničnej spolupráce znázorňuje Obrázok 1.2.

Obr. 2 Oblasti cezhraničnej spolupráce v slovensko-českom pohraničí

Zdroj: Ministerstvo pro místní rozvoj ČR a Ministerstvo výstavby a regionálneho rozvoja SR, 2008

K detailnejšiemu poznaniu cezhraničnej spolupráce v slovensko-českom pohraničí v programovom období 2007 – 2013 prispela analýza Rajčákovej a Švecovej (2013a). Cieľom príspevku bolo poukázať na možnosti a stav implementácie operačného programu na úrovni obcí. Prieskum sa realizoval u vybraných obcí Trenčianskeho samosprávneho kraja (faktory efektívnosti cezhraničnej spolupráce) a aj obcí troch samosprávnych krajov (úspešnosť obcí v získavaní projektov). Výsledky výskumu poukázali na nižšiu intenzitu čerpania finančných prostriedkov. Príčinami sú najmä nedostatok skúseností samospráv so žiadosťou o dotáciu a implementáciou cezhraničných projektov a náročná administrácia projektov. Nezanedbateľné je dlhé obdobie potrebné na overenie finančných nákladov projektových aktivít, čo dostáva obce do problémov so spolufinancovaním projektov a prejavuje sa aj nízkym záujmom obcí uchádzať sa o nové projekty. V ďalšej analýze uvedené autorky (Rajčáková a Švecová, 2013b) vyhodnotili vybrané predpoklady rozvoja inovácií a inovačnej infraštruktúry v slovensko-českom cezhraničnom regióne

(vzdelanostná štruktúra obyvateľstva, zamestnanosť a výdaje na výskum a vývoj, vybrané prvky inovačnej infraštruktúry, atď.). Výsledky poukázali na priestorovú diferenciáciu sledovaných predpokladov s koncentráciou všetkých rozvojových predpokladov v tradičných centrách krajskej úrovne (Brno, Ostrava, Trnava, Trenčín, Žilina).

K doterajšiemu výskumu českej časti česko-slovenského pohraničia prispeli aj riešitelia projektu (Jeřábek, Slavík, Šindelář, 2024). Analýza sociálno-ekonomickej situácie vychádzala z objektívneho a subjektívneho pohľadu. Vonkajšie periférie možno v zásade stotožniť s pohraničnými regiónmi, pričom sa sledovala miera ich problémovosti vs. rozvinutosti. Oproti predpokladu je tunajšia úroveň – okrem iného v porovnaní s inými hraničnými úsekmi – lepšia. V populačnom a ekonomickom vývoji neboli problémové oblasti väčšieho rozsahu. Z hľadiska dopravnej dostupnosti dokonca väčšina územia – je v zásade jedno, či vymedzeného pohraničnými krajmi alebo správnymi obvody s rozšírenou pôsobnosťou – je vybavená nadpriemerne. Pri doplnení o cezhraničné aspekty sa zreteľne uplatňuje územná diferenciácia. Pomocou databázy operačného programu a správcov FMP bolo analyzované celé minulé programové obdobie (2014 – 2020/2022), pričom jednotlivé projekty boli územne definované podľa lokality žiadateľa alebo partnera (Mapa 1.2). Existuje jasná územná diferenciácia so zoskupeniami aktívnych obcí pozdĺž hranice, ako aj s oblasťami, ktoré nie sú zapojené do cezhraničnej spolupráce. Súčasť príspevku tvoria aj poznatky z niekoľkých výskumov realizovaných v sledovaných oblastiach (Pomoravie, Biele Karpaty a Beskydy) s rôznymi cieľovými skupinami a v rôznych obdobiach (2000, 2021, 2022 a 2023). Možno súhlasiť s identifikáciou hlavného problému česko-slovenského pohraničia, a to „ne/zamestnanosť a vidiek“, čo pretrváva a možno ho považovať za znak viac-menej trvalý. Podľa očakávaní individuálne kontakty sú bežnou súčasťou každodenného života, čo môže viesť (a často vedie) k oslabeniu potreby inštitucionalizovať, resp. formalizovať cezhraničnú spoluprácu. Oproti tomu starostovia/starostky vnímajú cezhraničnú spoluprácu ako dôležitú, hoci jej prínos pre rozvoj obce zároveň spochybňujú („nie veľmi prínosná“).

V odbornej literatúre je viacero príkladov štúdií vidieckych obcí vo vybraných pohraničných regiónoch. Významnou mierou prispel k tejto problematike Spišiak so spolupracovníkmi. Niekoľko rokov participoval na projekte *Obnova sídiel a krajiny v pohraničnom regióne Biele Karpaty* (napr. Spišiak, 1996; Kollár a Spišiak, 1995). Z riešených tém vyberáme anketový prieskum zamestnanosti v deviatich vybraných obciach (687 anketovaných) (Kollár a Spišiak, 1995) a trvalo udržateľného rozvoja obcí mikroregiónu (5 obcí) (Spišiak, 1996).

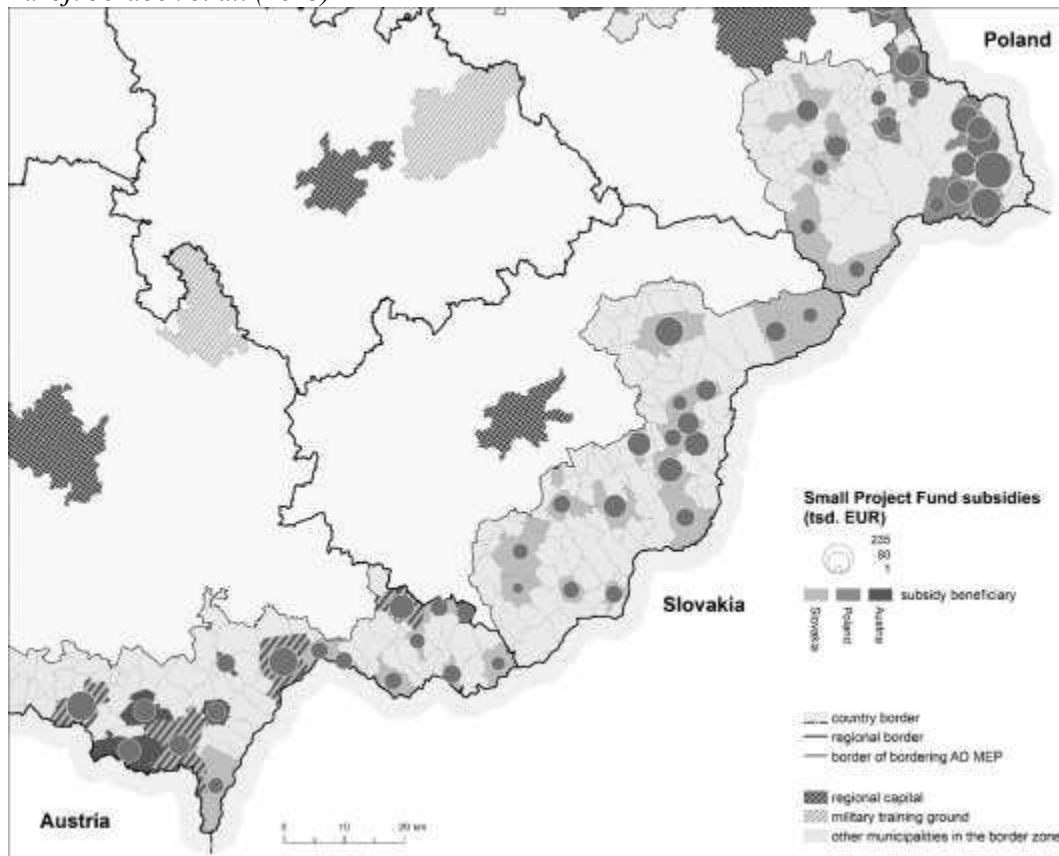
Osobitnú pozornosť si zaslúži pohraničné mesto a región Skalica, v ktorom sa realizoval celý rad výskumov a úspešných projektov týkajúcich sa cezhraničných väzieb a foriem spolupráce. Súčasťou analýz boli migračné väzby, dochádzkové väzby, dopravné spojenia, cestovný ruch, kultúrne styky, športové akcie, mediálna sféra, atď. Detailný výskum v pohraničnom meste Skalica sa realizoval niekoľko rokov aj so zapojením početných skupín študentov (1993 – 1996).

Analýza migračných väzieb mesta Skalica umožnila vyhodnotiť smery migrácie na úrovni okresov a obcí, súčasťou výskumu bolo aj sledovanie trendov vývoja migračných väzieb Skalice s najbližšími moravskými obcami, susednými mestami ako aj veľkými mestami ČR (Slavík, 2004). V tomto výskume sme v posledných rokoch pokračovali a sledovaný časový interval sme rozšírili na vyše 50-ročné sledované obdobie (1970 – 2022)

(Slavíková, 2018). Zrejme je to jediný príklad dlhodobého výskumu migračných väzieb nielen pohraničného mesta, ale mesta SR vôbec.

Mapa. 2 Malé projekty v moravských mestách a obciach v česko-slovenskom pohraničí v rokoch 2014 – 2020

Zdroj: Jeřábek et al. (2023)

Jednou z obľúbených foriem spolupráce vo sfére športu sú cezhraničné behy. Cezhraničný beh Skalica-Holíč-Hodonín bol jedným z troch takýchto behov organizovaných v SR, detailnú analýzu tohto podujatia sme prezentovali v osobitnom príspevku (Slavík a Mičietová, 2002). Výsledky výskumov v regióne a meste Skalica sa premietli aj do spolupráce riešiteľa projektu pri riešení projektov cezhraničnej spolupráce. Mesto Skalica možno označiť v týchto aktivitách ako vzorové. Prvým takým bol projekt „Napojenie regiónu Skalica na Baťov kanál a rieku Morava“ (Slavík, ed., 1998). O niekoľko rokov prišlo k jeho realizácii a v roku 2006 sa otvorením prístavu stala Skalica súčasťou obnoveného Baťovho kanála v dĺžke 53 km (Skalica – Otrokovice) využívaného ako novej atrakcie v pohraničnom regióne s možnosťou kombinácie s cykloturistikou a návštevou viacerých vinárskych centier po trase vrátane Skalice. Tradície vinohradníctva a vinárstva Skalice a okolia riešil projekt „Vínna cesta Záhorie“ (2000). Za posledné roky sa viaceré plánované kroky postupne realizovali. Od roku 1998 sa poriada medzinárodná výstava vín (každé 4 roky), jesenná vínná cesta Deň otvorených búd, všetkých uvedených akcií sa zúčastňujú aj záujemci z moravského pohraničia. Súčasťou výuky študentov

geografie na PRIF UK v Bratislave sú už dlhé roky exkurzie a víkendové pobyty. Riešiteľ projektu (Slavík) organizuje pre študentov a ďalších záujemcov už od roku 2009 pravidelné víkendové pobyty s názvom Skalica a okolie, na ktorých sú súčasťou programu pohraničné lokality severného Záhoria a južnej Moravy.

1.3 DOTERAJŠÍ VÝSKUM ZAHRANIČNEJ PARTNERSKEJ SPOLUPRÁCE V SR A ČR

Doterajší výskum zahraničnej partnerskej spolupráce miest a obcí bol frekventovanejší v SR, v ČR len ojedinele. Pre všetky doterajšie výskumy platí, že boli založené na anketovom výskume. V Slovenskej republike prvý výskum zahraničných partnerstiev realizoval Buček v roku 1994 (1995a, 1995b, 1998). Anketa bola rozoslaná vtedajším 136 štatutárnym mestám, na anketu odpovedalo 82 miest (60,3 %). Špecifikom výskumu bolo, že autor skúmal partnerstvá v ére socializmu a na začiatku novej transformačnej etapy k roku 1994. V ére socializmu bola spolupráca miest Slovenska poznačená politickou situáciou v rozdelenej Európe a mestá si vyberali dominantne partnerov z krajín strednej a východnej Európy. Analyzované mestá uviedli celkove 136 družobných miest. Vyše tretinu družobných miest tvorili české mestá (45), spolupráca slovenských a českých miest v ére Československa patrila medzi osvedčené a obľúbené partnerské vzťahy. Keďže však išlo o éru Československa, v podstate táto spolupráca nebola zahraničnou. Do analýzy bola zaradená z dôvodu možného porovnania s etapou od roku 1990. Ďalšiu početnú skupinu tvorili mestá susedných štátov zo socialistického bloku. Situácia v partnerskej spolupráci sa od roku 1990 výrazne zmenila. Obmedzená spolupráca slovenských miest na mestá bývalých socialistických štátov sa postupne začala rozširovať o mestá západnej Európy. Podľa už spomínaného výskumu Bučeka (1995a, 1995b, 1998) v roku 1994 vo vzorke miest, ktoré odovzdali anketu (82), stúpol počet partnerských miest na hodnotu 235. Treba ešte upozorniť, že počet nových partnerov by bol ešte vyšší ako nárast oproti roku 1989 (nárast o 99), pretože niektoré mestá už nepokračovali v spolupráci s dovtedajšími partnermi. Negatívom bola nedotiahnutá inštitucionálna stránka spolupráce. Vo väčšine prípadov deklarovali mestá SR v tejto etape len neoficiálnu spoluprácu.

Buček (1995a) vyčlenil 5 kategórií štátov podľa početnosti miest v partnerskej spolupráci, z nich uvádzame prví dve kategórie: a. spolupráca v rámci najbližších štátov – Maďarsko (46), Česká republika (39), b. Nemecko (24), Poľsko (23). Buček pokračoval vo výskume zahraničných partnerstiev slovenských miest aj v ďalších rokoch. Z analýzy 8 vybraných najväčších miest SR vyplynulo, že okrem nových západných partnerov mestá obnovovali spoluprácu smerom na východ a juh a objavili sa aj príklady vzdialenejších partnerstiev (Buček, 1999). Výskum 36 miest Trnavského a Žilinského kraja potvrdil výraznú dominanciu partnerov zo susedných štátov Česka a Poľska. U oblastí spolupráce prevažovala jednoznačne kultúra a ďalej to boli šport, regionálny rozvoj a školstvo a vývojové tendencie v početnosti partnerstiev naznačovali určitý stav nasýtenia (Buček, Fedorová a Ondreičková, 2012).

Situáciu v počte partnerských miest a obcí SR v roku 2006 možno ilustrovať výsledkami prieskumu zo Združenia miest a obcí Slovenska (interné materiály ZMOS-u). Výskum sa v tom čase realizoval na výberovej vzorke 132 členských miest a obcí ZMOS-u. Počet partnerských miest a obcí kolísal od jedného partnera po 6 u vidieckych obcí a po 11 partnerov v prípade miest. Z analyzovaných 88 vidieckych obcí mali najviac partnerov obce Borová (5), Klížska Nemá (4), Kráľová nad Váhom (5), Sečovská Polianka (6),

Svrčinovec (4). Väčšina vidieckych obcí mala len jednu partnerskú obec v zahraničí. Z analyzovaných 43 členských miest a 2 mestských častí Bratislavy mali v roku 2006 najviac partnerských miest: Nitra, Žilina – 11 miest, Kežmarok, Prešov – 9 miest, Spišská Nová Ves, Stropkov – 8 miest, Trenčianske Teplice – 7 miest. Najmenej partnerských miest mali menšie mestá: z nášho skúmaného pohraničia Turzovka a Vrbové – 2 mestá.

Doteraz najrozsiahlejší výskum v zahraničnej partnerskej spolupráci miest a obcí Slovenskej republiky sa uskutočnil v roku 2011 opäť vďaka Združeniu miest a obcí Slovenska. V rámci projektu Podpora partnerstva miest národnými združeniami miestnych samospráv zo Slovenskej republiky a Českej republiky financovaného z programu Európskej únie Európa pre občanov 2007 – 2013 sa realizovala Analýza stavu medzinárodnej partnerskej spolupráce miest a obcí Slovenska (Špačeková, Labátová a Ďurechová, 2012). Výskum prebiehal v troch etapách v roku 2011, oslovené boli všetky mestá, vidiecke obce a mestské časti Bratislavy a Košíc SR. Údaje napokon poskytlo 1 377 jednotiek (47 %). Anketa obsahovala 11 otázok zameraných na identifikáciu skúmaných jednotiek a informácie o charaktere, oblasti a spôsobe financovania zahraničnej partnerskej spolupráce, formy spolupráce, cieľové skupiny obyvateľstva a bariéry spolupráce. Nadviazanú zahraničnú partnerskú spoluprácu malo 583 miest a obcí (42 %), počet nadviazaných partnerstiev bolo 1 221, čiže v priemere na jedno mesto a obec pripadali dve partnerstvá. Z hľadiska zastúpenia štátov v partnerskej spolupráci slovenských miest a obcí jedno značne prevažovali štáty EÚ (90 %), medzi nimi však existovala výrazná diferenciacia. Jednoznačnú dominanciu v partnerskej spolupráci si udržiavali susedné štáty – krajiny V4 – Maďarsko, Česká republika a Poľsko (75 %). V rebríčku počtu partnerstiev podľa štátov sa do prvej desiatky dostali ďalšie dva susedné štáty Ukrajina a Rakúsko, ďalej Srbsko a Rumunsko a zo západnej Európy podľa očakávania Nemecko, Taliansko a Francúzsko. 248 slovenských miest a obcí malo 302 partnerských väzieb v Českej republike. Z toho 29 obcí malo viac ako dvoch partnerov, 8 obcí viac ako troch partnerov a tri obce mali štyri partnerstvá. Mestá a obce dávali prednosť pravidelnej, dlhodobej spolupráci a formálnej spolupráci, tu badáme pozitívny posun oproti skoršiemu výskumu, kde prevažovali neformálne partnerstvá (Buček, 1998). Prieskum ukázal výraznú prevahu 5 foriem spolupráce: umenie a kultúra, šport, vzdelávanie, cestovný ruch a regionálny rozvoj. Zároveň odhalil stagnáciu v ostatných formách. Mestá a obce financujú partnerskú spoluprácu z vlastných zdrojov, prípadne kombináciou s inými zdrojmi. Predovšetkým finančné zdroje označujú hlavne obce za najväčšiu bariéru partnerstva. Podobne ako v českom projekte, aj v tomto autori zakomponovali do analýzy medzi národných partnerstiev miest a obcí aj príklady dobrej praxe.

Podobná situácia ako v Poľsku bola s databázami aj v Českej republike a aj v Slovenskej republike Zlepšenie nastalo po realizácii spoločného projektu Svazu miest a obcí ČR (SMO ČR) a Združenia miest a obcí Slovenska (ZMOS). Projekt bol súčasťou programu EÚ Európa pre občanov 2007 – 2013. V rámci projektu sa v Českej republike realizovala anketa na webových stránkach v priebehu roka 2011, pričom bol rozlíšený rozsah pre mestá (22 otázok) a obce (13 otázok). Výsledky projektu boli zhrnuté v publikácii Současné trendy partnerství měst a obcí (Hůlková, Mertens, Veselá a Koppitz, 2012). Oslovených bolo celkovo 388 miest a 5 861 obcí, návratnosť však bola veľmi rozdielna. V prípade miest bola vysoká (72,9 %), v prípade obcí veľmi slabá (len 19 %). Z 283 miest malo 234 medzinárodnú spoluprácu s celkom 730 mestami z 36 štátov. České mestá najčastejšie spolupracovali s partnerskými mestami z troch susedných štátov – Nemecka, Poľska a Slovenska. Na ďalších miestach boli atraktívne krajiny západnej

Európy a susedné Rakúsko. Sledovanie dynamiky rastu v dvoch sledovaných obdobiach (1990 – 1999, 2000 – 2011) preukázalo veľký nárast partnerstiev v druhej sledovanej dekáde, vývoj u najviac zastúpených štátov bol však rozdielny. Veľký nárast v druhej dekáde zaznamenali mestá Poľska a Slovenska (nárast z 39 na 69). Najviac zahraničných partnerských miest mali Brno a Praha. Najstaršie partnerstvá mali z českých miest Ostrava (Volgograd od roku 1949), Hradec Králové (Alexandria od roku 1961), Znojmo (Pontassieve od roku 1963), Brno (Rennes od roku 1965), Karlovy Vary (Locarno od roku 1965) a Plzeň (Liége od roku 1965). Z 1 082 obcí malo zahraničných partnerov len 204 (18,9 %). Dominancia partnerov z troch susedných štátov bola ešte výraznejšia, len s iným poradím (Slovensko, Poľsko, Nemecko). Z hľadiska preferovaných oblastí prevažovali v mestách aj obciach kultúra, šport, školstvo a cestovný ruch a za najväčšie prekážky uvádzali nedostatok finančných prostriedkov. V ďalšej časti publikácie autori prezentovali úspešné a podnetné príklady partnerstiev rôzneho charakteru 13 vybraných českých miest a obcí. Z nich upozorníme na tri, ktoré sa týkali spolupráce so slovenskými partnermi. Mesto Přerov malo celkom päť partnerských miest a jedným z nich bolo mesto Bardejov. Okrem iných foriem spolupráce sa dohodli na výmene pracovníkov mestských úradov. Mesto Slavičín malo štyroch partnerov a všetkých zo Slovenska. S Dubnicou nad Váhom a Horným Srníom realizovali spoločný projekt protipovodňových opatrení a varovného systému. Obec Valašská Bystřice mala partnerskú obec Vavrišovo, s ktorou uskutočnili projekt oživenie historických udalostí a tradícií.

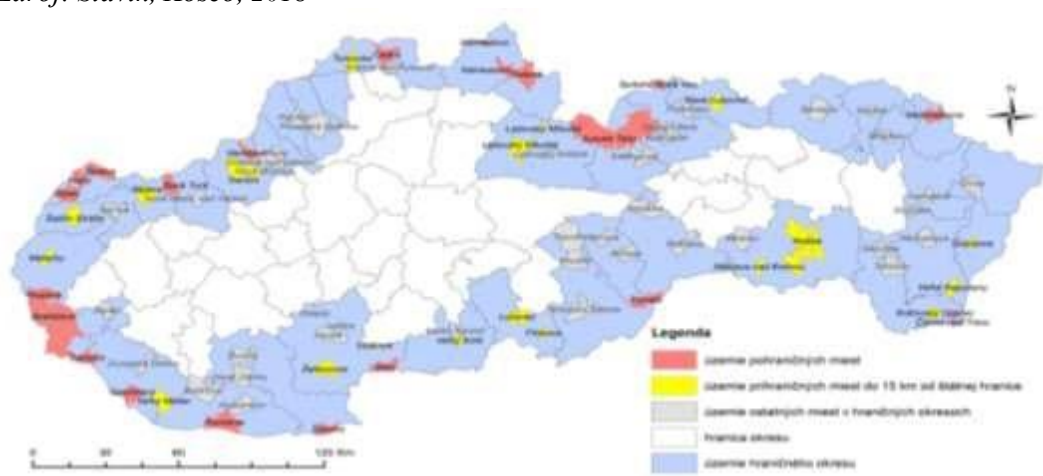
V súlade s novým trendom zvýšeného záujmu o pohraničné mestá sme analyzovali pohraničné mestá v pohraničných okresoch SR (Slavík, Koščo, 2018). Mapa 1.3 ukazuje sieť 80 miest v pohraničných okresoch SR, z nich najvýznamnejšou kategóriou s potenciálom spolupráce tak zahraničnej partnerskej ako aj cezhraničnej sú pohraničné mestá ležiace priamo na štátnej hranici, v SR je 20 takýchto miest. Ďalších 19 miest je v zóne do 15 km od štátnej hranice. Výraznú preferenciu partnerstiev majú pohraničné mestá so susednými štátmi Česká republika, Maďarsko a Poľsko. U pohraničných miest na štátnej hranici je z partnerských miest spravidla aspoň jeden partner ležiaci hneď za hranicou alebo neďaleko hranice v susednom štáte.

V rokoch 2015 – 2017 sme realizovali s diplomantkou výskum vývoja zahraničnej partnerskej spolupráce v pohraničnom regióne Záhorie, a to do roku 1989 a v etape 1990 – 2016. Výskum bol založený na anketovom prieskume, kde sa zisťoval výber partnerov, preferované formy a oblasti spolupráce, bariéry spolupráce a perspektívy (Szolgová, 2017). Región Záhorie tvorí 78 obcí, z čoho je sedem obcí so štatútom mesta. Je to pohraničný región susediaci s Českou republikou a Rakúskom, špecifikom je, že štátnu hranicu tvorí po celom úseku rieka Morava. Keďže návratnosť ankiet po prvom kole bola slabšia, kombinovali sme urgovanie ankiet so zisťovaním údajov elektronickou poštou a telefonicky vo viacerých kolách, napokon s nezistenými údajmi zostala len jedna obec (Kostolište). Výsledky ukázali veľmi nízku intenzitu zahraničných partnerstiev do roku 1989. Zahraničné partnerstvá malo len 11 obcí regiónu, z toho 3 mestá (Malacky, Senica, Skalica). Zo 14 partnerstiev bolo osem českých (pri ére socializmu zaraďujeme tieto partnerstvá z dôvodu porovnania s etapou od roku 1990). Od roku 1990 nastali priaznivejšie podmienky tak pre cezhraničnú ako aj zahraničnú partnerskú spoluprácu, počet obcí, ktoré sa zapojilo do partnerskej spolupráce sa výrazne zvýšil. Do roku 2016 sa do tejto spolupráce zapojilo 41 obcí, čím sa podiel zvýšil na 53 % obcí regiónu. Počet partnerstiev sa zvýšil na 80, pričom mestá a obce uprednostňovali oficiálnu formu spolupráce (61). Aj v tomto období stále pretrvávala výrazná a silná orientácia miest a obcí regiónu Záhorie na

české obce a měst. Z oblastí spolupráce největší podiel tvorila kultúra a umenie a ďalej šport, školstvo, samospráva a cestovný ruch. Väčšina miest a obcí regiónu Záhorie pravidelne usporadúva rôzne kultúrno-spoločenské podujatia. Za najčastejšie bariéry spolupráce boli označené financie, vzdialenosť a jazyková bariéra (Szolgová, 2017).

Mapa 1.1: Pohraničné mestá v Slovenskej republike

Zdroj: Slavík, Koščo, 2018

2 PŘEDSTAVENÍ A REALIZACE PROJEKTU

Milan JEŘÁBEK

2.1 ZÁKLADNÍ INFORMACE

Úvod

Pomineme-li období Velké Moravy, lze hovořit o historické hranici oddělující České země a Slovensko, ať už se měnil její charakter (pojetí) a tím rovněž vazby mezi územím, zde žijící populací a společnostmi, ekonomickými subjekty. Nicméně jakási spjatost a příbuznost – intenzivněji zřejmě na severu a na jihu česko-slovenského pohraničí – se projevovala trvale, a to zpravidla bez ohledu na politickou orientaci příslušných státních celků. Nepochybně zásadní období představuje společný stát Čechů a Slováků resp. Čechoslováků, založený roku 1918. Ti, kteří v něm prožili podstatnou část svého života si často určité odlišnosti „neuvědomovali“ či jim nepřikládali důležitost. Nic na tom nezměnilo zavedení federativního uspořádání od roku 1969.

Až poklidné, byť nestandardní, rozdělení Československa přineslo do území zásadní změnu – vznik státní hranice, prvku tradičně rozdělujícího či alespoň odlišujícího. Počínaje rokem 1993 se oba suverénní státy vydaly svébytnou cestou v rovině politické, ekonomické, společenské, kulturní atd. Cesta „zpátky k sobě“ vedla nejen přes bilaterální vztahy, ale též prostřednictvím nadnárodních seskupení: Visegradské skupiny, Evropské unie a Severoatlantského paktu. A právě EU umožnila omezit působení hranice jako překážky pro všestranné rozmanité kontakty v podstatě jakéhokoliv charakteru, zaměření v rovině individuální i institucionální v rámci operačních programů Přeshraniční spolupráce – známé také jako Interreg A, aktuálně v VI. periodě. Z iniciativy ZMOSu považujeme za příznačné připomenout Týden česko-slovenské vzájemnosti, jehož první ročník se uskutečnil na podzim roku 2024 za účasti desítek měst a obcí obou států (Obr. 2.1).

Obrázek. 2.1: Akce Týden česko-slovenské vzájemnosti

Zdroj: www.zmos.sk (201125)

Rámcové podmínky si jako autoři publikace dovolíme doplnit osobním vyznáním. Dlouhodobě se zabýváme problematikou pohraničí, oba ji rovněž vyučujeme na příslušných univerzitách, odděleně jsme řešili řadu projektů podpořených na úrovni národní i mezinárodní. Nicméně až můj přesun ze severozápadních Čech (pohraničí česko-saského) na jižní Moravu (pohraničí česko-rakouského a česko/moravsko-slovenského) nás přivedl ke společnému projektu, jemuž je věnována tato publikace. Z možných témat jsme pro projekt zvolili town-twinning, který má dle našeho názoru významný potenciál pro „opětovnou integraci“ nejen pohraničních lokalit/regionů. Vzhledem ke spíše aplikovanému než vědeckému zaměření projektu jsme oslovili a pro projekt jako partnery získali reprezentanty lokální samosprávy obou států. Za přirozené považujeme tedy nejen propojení akademické sféry s obcemi a městy, ale též zapojení studentů Masarykovy univerzity a Univerzity Komenského v Bratislavě prostřednictvím desk-research a tzv. živých akcí jako součástí výuky.

Další text vychází z oficiálního dokumentu – *Žiadosti o financovanie malého projektu*, některé pasáže jsou identické, jiné byly redukovány případně vypuštěny, v závěru jsou naopak doplněny o aktualizaci.

Tabulka 2.1: Základní informace zařazení projektu

Kritérium	specifikace
Evidenční číslo	FMP/MI/01/011_CZ
Program	Slovensko – Česko 2021-2027 – Fond malých projektů
Politický cíl	ISO 1: Lepší správa spolupráce
Priorita	3.2: Místní iniciativy
Specifický cíl	3.2.1: Budování vzájemné důvěry, zejména propagací akcí typu „lidé lidem“
Typ akce	3.2.1.1: Vytváření nových a upevňování existujících partnerství, sítí a přeshraničních struktur vč. činností zaměřených na volnočasové a zájmové aktivity
Hospodářská činnost	P VZDĚLÁVÁNÍ
Forma financování	nenávratný grant
Výše rozpočtu	příspěvku EFRR: 37,5 / 30,0 tis. EUR
Realizace	12/2024 – 11/2025

Stručný popis projektu

Projekt obsahově navazuje na studii SMOČR a ZMO Slovenska (2012), cílem je zjistit reálnou aktuální situaci v partnerství měst a obcí prostřednictvím kabinetního výzkumu a terénního šetření. Vedle akademického přístupu, podloženého mj. publikacemi obou pracovišť, usiluje o úzké propojení s aplikační sférou, tj. veřejnou správou. Vedle vlastního přeshraničního partnerství v celé programové oblasti se zaměříme na přínos malých a velkých projektů Interreg na lokální příp. regionální úrovni, přeshraničně orientované produkty cestovních kanceláří, přeshraniční aspekty ekonomických subjektů tak, abychom problematiku town-twinningu komplexně postihli. Vedle obcí a měst, které jsou primárně cílovou skupinou, předpokládáme zprostředkovaný přeshraniční dopad na rezidenty dotčených samospráv - v úhrnu představuje 122 tis. osob. Nezanedbatelný přínos lze

očekávat rovněž pro studenty a pedagogy resp. pracoviště, projekt nejen obohatí samotnou výuku, ale přispěje rovněž k vědomí pospolitosti.

2.2 OBSAHOVÝ KONTEXT PROJEKTU

Výchozí situace

Príslušná statistika nic neříká o úrovni, kvalitě, rozsahu partnerství, ať stvrzeném příslušnou dohodou či nikoli, navíc je značně zastaralá. Při vědomí odlišnosti od ostatních úseků pohraničí Česka / Slovenska nelze tvrdit, že současné česko-slovenské pohraničí je plně integrované (viz např. Jeřábek, Slavík, Šindelář 2024). Strategicky se koncentrujeme na využití potenciálu česko-slovenského pohraničí, přitom budeme akcentovat zejména pojmy

- sousedé, blízkost, propojenost, vzájemnost, pospolitost, hranice (ad 1), dále příroda, krajina, prostředí (ad 2) a konečně
- památky, pamětihodnosti, kulturní a sportovní aktivity (ad 3),
- doplněné o rozvojové impulzy s pojmy management, marketing, propagace, reklama.

Sledovat přitom budeme rozmanité aspekty společenského života jako nedílnou součást „života na/při hranici“ směřující k posílení přeshraničního porozumění, poznávání, obohacení a navazování/prohlubování kontaktů, a to po stránce institucionální (např. subjekty veřejné správy), tak v individuální rovině mezilidských vztahů. Na straně jedné poukážeme na tzv. best practices, na straně druhé identifikujeme překážky (objektivního i subjektivního charakteru).

Z hlediska společného rozvoje prostorových struktur je potřebné řešit společně „cílová území“, a to ve třech specifických regionech:

1. severního Záhoria (Skalicka) a Hodonínska (s možností vzniku přeshraniční aglomerace Skalice – Holíč – Hodonín),
2. prostoru Púchova a Zlínska (s vidinou dopravního propojení rychlostními komunikacemi),
3. prostoru Žiliny a Ostravy (při dalším posilování vzájemných kooperativních vazeb).

Přestože téma town-twinningu je v Evropě známá od 60. let 20. století, v našich podmínkách se akcelerovalo až v 90. letech. Přitom představuje přínos ve třech rovinách (dle SMOČR), a to v obecné rovině (např. přispívá k integraci Evropské unie a posiluje vědomí evropského občanství), obcím a

měštům (vytváří prostor pro řešení společných problémů a témat), občanům (umožňuje navazování přátelských i profesních vazeb). Předpokládané aktivity jsou plně v souladu s dokumenty Evropského výboru regionů "Vize pro Evropu: Budoucnost přeshraniční spolupráce", zdůrazňujících význam přeshraniční spolupráce pro oživení procesu integrace, o životě v přeshraničních oblastech (s pozitivním dopadem na občany i turisty každodenního života).

Zdůvodnění potřeby přeshraničního přístupu

Rozdělení Československa a vznik dvou nástupnických států přinesl do česko-slovenského pohraničí zcela nové podmínky v rovině politicko-správní, řízené suverénními státy. Logicky se tedy příslušné postupy, opatření, legislativa atd. začaly postupně odlišovat. Jak tomu bylo v rovině individuální, tj. mezilidských a občanských kontaktů? Zřejmě jen

v malé míře došlo k jejich omezení až zpřetrhání, pokud se týká území bezprostředně při hranicích. Nepochybně jinak je tomu ovšem úměrně se vzdáleností od hranice, kde zájem o "sousedá" - v užším i širším vymezení - poměrně výrazně klesl. Nejzřetelněji se to projevuje u mladé generace, která má navíc - na rozdíl od období před rokem 1993 - určitou jazykovou bariéru. Vzájemné vazby a blízkost byly tedy zásadně poznamenány. Určitý impulz k "opětovné integraci" je uplatňován skrze nejružnější iniciativy Evropské unie, ať v rovině materiální, infrastrukturální, institucionální, mentální apod.

Konkrétní aktivity projektu na tuto situaci reagují rozmanitými přístupy, formami i zaměřením na různé cílové skupiny. Cílem je aktivitami projektu iniciovat pohraniční subjekty, zejm. představitele územní samosprávy, k větší participaci jak na přeshraniční, tak zahraniční partnerské spolupráci.

Cestou k tomu je jak anketní šetření (na dálku, online, e-mail), tak zejména práce v terénu: návštěvy / jednání se starosty obcí (ale i MAS, DSO, destinačních managementů apod.). Jedině tímto způsobem lze zjistit aktuální situaci v dané problematice, přičemž stěžejní je následné zprostředkování získaných poznatků "zpět" právě veřejné správě a zprostředkovaně rezidentům nejen kontaktovaných (modelových) obcí a měst, ale komunální úrovni v celém dotačním území, tj. 6 příhraničních krajů česko-slovenského pohraničí.

Tabulka 2.2: Vazba projektu na strategii a koncepci

Zdroj: viz tabulka

a. úroveň teoretická, unijní, mezi/nadnárodní a národní

Název strategie	Vazba na projekt – obsahová specifikace
Význam a historie twinningu	přínos obecný, občanům, obcím a městům
https://www.smocr.cz/cs/cinnost/eu-a-mezinarodni-spoluprace/partnerstvi-mest/a/vyznam-a-historie-twinningu	
Vize pro Evropu: Budoucnost přeshraniční spolupráce	rozvíjení společného pocitu přeshraniční identity, s. 6 CZ-překlada
www.cor.europa.eu	
Měkká spolupráce jako stavební kámen územní soudržnosti ve funkčních oblastech	snaha o obnovení vztahů mezi institucionálními úrovněmi, odvětvími činnosti a různými typy subjektů, s. 3
https://www.uur.cz/media/lepivwl4/2022-10-espon_mekka-spoluprace_cz.pdf	
Evropská územní spolupráce v období 2021-2027	mj. využít nevyužitého růstového potenciálu v příhraničních oblastech / Evropa bližší občanům ... prostřednictvím místních iniciativ
https://www.europarl.europa.eu/factsheets/cs/sheet/98/evropska-uzemni-spoluprace%20(23	
Studie rozvoje česko-slovenského pohraničí. Štúdia rozvoja slovensko-českého pohraničia. 2008.	detailná analýza pohraničia na úrovni krajov
http://www.utok.cz/sites/default/files/data/USERS/u24/studie%20rozvoje%20prihranicni%20spoluprace.pdf	
Program Slovensko 2021 – 2027	Ciel' 5 Moderné regióny, podpora miestneho rozvoja

https://www.eurofondy.gov.sk/wp-content/uploads/2022/11/221115_PSK_Final.pdf

b. úroveň regionální/krajská

Název strategie	Vazba na projekt – obsahová specifikace
<p>Strategie rozvoje Zlínského kraje 2030</p>	<p>Pilíř 2: Lidé a kvalita života, Specifický cíl 2.5: Rozvíjet efektivní správu území a občanskou vybavenost. Projekt je plně v souladu s prioritní oblastí 2.5.5 Přeshraniční rozměr regionální politiky tím, že staví na užší přeshraniční spolupráci s Trenčianským a Žilinským krajem a přispívá k posílení vzájemné intenzity vztahů. Pilíř 3: Infrastruktura a kvalita prostředí, Specifický cíl 3.5: Zajistit vyvážený rozvoj území. Projekt reaguje na SC tím, že bude podporovat systematické mezinárodní a přeshraniční spolupráce a mapovat partnerství obcí a regionů s protějšky v jiných státech. Partnerství se mohou stát významným zdrojem budoucí lokální prosperity a vzájemného poznávání.</p>
<p>https://zlinskykraj.cz/strategie-rozvoje-zlinskeho-kraje-2030</p>	
<p>Moravskoslezský kraj / Lepší kraj</p>	<p>Prioritní osa 6: Cestovní ruch a kultura, veřejná správa, občanská vybavenost a bezpečnost, Tematické opatření 6.6.2: Podpora přeshraniční a mezinárodní spolupráce při rozvíjení společných témat. Projekt staví na revizi spolupráce s příhraničními partnerskými regiony na Slovensku.</p>
<p>https://lepsikraj.cz/download/3srjmk-2021-strategicka-cast.pdf</p>	
<p>Strategie rozvoje Moravskoslezského kraje</p>	<p>Prioritní oblast 6 Atraktivnější a kulturnější kraj, Strategický cíl 6.1 Kulturní a přírodní dědictví, opatření c) podpora přeshraniční spolupráce. Projekt staví na přeshraniční spolupráci.</p>
<p>https://www.msk.cz/cs/temata/strategicke_dokumenty/seznam-strategickych-dokumentu-4291/</p>	
<p>Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja Žilinského samosprávneho kraja 2021+</p>	<p>Prioritná oblasť 5, Identita a sebestačnosť, Strategický cieľ 5. Atraktívne, konkurenceschopné, odolné regióny, ŠC 5.3 Rozvíjať aktívne komunity a posilňovať územnú spoluprácu. Využitie strategickej polohy pre posilňovanie cezhraničnej spolupráce a účinnejšie zapájanie do medzinárodných iniciatív a projektov všetkých aktérov územnej spolupráce; s. 355</p>
<p>https://www.zilinskazupa.sk/sk/rozvojove-dokumenty-zsk/rozvojove-dokumenty/</p>	
<p>Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja Trenčianského samosprávneho kraja 2022-2030</p>	<p>Priorita - Udržateľná a spravodlivá transformácia územia TSK, SC 4 Kvalita života a sociálna infraštruktúra, ŠC 4.2 Zlepšenie kvality života obyvateľov a spoločenská revitalizácia</p>

https://www.tsk.sk/dokumenty/regionalny-rozvoj/strategicke-dokumenty/phsr/2022/phsr-tsk-2022-2030.html?page_id=972157	
Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja Trnavského samosprávneho kraja 2023-2030	Opatrenie: Podpora budovania cezhraničných partnerstiev na úrovni územných samospráv, ale aj na úrovni neziskového sektora, s. 153
https://www.enviroportal.sk/sk/eia/detail/program-hospodarskeho-rozvoja-socialneho-rozvoja-trnavskeho-samospravny-2	

2.3 METODIKA ŘEŠENÍ PROJEKTU

Způsob realizace aktivit

Na pozadí historického vývoje (v různých časových horizontech), rámcových podmínek (rozměru mezinárodního, národního i regionálního), současné socioekonomické a politicko-správní situace, jakož i dosavadních poznatků očekáváme výraznou územní diferenciaci (kraje, okresy, mikroregiony) v partnerství měst a obcí. Pracovní postup se skládá z několika návazných kroků, reflektujících analyticky různé aspekty přeshraniční spolupráce, na závěr bude provedena syntéza, která – ve spolupráci s dotčenými subjekty (aktéry) – vyústí v konkrétní doporučení ke zlepšení situace. Podkladem k tomu budou originální poznatky z kabinetního výzkumu (desk-research) celoplošného rozsahu (kvantitativní hledisko) a terénního šetření ve vybraných regionech/lokalitych poslouží k zachycení současné situace (kvalitativní hledisko) přispějí. Na straně jedné poukážeme na tzv. best practices, na straně druhé identifikujeme překážky (objektivního i subjektivního charakteru).

Lead-partner (MU) koordinuje veškeré aktivity a je zodpovědný za průběh projektu na české straně (kabinetní výzkum, úvodní workshop, 2 kulaté stoly, terénní šetření, publikace a shrnutí získaných poznatků vč. doporučení).

Hlavní přeshraniční partner (UK Bratislava) je zodpovědný za průběh projektu na slovenské straně (kabinetní výzkum, závěrečný workshop, 2 kulaté stoly, terénní šetření). Partner 1 a 2 (Svaz měst a obcí ČR, Združenie miest a obcí Slovenska) jsou zodpovědné za využití databáze, zapojení expertů, participují na workshopech a kulatých stolech; v obecné poloze korigují výzkumně/akademicky zaměřené přístupy směrem k aplikaci ve veřejné správě.

Předpokladem pro řešení projektu je intenzivní neformální spolupráce s rozmanitými subjekty regionálního rozvoje, a to na úrovni celostátní (např. MMR ČR, MIRRI SR, CzechTourism), mezoregionální/krajské (Krajský úřad, destinační agentury, KHK, samosprávné kraje SR), mikroregionální (místní akční skupiny, dobrovolné svazky obcí) a lokální/komunální (obce vč. subjektů jimi zřizovaných, ať už se na town-twinningu podílejí či nikoliv). Tyto subjekty jsou mj. poskytovateli informací, jejichž prostřednictvím bude problematika analyzována.

Přidaná hodnota spočívá v úzkém propojení výzkumu základního a aplikovaného s bezprostředním využitím ve veřejné správě v obou státech.

Kritéria přeshraniční spolupráce

a. společná příprava

Myšlenka na společný projekt MU a UNIBA zral delší dobu. Oba pedagogové se dlouhodobě věnují výzkumně přeshraniční spolupráci, zároveň však akcentují aplikovanou rovinu. Proto bylo logickou volbou přizvat do projektu oba subjekty veřejné správy, reprezentující komunální úroveň. Postupně se vyjasnilo i téma town-twinningu, spatřujeme v něm dosud nevyužitý potenciál pro vzájemné poznávání, jakož i územní integraci v komplexním vnímání. Naše komunikace probíhala intenzivně všemi prostředky, konkrétně e-mailem (pracovní i soukromý), telefonicky, osobně i prostřednictvím online setkání. Vstupní materiály byly připraveny českou stranou, následně byly připomínkovány, korigovány a doplňovány slovenskou stranou jakož i oběma zastřešujícími institucemi územní samosprávy. Diskuze byla vedena zejména k vlastní práci se studenty a realizaci terénních šetření, obsahově pak k výběru témat pro kulaté stoly se zvanými odborníky, jakož i koncepci a struktuře monografie a souboru opatření.

b. společná realizace

Veškeré aktivity v rovině akademické jsou realizovány společně LP MU a HCP UNIBA, do většiny aktivit (6 z 10) jsou zapojeny rovněž PP1 SMOČR a PP2 ZMOS (bez PA 2,3,4,8). Zásadní, konkrétní práce jak v kabinetním výzkumu, tak v terénním šetření připadá na pedagogy a studenty obou VŠ.

CZ-strana zajišťuje realizaci na české straně, je zodpovědná za úvodní workshop, 2 kulaté stoly, návštěvy samospráv a publikaci (PA 6,7,8,9); SK-strana garantuje závěrečný workshop, 2 kulaté stoly, návštěvy samospráv a souhrn opatření (PA 6,7,8,10). Toto, víceméně zrcadlové rozdělení, doplňuje garance na dílčí zkoumaná témata + logistiku projektu: LP MU komunikace, cestovní kanceláře, partnerství (PA 1,3,5); HCP UNIBA projekty a ekonomika (PA 2 a 4). Všechny aktivity mají bezprostředně přeshraniční rozměr, proto zapojení z obou stran je nezbytné. Účast aplikační sféry je nezbytná jen na některých aktivitách. Při samotném jednání bude uplatněna stanovená publicita (loga, vlaječky) vč. prezenční listiny.

c. společný personál

Projektový tým se skládá za VŠ (LP MU a HCP UNIBA) z řešitele-pedagoga, studentů a administrativní podpory. Konkrétně se jedná o dílčí úvazek OZ, studenty formou PP (dohody) a organizační resp. personální zajištění úvazkem PM (po celou dobu projektu). Aktivity aplikačních partnerů (PP1 SMOČR a PP2 ZMOS) jsou zajištěny úvazkem PM (po celou dobu projektu), APM (dohody) a externě OZ (experti, dohody). Odborní zaměstnanci garantují obsahovou stránku projektu, projektoví manažeři a asistenti zodpovídají na logistiku a administrativu projektu, pomocný personál zajišťuje realizaci dílčích aktivit. Na všech zapojených pracovištích disponují jak konkrétní osoby, tak servisní složky, bohatými zkušenostmi z realizace jak projektů mezinárodních programů (Interreg, Aktion AT-CZ), tak národních (GAČR, TAČR, VEGA).

d. společný rozvoj

Projekt navazuje na předchozí spolupráci jak v akademické rovině, tak v rovině aplikační, přičemž tyto dvě roviny propojuje. Vytvořená "sít" tak zahrnuje přeshraniční spolupráci dvojnásobně. Jednotlivé aktivity lze řešit odděleně, pouze na národní úrovni resp. s vnitřní perspektivou. Záměr projektu však spočívá v analýze rozmanitých přeshraničních aktivit směřujících k vzájemnému poznání a integraci území, tedy s uplatněním vnější perspektivy. Pro všechny partnery se jedná o doplnění/nadstavbu jejich běžných aktivit, ať už se jedná o výzkum a výuku (LP MU, HCP UNIBA), či podporu regionálního/lokálního

rozvoje místních samospráv (PP1 SMOČR, PP2 ZMOS). Právě přeshraničním propojením lze zkoumat vývoj (návaznost na studii 2012) a aktuální situaci v přeshraničním partnerství měst a obcí, a to v její plně šíři a rozmanitosti participujících subjektů.

2.4 PŘESHRAŇIČNÍ DOPAD PROJEKTU

Společenský a hospodářský dopad

Zjištěná situace town-twinningu v dotačním území odhalí silné a slabé stránky, příležitosti a hrozby (SWOT analýza), přičemž se soustředíme jak na tzv. tvrdé, tak měkké faktory. Prostřednictvím vzorových příkladů (best practices) poukážeme na výhody této přeshraniční spolupráce, během projektu i ve výstupech se zasadíme o jejich propagaci. To bude bezpochyby iniciovat šíření myšlenky town-twinningu v širokém pojetí, tj. za účasti rozmanitých subjektů. Taktéž dopad projektu má více rovin, s největší intenzitou zasáhne přímé účastníky živých akcí, tj. vedle projektového týmu (řádově 15 osob) zejména přizvané experty kulatých stolů a starosty/starostky navštívených obcí/měst. Zprostředkovaně zapůsobí projekt na uživatele výstupů (publikace, souhrn opatření), mj. díky diseminaci PP1 a PP2, jakož i populaci dotčených/navštívených obcí/měst (PA 8). Těmito možnostmi bude myšlenka přeshraniční spolupráce dána patriční publicita evokující následování.

Dopad na cílové skupiny

Jedná se o typický projekt people-to-people, charakteristický zapojením různých cílových skupin: účastníci projektu vč. studentů/studentek, veřejná správa vč. zřizovaných organizací, památky, cestovní kanceláře, turistické informační kanceláře/centra, ekonomické subjekty na území všech šesti krajů dotačního území, odborná i laická veřejnost. Do projektu budou zapojeni studenti/studentky geografie obou VŠ (odhadem 10-15 osob), a to zejména v rámci výuky v relevantních předmětech – např. Geografie venkova, periferií a pohraničí a/či Programy a projekty přeshraniční spolupráce (LP MU), Cezhraniční spolupráce a zahraniční partnerská spolupráce, Geografia verejnej správy (HCP UNIBA).

Stěžejní cílovou skupinou jsou obyvatelé dotačního území, v našem projektu zastoupené dotčenými obcemi resp. jejich reprezentací (starostou/starostkou). K nim se řadí experti podílející se na kulatých stolech. Prostřednictvím populační velikosti dosahuje tato cílová skupina hodnoty 122 tis. osob

Územní dopad

Všechny aktivity jsou realizovány souběžně na obou stranách hranice, dopad tedy vnímáme rovněž jako synchronizovaný. V rámci PA 2, 5, 8 budeme v bezprostředním intenzivním kontaktu s městy/obcemi s cílem "propagace" myšlenky town-twinningu, a to v rovině individuální (vzájemné poznání) i územní (integrace). Se vzdáleností od státní hranice budeme samozřejmě pracovat. Z dosavadních poznatků má tento faktor vliv na partnerství, druhým zásadním faktorem je populační velikost s doplněním o dopravní dostupnost. Ve výzkumu proto upřednostníme obce/města bezprostředně hraniční. Dále se zaměříme na analýzu lidského kapitálu místních samospráv z pohledu vzdálenosti od hranice i populační velikosti jako předpokladu/determinace vzniku, průběhu a přínosu town-twinningu k rozvoji česko-slovenského pohraničí.

Udržitelnost projektu

Během 1 roku, následujícího po ukončení projektu, bude pokračovat (neformální) spolupráce všech partnerů, a to jak po linii akademické (LP MU, HCP UNIBA), tak aplikační (PP1 SMOČR, PP2 ZMOS). V rámci výuky zorganizujeme 2 workshopy (1x CZ, 1x SK), na které - vedle PP1 a PP2 - přizveme po 10 zástupcích místních samospráv, celkem tedy 20, dalšími účastníky budou též představitelé krajů a ústředních orgánů obou států.

Publikace a Souhrn opatření, jejichž distribuce bude realizována společně všemi partnery projektu, poslouží odborné veřejnosti (případně i laické na základě publicity projektu a možnosti volného stažení). Na workshopech budeme prezentovat resp. diskutovat využitelnost výsledků a změnu v "objektivní realitě" přeshraničního partnerství.

Tabulka 2.3: Cílové skupiny projektu

Název a kvantifikace	Způsob specifikace
Obyvatelé příhraničního regionu / 122 000	Projekt je založen na spolupráci veřejné správy na komunální úrovni, tj. obcí a měst dotačního území vč. subjektů v nich působících. Za předpokladu přímé spolupráce s více než 50 samosprávami na každé straně hranice a průměrné populační velikosti obce/města se jedná v souhrnu o 122 tis. obyvatel příhraničního regionu (CZ 63, SK 59 tis.), resp. 2,5 % obyvatel dotačního území (CZ 2,1 a SK 3,2 %).
návštěvníci příhraničního regionu / 10 000	V důsledku realizace aktivit projektu, zejména spočívajících pobytových a poznávacích produktů CK,CA, TIC, jakož i mezinárodních přeshraničních akcí (např. ve Strážnici či Rožnově pod Radhoštěm), se zvýší návštěvnost v regionu o 10 000 osob. Projekt bude mít významný pozitivní dopad na návštěvníky obou příhraničních regionů.

Měřitelné ukazatele

Ukazatel: početvýstupu / výsledku (do 1 roku po ukončení projektu)

Organizace zapojené do přeshraniční spolupráce: 4 / 4

Účasti na společných přeshraničních akcích: 54 / 20

2.5 2.5 AKTIVITY PROJEKTU

1. Průběžná komunikace pracovního týmu (MU, UNIBA) a týmu expertů (SMOČR, ZMOS)

- Akademický tým, resp. oba řešitelé byli během projektu v každodenním průběžném kontaktu, a to s využitím všech dostupných forem (e-mail, online, telefon). Uskutečnilo se i několik osobních schůzek, zpravidla v návaznosti na pracovní aktivity mimo projekt. K setkání studentů – oproti předpokladu – došlo pouze během terénních šetření.
- Aplikační tým se zapojil ad hoc, setkali jsme se rovněž opakovaně online. Předmětem setkání byl postup projektu, nejvíce intenzivní jednání probíhalo kolem anketního šetření měst a obcí dotačního území (samotný dotazník, způsob sběru, komunikace se samosprávami).

- Vzhledem k omezenému rozpočtu jsme se – s výjimkou obou workshopů – nesetkali osobně, a to ani v místech obou univerzit, či v blízkosti CZ-SK hranice.
  - Při jednáních byla uplatněna publicita stanovená programem (loga, vlajčky) vč. prezenční listiny resp. seznamu účastníků při setkání na dálku.
- 2. Komplexní analýza přínosu malých a velkých projektů INTERREG SK-CZ**
- Podkladové materiály, tj. analýzu velkých a malých projektů za Interreg v období ukončené (V – 2014-2020) a současné (VI – 2021-2027), zpracovali studenti a studentky MU, částečně během a částečně nad rámec standardní výuky relevantních předmětů.
  - K předpokládanému online setkání nedošlo, neboť na CZ straně byly – v případě malých projektů – analyzovány i ty, při nichž byl příjemcem SK subjekt.
- 3. Aktivity cestovních kanceláří a turistických informačních kanceláří zaměřené na přeshraničně orientované produkty**
- Také tato aktivita byla zajištěna metodou desk-research, na obou akademických pracovištích se do ní zapojili studenti a studentky sociální geografie.
  - Oproti předpokladu nedošlo během terénních šetření k osobním návštěvám příslušných subjektů (plán 10-20 CK, CA, TIC). Důvodem byla obsahová a časová náročnost resp. preference jádra projektu, tj. seznámení s činností místních samospráv.
- 4. Přeshraniční aspekty ekonomických subjektů**
- Záměrem této aktivity bylo analyzovat přeshraniční působení, podchytit vývoj vzájemných vztahů (s důrazem na období po roce 1992 a současné období) resp. provést jakousi „inventuru“. Předpokládali jsme využití veřejně dostupné statistiky, zejména však zapojení/spolupráci hospodářských komor (krajské, okresní) a oborově odpovídajících zastřešujících institucí.
  - To se postupně ukázalo jako nerealizovatelné, zejména s odkazem na ochranu osobních údajů. Po konzultaci s honorárním konzulem Slovenska v Brně jsme proto zvolili formu outsourcingu, zajištěnou Slovensko-českým expertním centrem se sídlem v Brně. Původní autorský příspěvek představuje 7. kapitola.
  - Z výše uváděných důvodů nebyla také rozpracována problematika přeshraniční dojížděky za prací, která by ostatně zachycovala již zřejmě poněkud odlišnou situaci (podkladem sčítání lidu z roku 2021).
- 5. Deskripce (institucionalizovaného) partnerství měst a obcí**
- Jedná se o jednu ze stěžejních aktivit projekt, zastoupenou víceméně kvantitativním přístupem prostřednictvím „celoplošného“ anketního šetření. Koordinačním pracovištěm byl HCP UNIBA, zde však za významného přispění nejen MU, ale zároveň obou aplikačních partnerů (SMOČR, ZMOS). Ti nejen participovali na tvorbě dotazníku (v části Appendix), zásadně se uplatnili v komunikaci s městy a obcemi.
  - Přes opakované snahy všech do projektu zapojených subjektů zůstává počet respondentů (velikost výchozího souboru) hluboce za našimi očekáváními.

6. Workshopy – úvodní (CZ) a závěrečný (SK)

- Projektové aktivity byly rámovány dvěma akcemi – odlišného charakteru, konanými v sídle VŠ. Zatímco první sloužil pro všechny účastníky/zapojené partnery k seznámení a diskuzi nad postupem a obsahem projektu, druhý shrnul podstatné poznatky a zkušenosti projektem získané.
- Aplikační partneři poukázali na systém veřejné správy v obou státech, připomněli příslušnou legislativu a zároveň poukázali na (někdy až zásadní) odlišnosti.
- O workshopech jsme pochopitelně informovali na webových stránkách všech partnerů.

7. Kulaté stoly k vybrané problematice (např. kulturní vazby, ochrana přírody a krajiny)

- Sloužily k projednání vybraných témat/okruhů, v nichž dochází (mohlo by, mělo by docházet) k přeshraniční spolupráci jako prostředku pro vzájemné poznání rozmanitých aspektů života společnosti a ekonomiky. Dle lokality pořádání se aktivně zúčastnili místní experti.
- Realizace proběhla jako součást terénních šetření, celkem 4 akce – obě univerzity zajišťovaly po dvou kulatých stolech:
- CZ-strana na téma školství – vzdělávání – kultura (Rožnov p. R., Valašské muzeum v přírodě, Obr. 2.2) a ochrana přírody a krajiny – životní prostředí + lázeňství (Lázně Luhačovice),
- SK-strana téma přeshraniční spolupráce (Skalica, Městský úrad) a dědictví – cestovní ruch (Brezová pod Bradlom, Infobod Bradlo).

8. Návštěvy městských/obecních úřadů a dalších institucí/organizací

- Tato aktivita navazuje na aktivitu 5, přičemž na rozdíl od ní byla realizována v terénu. Jako poměrně náročné se ukázala domluva s konkrétními kontaktními osobami – komunikačními partnery na jednotlivých samosprávách (více v příslušné 6. kapitole).
- Prohloubila a rozšířila dosavadní poznatky, a to konkrétně ze dvou modelových regionů na severu a jihu při státní hranici – se základnami pro 5denní výzkum v Dolní Lomné (CZ) a Skalici (SK), odkud jsme hvězdicovitě vyjžděli najatým mikrobusem do obou příhraničních regionů (viz též Mapa 2.1 a Obr. 2.3).
- Celkem jsme navštívili 37 místních samospráv (CZ 19, SK 18, další reprezentanti se zúčastnili např. kulatých stolů), celkově na terénech se zúčastnilo 90 hostů (viz tabulka v příloze). Vzhledem k preferenci měst příp. populačně silných obcí – nepochybně faktorů/kritérií ovlivňujících town-twinning – jsme 4násobně překročili projektem stanovenou hodnotu (122 tis.) cílové skupiny. Projekt, byť zprostředkovaně přes reprezentanty obcí a měst, zasáhl bezmála půl miliónu obyvatel příhraničního regionu (v CZ 244 tis., na SK 252,5 tis. / údaje k 31. 12. 2024).
- Realizace proběhla společným/smíšeným týmem CZ/SK resp. MU/UNIBA, což přispělo mj. ke vzájemnému poznání a porozumění v rovině individuální.

9. Publikace - monografie/kronika

- Za zásadní trvalý výstup projektu považujeme monografii, složenou z tematických kapitol dle jednotlivých aktivit zajišťovaných zejm. oběma řešiteli-pedagogy a studenty/studentkami.
- Publikace vznikla souběžně v Brně a Bratislavě resp. na pracovištích LP MU a HCP UNIBA, je provedena smíšenou jazykovou formou tj. od českých autorů v češtině, od slovenských ve slovenštině.
- Publikace byla primárně koncipována k vydání jako e-kniha, v omezené míře pak – především pro partnery projektu a aktivní účastníky ze samosprávy počítáme s tištěnou publikací. Diseminace bude realizována primárně v dotačním území resp. česko/moravsko-slovenském pohraničí, a to jak v akademické sféře, tak ve veřejné správě, vč. euroregionů (nejen) s českou a slovenskou účastí.
- V projektu jsme zvolili formát B5 a celobarevné provedení, vzhledem k doprovodnému materiálu (grafy, mapy příp. fotografie).
- Zapojení aplikované sféry předpokládáme především v roli konzultační.

10. Shrnutí získaných poznatků a doporučení pro decizní sféru

- Aktivita představuje druhý zásadní výstup projektu (vedle publikace – aktivita č. 9), orientovaný na praktickou aplikaci poznatků ve veřejné správě. Studie je strukturována do 3 kapitol, konkrétně:

- 1. Shrnutí projektu a komparácia s doterajším výskumom

Postupně se věnujeme jednotlivým tématům, text je do značné míry shodný se závěrem této publikace, jmenovitě: získavanie databáz, porovnanie návratnosti ankiet, počet partnerstiev a miera zapojenia, slovensko-moravské partnerství, oblasti, cieľové skupiny, financovanie a bariéry, terénny prieskum, cezhraničné projekty podporované Európskou úniou, úloha cestovného ruchu v cezhraničnom povedomí, cezhraničné aspekty hospodárskych subjektov, podnety k zlepšeniu a perspektívy.

- 2. Využití poznatků z certifikované metodiky k usměrnění přeshraničního regionálního rozvoje

Zde navazujeme a aktualizujeme poznatky z publikace Jeřábek a kol. 2015, koncipovanou primárně pro Ministerstvo pro místní rozvoj, odbor Evropské územní spolupráce. Řešena jsou témata: ochrana přírody a životní prostředí, dopravní infrastruktura a propojenost území, obyvatelstvo, osídlení a využití území, cestovní ruch, přeshraniční regionální identita, provázanost ekonomiky a investiční politiky, přeshraniční krizový management. Na lokální/komunální úrovni je pro obce/města jako nejnižší úroveň územní samosprávy jednoznačně deklarován záměr *usilovat/podporovat o formalizaci přeshraniční spolupráce formou partnerství obcí (town-twinning)*.

- 3. Doporučení pro veřejnou správu

Vychází z *Desatera úspěšné partnerské spolupráce* (SMOČR, ZMOS 2012), které se soustředí na tyto aspekty: definovat očekávání a výhody (1), stanovit podmínky a požadavky pro zajištění partnerství, pečlivý výběr partnerů, hodnocení a stanovení budoucího směřování spolupráce, politická podpora, zapojení široké škály subjektů působících ve městě, aktivní zapojení veřejnosti, zajištění finančních zdrojů, lidské zdroje, obvolnictví a nadšení pro věc (10).

- Doporučení byla průběžně konzultována s aplikačními partnery (SMOČR, ZMOS) a ověřována na základě empirických dat z aktivit č. 5 a č. 8. Tato doporučení byla mj. prezentována na Závěrečném workshopu v Bratislavě. Řešitelé jsou v kontaktu se zástupci spolupracujících obcí a krajů (3+3), jakož i MMR ČR (Odbor EÚS), podílejí se na implementaci získaných poznatků do praxe regionální politiky.

3 PŘESHraniční projekty podpořené evropskou uníí

Milan JEŘÁBEK

3.1 ÚVOD / METODIKA

Projekty rozmanitého zaměření jsou nedílnou součástí jak regionálního, tak socioekonomického rozvoje jakkoliv vymezeného území na různé hierarchické úrovni. V zásadě je rozlišujeme podle jejich charakteru na investiční, někdy také infrastrukturní, a neinvestiční, často přezdívané jako měkké. Zpravidla se liší i podle celkových nákladů (rozpočtu), definujeme tak zjednodušeně projekty velké a malé. Podle původu finančních prostředků se jedná o samofinancované resp. z vlastních prostředků, případně jejich sdružení od různých subjektů – úrovní, např. stát – kraj – obec.

Určitým specifíkem pohraničních oblastí je možnost využití příslušných operačních programů, zcela konkrétně pak zejména v rámci Evropské územní spolupráce programu Interreg, a to řady A – Přeshraniční spolupráce, dále vymezené odpovídající periodou Evropské unie. Podpora formou dotace (ve výši 85 až 90 % celkových nákladů) se pak vztahuje na projekty (záměry) realizované v tzv. dotačním území. Podpora je vyplácena u velkých projektů po částech, u malých projektů až následně po ukončení akce, vyžaduje tedy předfinancování.

Žadatel/příjemce nemusí mít sídlo v dotačním území, nepochybně je to ale výhodou a snad i logické se zřetelem na znalost reálných podmínek dané lokality/regionu. Aktivita příslušných subjektů nesmí být založena na generování zisku, oprávnění žadatelé jsou vždy deklaratorně určena. Mezi ně se řadí především: územní samospráva (obce/města, kraj příp. regionální sdružení typu místní akční skupina a/či mikroregion, instituce působící ve školství, vědě a výzkumu, kultuře, sportu apod.). Samotné projektové žádosti je nezbytné předem konzultovat na příslušných krajských úřadech – zpravidla odborech regionálního rozvoje, které tak zastupují centrální orgán – v Česku Ministerstvo pro místní rozvoj.

Jsmo si vědomi, že evropské projekty nepředstavují jediný prostředek regionálního rozvoje/politiky, jehož posláním je podpora pohraničí, vnímaného regionální politikou nadále jako znevýhodněné území (viz např. Strategie regionálního rozvoje ČR 2021+, MMR 2021?). Vědomě tak – s vazbou na poskytovatele dotace na náš projekt – ponecháváme stranou podporu z úrovně státu a kraje, případně až aktivity jednotlivých municipalit dotačního území realizované vlastním rozpočtem.

V této kapitole naši studie se zaměříme na poměrně detailní analýzu jak velkých, tak malých projektů programu Interreg, a to za období již ukončené – 2014-2020/2022 Slovensko – Česká republika, jakož i současné – 2021-2027? Slovensko – Česko. Nevěnujeme se proto ani dalším větvím Interregu, tj. spolupráci nadnárodní (např. Central Europe) a meziregionální. Pro malé projekty a uzavřené období lze částečně využít poznatků a výsledků nedávného projektu Technologické agentury ČR „Periferie Česka“ (více in Jeřábek, Wokoun a kol., 2023). Česko-slovenské pohraničí je posuzováno většinou jako tzv. vnější periferie, podrobněji jsme se však zabývali příhraničním pásem na české(moravské) straně – vymezené správními obvody obcí s rozšířenou působností, nikoliv dotačním územím v rozsahu tří příhraničních krajů: Jihomoravského, Zlínského a Moravskoslezského.

Databáze, se kterou pracujeme, zahrnuje tyto atributy: číslo projektu, celé číslo projektu, partner, kraj partnera, vedoucí partner, označení partnera, název projektu, Evropský fond regionálního rozvoje, požadované prostředky ze státního rozpočtu (ČR), datum zahájení, datum ukončení, strategický partner, priorita, specifický cíl.

Prostřednictvím socioekonomické analýzy CZ-SK pohraničí byly oboustranně identifikovány společné potřeb programového území k řešení přeshraniční spoluprací, a to jak z hlediska rozsahu (objemu), tak tematického určení. Celkový rozpočet programu na období 2021-2027 přesahuje 100 mil. EUR (v detailu 106 654 496 EUR), 80 % činí příspěvek z Evropského fondu pro regionální rozvoj (85 323 597 EUR), o podíl rozpočtu ve výši 5-10 % lze dle typu příjemce žádat ze státního rozpočtu (CZ, SK), zbytek pak hradí příjemce. Více než polovina dotace je určena na kulturu a cestovní ruch (viz Tab. 3.1), další čtvrtina pak směřuje do životního prostředí – dále členěného na dva specifické cíle (blíže níže).

Tabulka 3.1: Tematické členění rozpočtu OP Přeshraniční spolupráce SK-CZ 2021-2027

Zdroj: <https://dotaceeu.cz> (281125)

Priorita	% podíl
1.1 Životní prostředí	25
2.1 Vzdělávání	9
2.2. Kultura a cestovní ruch	54
3.1 Institucionální spolupráce	6
3.2 Místní iniciativy	6

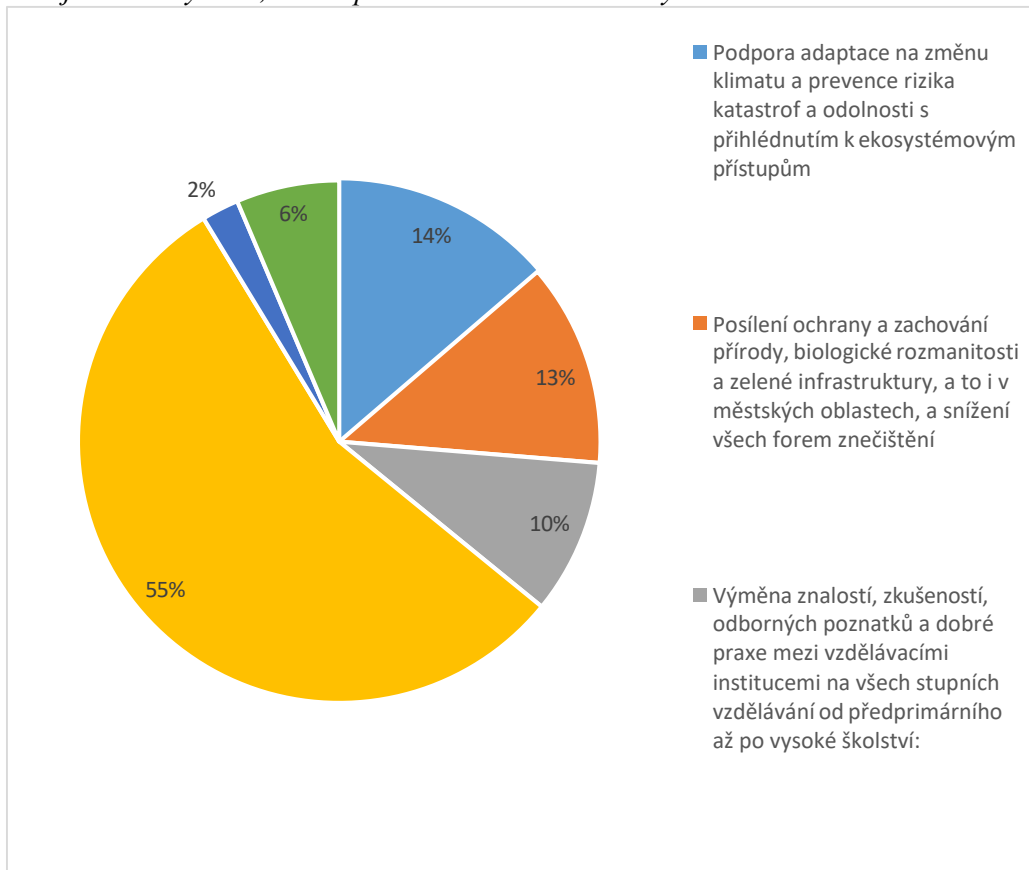
Program zahrnuje podporu velkých i malých projektů, ty ve formě jednoho velkého projektu. Ve struktuře jsou však Fondy malých projektů (FMP) zařazeny odlišně: zatímco priorita 2.2 Kultura a cestovní ruch zahrnuje i FMP – konkrétně s částkou bezmála 4 mil. EUR (3 987 083,75), priorita Místní iniciativy s jediným specifickým cílem Budování vzájemné důvěry, zejména propagací akcí typu „lidé lidem“ je tvořena pouze FMP a dotována částkou téměř 6 mil. EUR (5 980 626,25).

3.1 VELKÉ/INFRASTRUKTURNÍ PROJEKTY

V současném programovém období bylo (k 6. 5. 2025) podpořeno z SK-CZ přeshraničního programu celkem 83 velkých projektů s celkovou podporou z EFRR 93,656 mil. EUR. Nepočítáme-li Region Bílé-Biele Karpaty, podílelo se na nich 213 subjektů rozmanitého obsahového zaměření i právní formy.

Graf 3.1: Tematické zaměření velkých projektů (priority / specifické cíle) dle výše dotace z EFRR

Zdroj: vlastní výzkum, 2025 / podklad – interní materiály MMR

Tab. 3.2 dokládá výraznou regionální / mezikrajskou diferenciaci, a to jak v Česku, tak na Slovensku. Představujeme přitom různé pohledy: absolutní hodnotu dotace získané subjekty evidovanými v příslušném kraji, podíl kraje na celkové dotaci a konečně přepočtené na populační velikost.

Celková částka „přidělená“ oběma státům se příliš neliší: příslušný poměr je 43 ku 47 % ve prospěch Slovenska. Zbývající podíl resp. suma téměř 10 mil. EUR náleží Fondu malých projektů, administrovaném SK stranou, konkrétně Regionem Bílé-Bílé Karpaty. Této problematice se věnujeme samostatně v další části této kapitoly. Vyšší zájem resp. úspěšnost SK subjektů je zvyrazněna při přepočtu na 1000 obyvatel (data k 31. 12. 2024). V rámci SK-CZ programu se dotace blíží výši 6 EUR (zhruba 150 Kč, orientační kurz 1 ku 25) na obyvatele, pro Česko vyjádřeno v příslušné měně částka přesahuje 90 Kč, na Slovensku pak 8 EUR – tedy více než dvojnásobek.

Tabulka 3.2: Územní rozložení dotací podle krajů

Zdroj: vlastní výzkum, 2025 / podklad – interní materiály MMR

kraj	dotace v tis. EUR	% podíl	EUR / tis. obyv.
Moravskoslezský	5 207 713	5,56	4 404
Zlínský	15 341 991	16,38	26 497
Jihomoravský	15 103 452	16,13	12 286
ostatní kraje CZ	4 255 120	4,54	537
CZ celkem	39 908 277	42,61	3 658
Žilinský	18 947 607	20,23	27 661
Trenčianský	5 798 968	6,19	10 050
Trnavský	12 059 470	12,88	21 690
Bratislavský	5 441 044	5,81	8 194
ostatní kraje SK	1 532 967	1,64	518
SK celkem	43 780 056	46,75	8 046
<i>FMP - ER BBK</i>	9 967 710	10,64	
celkem	93 656 043	100,00	5 728

Při mezikrajském srovnání vychází – při akcentování údajů kvantitativních i intenzitních – jako nejúspěšnější kraje Žilinský, Zlínský a Trnavský. Vysokou hodnotu Jihomoravského kraje „snižuje“ přepočtení na zdejší populaci, je totiž – společně s Moravskoslezským krajem – výrazně větší než ostatní sledované jednotky (JMK 1,229 mil., MSK 1,182 mil.), např. oproti Zlínskému kraji (579 tis.), který tak „vyskočí“ při hodnocení intenzity.

Sestoupíme-li o úroveň níže, tedy na lokální úroveň, můžeme sledovat v detailu – dle místa působení – zapojení do CZ-SK přeshraniční spolupráce s podporou Evropské unie. Podle očekávání (hypotézy) přední místa patří – častokrát díky více projektům (viz Tab. 3.) – velkým/krajským městům¹, zároveň se prosazují lokality bezprostředně hraniční (v případě SK zřetelněji). Významně se uplatňuje regionální samospráva, na SK silněji, postavení Žilinského samosprávného kraje je zcela specifické: jen dva projekty, ale s celkovou částkou dotace téměř 11 mil. EUR.

Vynikají rovněž obě největší, populačně srovnatelná, města – Brno a Bratislava, a to s počtem i získanou částkou v podstatě srovnatelnou. Také resp. především zde působí subjekty s celostátním dopadem – jako příklad jmenujme univerzity, výzkumné organizace, některé státní instituce, ale i neziskové organizace apod.

Konečně poslední kategorií, která si zaslouží zmínku, jsou – po obou stranách hranice – poměrně malé obce, ve kterých se podařilo získat projekt většího (finančního) rozsahu. Za příklad necht' slouží spolupráce města Brumova-Bylnice a obce Pitín (CZ) s obcí Horné Srnie (SK), řešící tři projekty rozmanitého zaměření (Společně proti následkům klimatických změn, Křehká linie svobody: Inspirační příběhy hrdinů z příhraničí, Varovný a informační systém měst a obcí povodí Vlárny).

Přitom ne vždy musí být příjemcem dotace samospráva/obec, často se jedná o specializovanou instituci řešící zdejší problematiku, k čemuž „jen oni“ mají příslušné kompetence.

¹ Zde je nezbytné opětovně připomenout určitou deformaci po metodologické stránce. Právě v těchto sídlech/centrech jsou umístěny četné instituce a organizace s působností krajskou, příp. zcela specifické až jedinečné, s tím, že jejich působení se neorientuje pouze na česko-slovenské pohraničí resp. dotační území.

Tabulka 3.3: Lokality s nejvyšší dotací (suma za projekty) v současném období

Zdroj: vlastní výzkum, 2025 / podklad – interní materiály MMR

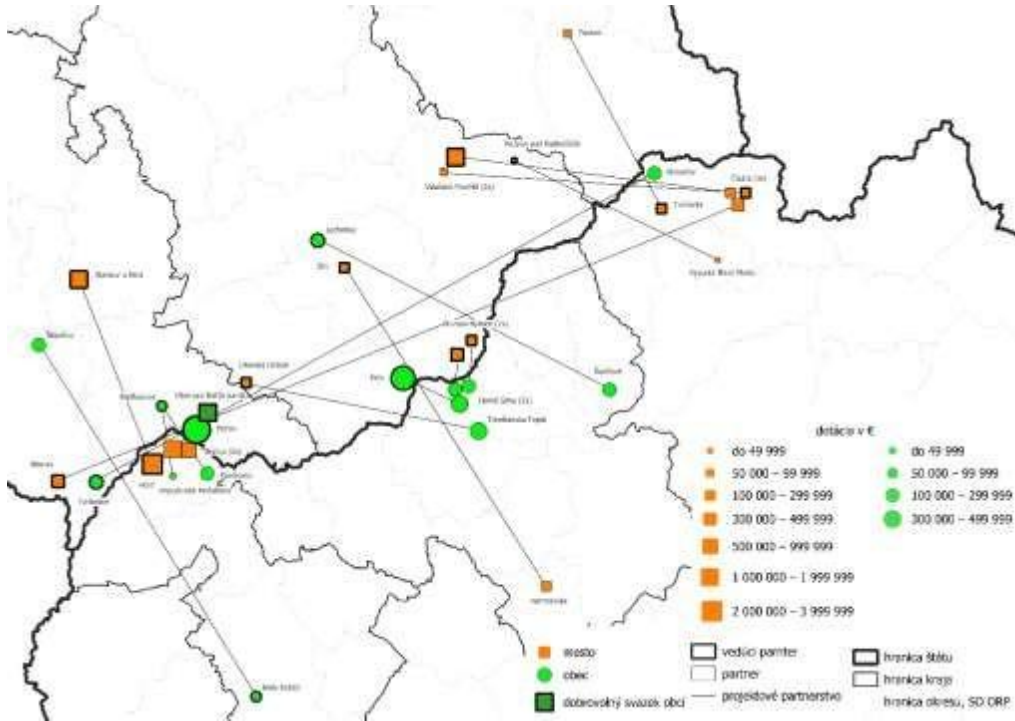
Česko		Slovensko	
Místo / region	EUR	Místo / region	EUR
Brno / 20	5 442 541	Žilinský samosprávný kraj / 2	10 753 070
Prostřední Bečva / 1	3 590 773	Bratislava / 17	4 304 479
Praha / 11	2 411 732	Holíč / 1	3 957 235
Jihomoravský kraj / 3	2 396 039	Čadca / 5	2 980 609
Zlín / 7	2 227 780	Skalica / 3	2 489 137
Ostrava / 15	2 190 588	Trnava / 7	2 439 251
Slavkov u Brna / 1	1 920 697	Žilina / 10	2 327 042
Pitín / 2	1 681 572	Trnavský kraj	2 109 374
Třemešná / 1	1 670 204	Ružomberok / 1	1 372 366
Hodonín / 1	1 628 882	Bojnice / 3	879 948
Valašské Meziříčí / 3	1 518 512	Horné Srnie / 3	760 121
Moravskoslezský kraj / 2	1 240 674	Zvolen / 4	673 626
Liptál / 1	1 148 162	Vrádiště	638 762
Olomouc / 5	1 088 403	Lužianky / 2	507 461
Vsetín / 2	931 791	Zborov nad Bystricou	504 486
Brumov-Bylnice / 2	677 784	Trenčín / 3	451 656
Hradec Králové / 2	650 988		37 148 621
Žitková / 1	594 019		
Uherské Hradiště / 1	566 123		
Spytihněv / 1	564 674		
	34 141 938		

Participace vysokých škol

Vzhledem k tematickému zařazení příjemců dotace jsme se specificky věnovali zapojení vysokých škol /univerzit do přeshraniční spolupráce. Přitom jsme odhlédli jak jejich velikosti a významu v akademickém prostředí, tak jejich případnému zaměření/specializaci. Zahrnuty byly všechny, tj. neomezili jsme se na dotační území. Důvod je zřejmý, povinná je realizace projektu ve společném pohraničí, nikoliv místo/sídlo příslušného subjektu. Specifikovali jsme rovněž postavení jednotlivých institucí v projektu, a to v jaké roli vystupují. Z dat, která jsme měli k dispozici, jsme sledovali a hodnotili počet projektů, výši dotace,

Mapa 3.1: Velké projekty měst a obcí v česko-slovenském pohraničí prostřednictvím Interregu Slovensko-Česko (2021+)

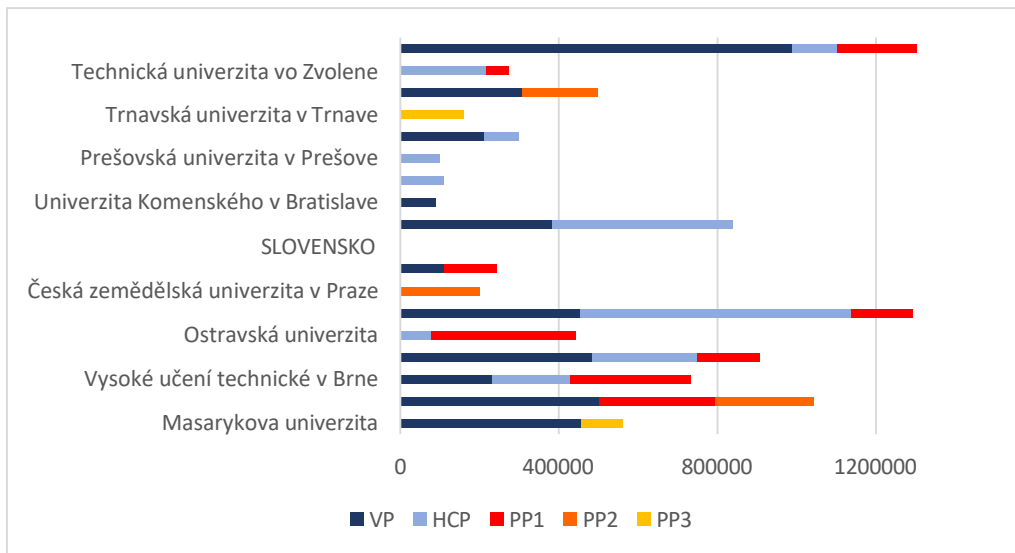
Zdroj: vlastní výzkum, 2025 / podklad – interní materiály MMR

Již úvodní Obr. 3.2 dokládá značnou diferenciaci: zatímco na SK straně dominuje Žilinská univerzita a v závěsu STU v Bratislavě, na CZ straně pomyslný žebříček vede VŠB-TU Ostrava, v součtu za města/sídla pak Ostravu (2 VŠ, 1,7 mil. EUR) předstihuje Brno (3 VŠ, 2,3 mil. EUR). Žilinská univerzita (1,3 mil. EUR) – téměř shodně s VŠB-TU – se podílí zhruba sedminou na celkové dotaci ve výši přes 9 mil. EUR. Její iniciativa se uplatňuje rovněž z pozice vedoucího partnera.

Graf 3.2: Vysoké školy jako příjemci dotace – absolutní hodnota a struktura (2021-2025, EUR)

Zdroj: vlastní výzkum, 2025 / podklad – interní materiály MMR

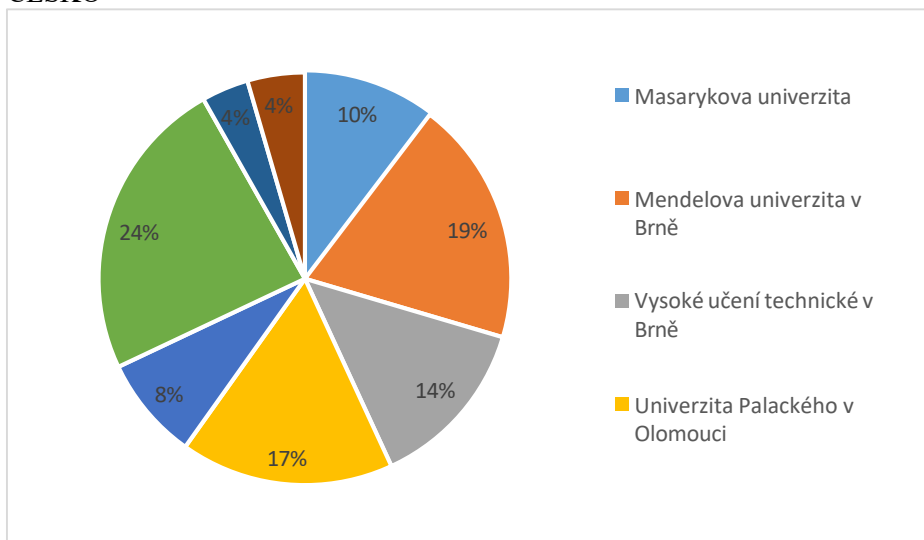
Vysvětlivky: VP vedoucí partner, HCP hlavní přeshraniční partner, PP1, 2... partner 1, 2...

Další dvojice grafů (Obr. 3.3) přibližuje strukturu v obou státech. Podíly se pochopitelně „zvětší“, nicméně uplatňují se i univerzity sídlící mimo dotační území: Olomouc a Praha, resp. Bratislava – s postavením hlavního města, v blízkosti státní hranice, avšak mimo dotační území – a Zvolen s Prešovem. Nejaktivnější, nejúspěšnější vysoké školy ta získaly až čtvrtinu resp. třetinu prostředků v rámci státu.

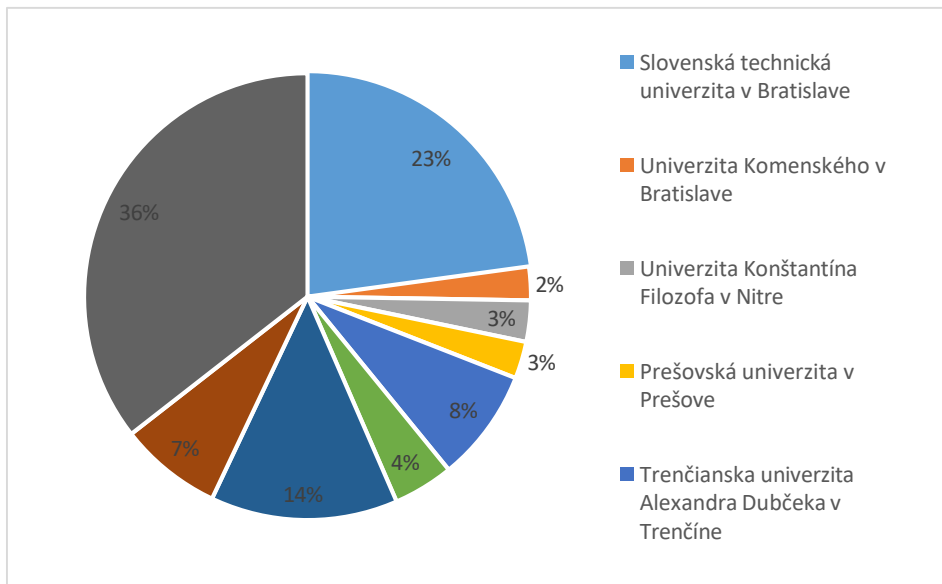
Graf 3.3: Zastoupení jednotlivých vysokých škol na celkové dotaci

Zdroj: vlastní výzkum, 2025 / podklad – interní materiály MMR

ČESKO

SLOVENSKO

Věcné zaměření projektů přibližuje následující Tab. 3.4, zpracovaná v souladu se strukturou programu, tj. podle priorit a následně specifických cílů. V podstatě vyrovnaně jsou zastoupeny projekty Životního prostředí a Vzdělávání (13 resp. 14), Instrukční spolupráci se věnuje jediný projekt. Zpravidla se jedná o spolupráci dvou vysokých škol, po jedné z každého státu; v několika případech je subjektů více a vytváří se tak přeshraniční síť (ve dvou případech tři partneri). Pokud v tabulce není označen partner, jedná se o spolupráci se subjektem mimo akademické resp. prostředí vysokých škol.

Tabulka 3.4: Tematické zaměření projektů s účastí vysokých škol – jednotlivé projekty a zapojení VŠ

Zdroj: vlastní výzkum, 2025 / podklad – interní materiály MMR

název projektu	různé zapojení		
1.1 Životní prostředí			
Podpora adaptace na změnu klimatu a prevence rizika katastrof a odolnosti s přihlédnutím k ekosystémovým přístupům			
Adaptační opatření pro zadržování vody v zemědělské zemi	MENDELU	UCMT	
ClimateAdaptForest	MENDELU	STU	
Družicový monitoring regiónu ako podpora verejnej správy pri adaptačných stratégiách na klimatickú zmenu	STU		
Ekologicky akceptovatelné zpracování trusu exotických zvířat zoologických zahrad	OU	TUT	
Environmentálně efektivní stavebnictví jako nástroj pro zmírnění změny klimatu v přeshraničním regionu	ŽU	VUT	

Jednotná identifikace zranitelnosti krajiny a metodologie návrhu adaptačních opatření se zvláštním zřetelem na ekosystémové funkce	UPOL	UKF	
Přírodě blízká řešení pro adaptaci lesů na změnu klimatu	ČZU		
Udržitelné hospodaření s podzemními vodami v česko-slovenském příhraničí	MU		
Zelené strategie pro moderní města	VUT		
Posílení ochrany a zachování přírody, biologické rozmanitosti a zelené infrastruktury, a to i v městských oblastech, a snížení všech forem znečištění			
Biologická rozmanitost jako klíč k lepšímu životu	MENDELU		
Kočka divoká - vlajkový druh ochrany biodiverzity	TUZ	MENDELU	
Možnosti a benefity zvýšení biodiverzity lesů skrze podporu vybraných dřevin v příhraničí: monitoring, analýza, diseminace poznatků	MENDELU	TUZ	
Podpora biodiverzity eradikací invázních rostlin s energetickým využitím	ŽU	VŠB-TU	
2.1 Vzdělávání			
Výměna znalostí, zkušeností, odborných poznatků a dobré praxe mezi vzdělávacími institucemi na všech stupních vzdělávání od předprimárního až po vysoké školství:			
Implementácia problematiky dopravnej seizmicity vplyvajúcej na historické stavby do cezhraničného vzdelávacieho procesu	ŽU	VŠB-TU	
Inkluzivní tělesná a sportovní výchova jako předpoklad zdravé společnosti	UPOL		
Kineziológia pohybového aparátu: od vyšetrenia k cieľenej intervencii	UCMT	UPOL	
Materiály pre udržateľnú budúcnosť – posilnenie a rozvoj inovatívnych vzdelávacích metód	TUAD	VŠB-TU	
Modernizácia vzdelávacieho programu pre udržateľný rozvoj v energetike	ŽU	VUT	
Naše učebny nepotřebují stěny: tvorba metodiky adaptačních a sportovních kurzů pro školy v česko-slovenském příhraničí	VUT	PU	UPOL
Rozvoj a rozšírenie edukácie STEM s dôrazom na praktickú výuku	STU	VŠB-TU	ŽU
Rozvoj přeshraniční spolupráce ve vzdělávání v oblasti průmyslové digitalizace a automatizace výrobních procesů	VŠB-TU	STU	
Tvorba spoločné vzdelávacie platformy s akcentem na zvýšení mäkkých a odborných dovedností v oblasti lidských zdrojů a krizového managementu	UTB	TUAD	
Učím(e) s Math4U	VŠB-TU		
Univerzální design a sociální služby - vzděláváním ke společnému rozvoji komunit	STU	MU	
Zkvalitnění technického vzdělávání strojařů	ŽU	VŠB-TU	

Přeshraniční projekty podpořené Evropskou unií

Zlepšení přístupu k digitálním zručnostiam v oblasti odborné přípravy učitelov a vzdělávání žiakov 24 stredných škôl v ČR a SR	OU		
Zvýšenie úrovne pregraduálneho a postgraduálneho vzdelávania v problematike verejnozdravotných aspektov kontaminácie vody	UKB	OU	
3.1 Institucionální spolupráce			
Přeshraniční spolupráce systémů zdravotnické záchranné služby	VŠB-TU	ŽU	

Vysvětlivky / zkratky VŠ:

CZ

ČZU Česká zemědělská univerzita
 MENDELU Mendelova univerzita v Brně
 MU Masarykova univerzita
 OU Ostravská univerzita v Ostravě
 UPOL Univerzita Palackého v Olomouci
 UTB Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
 VŠB-TU Vysoká škola báňská –
 Technická univerzita Ostrava
 VUT Vysoké učení technické v Brně

SK

Prešovská univerzita v Prešove
 STU Slovenská technická univerzita
 v Bratislave
 TUAD Trenčianska univerzita Alexandra
 Dubčeka v Trenčíne
 TUT Trnavská univerzita v Trnave
 TUZ Technická univerzita vo Zvolene
 UCMT Univerzita sv. Cyrila a Metoda v
 Trnave vysoká škola
 UK Univerzita Komenského v Bratislave
 UKF Univerzita Konštantína Filozofa v
 Nitre
 ŽU Žilinská univerzita v Žiline

3.2 FOND MALÝCH PROJEKTŮ

3.2.1 Místní iniciativy

V této programové periodě bylo dosud (5. 5. 2025) zasmluvněno 75 projektů v celkové výši dotace prostřednictvím EFRR cca 1,8 mil. EUR, konkrétně pak na CZ straně 34 projektů 802 569,42 EUR (v členění na 2 výzvy - 393 758,10 + 408 811,32), na SK straně 41 projektů v úhrnné dotaci 966 977,99 EUR.

Tabulka 3.5 ukazuje, že z poloviny resp. 2/3 jsou příjemci obce a města – tedy lokální samospráva, významné je rovněž zastoupení úrovně regionální v podobě mikroregionů, místních akčních skupin, destinačních společností, regionálních rozvojových agentur a v neposlední řadě krajských úřadů. Konečně třetím nejvýznamnějším typem organizace jsou subjekty školské, a to ze všech stupňů.

Tabulka 3.5: Typ příjemce dotace z FMP za Místní iniciativy

Zdroj: vlastní výzkum, 2025 / podklad – interní materiály Region Bílé-Biele Karpaty CZ

subjekt	CZ	SK	celkem
obce / města	10	12	22
subjekt regionálního rozvoje	8	4	12
školy (bez VŠ)	4	3	7
vysoké školy	1	2	3
opakované zápisy/účasť	23	21	44

SK

subjekt	SK	CZ	celkem
obce / města	17	20	37
subjekt regionálního rozvoje	4	3	7
školské zařízení (bez VŠ)	6	6	12
vysoké školy	1	3	4
opakované zápisy/účasť	28	32	60

Jako geografové si pochopitelně všímáme územního určení, byť s vědomím, že se jedná primárně o sídlo dotyčného subjektu a až zprostředkovaně o dopad do konkrétního území. V Tab. 3.6 jsme příslušné lokality seřadili podle přidělené dotace, zároveň doplnili počtem projektů. Dále jsou uvedeni partneři, kteří ovšem nedisponují žádnými prostředky, ty jsou plně v kompetenci příjemce dotace. Očekávaná diferenciacie je determinována do určité míry populační velikostí, a tedy i schopností připravit a realizovat projekt; toto hledisko jsme však – na rozdíl od velkých projektů – nezohlednili, resp. neprovedli přepočten na 1000 obyvatel.

Z české/moravské strany je zapojeno 19 měst/obcí, prvenství patří – a to podle počtu projektů i dotace – krajskému městu Zlínu. S ohledem na populační velikost, stejně tak pozici v administrativní struktuře, je třeba vyzdvihnout zapojení Valašského Meziříčí a Veselí nad Moravou. Závěr pak patří spíše malým obcím. Výběr partnerů je poměrně rozmanitý, přece jen častěji se objevují velká města: Žilina 7x, Trenčín 4x, Bratislava 4x.

Tabulka 3.6: Příjemci a partneři malých projektů Místní iniciativy CZ

Zdroj: vlastní výzkum, 2025 / podklad – interní materiály Region Bílé-Biele Karpaty

sídlo příjemce - počet projektů	zasmluvněno EFRR (EUR)	sídla partnerů			
Zlín / 5	143 362	Trenčín / 2	Bratislava	Žilina	Klátova Nová Ves
Valašské Meziříčí / 4	101 588	Žilina / 2	Čadca / 2		
Veselí nad Moravou / 3	81 654	Beckov			
Ostrava / 3	72 738	Žilina	Stará Turá	Klokočov	
Brno / 3	70 800	Bratislava	Žilina	Sereď	
Frýdek-Místek / 2	56 943	Žilina / 2			
Fulnek / 2	40 764	Sučany	Vrútky		
Frýdlant nad Ostravicí / 2	37 219	Trnava	Turzovka		
Orlová	29 962	Námestovo			
Rožnov pod Radhoštěm	29 656	Makov			
Morávka	29 019	Krušetnica			
Hostětín	29 013	Trenčín			
Slavičín	26 680	Uhrovec			
Bojkovice	26 004	Nemšová			
Staré Město	18 584	Trenčín			
Ratiškovice	18 407	Popudinské Močidľany			
Nivnice / 2	17 532	Bratislava / 2			
Vacnovice	16 424	Sobotište			
Ostravice	15 635	Breza			

Z SK strany je příjemců resp. sídel příjemců o polovinu více – konkrétně 31 (Tab. 3.7). Na první pohled mezi získanými prostředky není tak velký rozdíl jako na české/moravské straně. Dokonce ani velká města, včetně krajských a Bratislava, se významně neuplatňují. Žebříčku vévodí – v obou ukazatelích – Čadca, má též jako jediná tři partnery. Následuje skupina šesti měst/obcí se dvěma projekty, při celkové dotaci mezi 73 a 40 tis. EUR. Mezi CZ partnery se objevuje nejčastěji Valašské Meziříčí 3x, Zlín 3x, dvakrát pak Šenov, Březová a Hodonín.

Tabulka 3.7: Příjemci a partneři malých projektů Místní iniciativy SK

Zdroj: vlastní výzkum, 2025 / podklad – interní materiály Region Bílé-Biele Karpaty

sídlo příjemce - počet projektů	zasmlovně no EFRR (EUR)	sídla partnerů		
Čadca / 3	72 933	Valašské Meziříčí	Valašská Bystřice	Mosty u Jablunkova
Rabča / 2	51 190	Šenov / 2		
Bošáca / 2	49 569	Březová / 2		
Sereď / 2	49 486	Klentnice	Skalice	
Skalica / 2	49 140	Čeladná	Třinec	
Senica / 2	48 432	Hodonín / 2		
Čierne / 2	39 893	Petrovice u Karviné	Bystřice	
Galanta	29 997	Ivančice		
Myjava	29 996	Hradec nad Moravicí		
Hybe	29 992	Vsetín		
Nová Dubnica	29 956	Slavičín		
Prievidza	29 955	Kunovice		
Svrčinovec	29 896	Valašské Meziříčí		
Bratislava	29 775	Zlín		
Trnava	27 515	Brno		
Trenčín	24 671	Zlín		
Bobrov	24 596	Vražné		
Holíč	24 438	Slavkov		
Babín	23 995	Velké Karlovice		
Považská Bystrica	23 554	Rožnov pod Radhoštěm		
Dolné Saliby	23 377	Řícmanice		
Olešná	23 305	Horní Lomná		
Oravský Podzámok	23 138	Valašské Meziříčí		
Dlhá nad Oravou	22 683	Velká Polom		
Kocurany	22 080	Lukoveček		
Liptovský Mikuláš	21 316	Ostrava		
Ludrová	21 180	Vigantice		
Žilina / 2	20 839	Nový Jičín	Ostrava	
Martin	17 195	Zlín		
Košariská	12 481	Strání		
Makov	10 547	Hutisko - Solanec		

Do této kategorie projektů patří rovněž pět projektů, na nichž – ať v roli příjemce či partnera – participují vysoké školy, jen Masarykova univerzita opakovaně resp. se dvěma projekty.

Tabulka 3.8: Malé projekty Místní iniciativy s účastí vysokých škol

Zdroj: vlastní výzkum, 2025 / podklad – interní materiály Region Bílé-Biele Karpaty

CZ

vysoká škola / univerzita	název projektu	zaměření
Trnavská univerzita v Trnave	Dobro sjednocuje: etika do škol	Zkvalitnění a rozvoj etické výchovy na školách v příhraničí prostřednictvím sdílení didaktických a metodických znalostí a zkušeností pedagogů; výstupem vytvoření manuálu a jeho prezentace a propagace mezi pedagogy, závěrečná konference.
Masarykova univerzita / Univerzita Komenského v Bratislavě	CZ-SK Town-twinning – prostředek k poznávání a integraci	zmapování přeshraniční spolupráce a využití dotačních titulů napříč všemi 6 kraji, soustředění na oborové zaměření a tematické priority, zahrnuje desk-research i terénní šetření vč. osobní návštěvy modelových municipalit. Součástí projektu úvodní a závěrečný workshop, kulaté stoly, výstupem e-publikace vč. doporučení pro územní samosprávu v CZ a SK.

SK

vysoká škola / univerzita	název projektu	zaměření
Masarykova univerzita	Zdravě bez hranic	zlepšení podmínek pro podporu zdravého stárnutí prostřednictvím vytvoření sítě pro spolupráci seniorských organizací; cílovou skupinou obyvatelé příhraničního regionu starší 60 let
Trenčianska univerzita Alexandra Dubčeka v Trenčíne / Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně	Spolupráca kreatívco-v-Trenčín mesto módy & Baťovský Zlín	navázat na dlouhodobou textilní, obuvnickou a kožešnickou výrobu, s důrazem na lokálnost, udržitelnost, jedinečnost produktu a neplýtvání zdroji vč. trendu slow-fashion
Ostravská univerzita	ISSO x Album 76 – česko-slovenská grafika včera a dnes	výměna vědomostí a poznatků, výzkum současné grafiky v součinnosti s International Serigraphy Symposium Ostrava (ISSO, sbírka serigrafii) a grafickým Albumem 76; dvě samostatné výstavy, workshopy a publikace přispějí k zmapování vání bílých československé grafiky 20. a 21 století

3.2.2 Kultura a cestovní ruch

Zde bylo dosud podpořeno z české strany 20 projektů s celkovou dotací ve výši bezmála 700 tis. EUR (1. výzva 412 450,29; 2. výzva 269 385,33). Slovenská strana byla podstatně aktivnější (úspěšnější), uplatnilo se 41 projektů s podporou prostřednictvím EFRR 1 826 501,37 EUR, tedy více než dvojnásobek hodnoty pro české subjekty.

Obdobně jako u předchozího (prvního) obsahového zaměření jedná se především o aktivity obcí a měst, a to znovu na SK straně až s 2/3 podílem. Tentokrát jsme navíc zařadili kategorii církev, typičtěji pro Slovensko.

Tabulka 3.9: Typ příjemce dotace z FMP za Kultura a cestovní ruch CZ

Zdroj: vlastní výzkum, 2025 / podklad – interní materiály Region Bílé-Biele Karpaty

subjekt	CZ	SK	celkem
obce / města	9	9	18
subjekt regionálního rozvoje	7	8	15
opakované zápisy/účast	16	17	33

Tabulka 3.10: Typ příjemce dotace z FMP za Kultura a cestovní ruch SK

Zdroj: vlastní výzkum, 2025 / podklad – interní materiály Region Bílé-Biele Karpaty

subjekt	SK	CZ	celkem
obce / města	22	19	41
subjekt regionálního rozvoje	6	8	14
církev	3	1	4
vysoké školy	4	2	6
opakované zápisy/účast	35	30	65

Ohledně počtu projektů i zasmluvněné částky (Tab. 3.11) se setkáváme s dominancí Zlína – pět projektů s celkovou dotací více než třetiny. Na CZ straně identifikujeme 13 lokalit/sídel, na Slovensku pak 14, přičemž se opakují: Trenčín 3x, Dohňany a Šamorín 2x.

Tabulka 3.11: Příjemci a partneři malých projektů Kultura a cestovní ruch CZ

Zdroj: vlastní výzkum / podklad – Region Bílé-Biele Karpaty

sídlo příjemce - počet projektů	zasmluvněno EFRR (EUR)	sídla partnerů		
		Trenčín / 3	Rakovice	Trnava
Zlín / 5	260 406	Trenčín / 3	Rakovice	Trnava
Tišnov / 2	113 747	Šamorín	Šamorín	
Prlov	62 450	Dohňany		
Horní Lideč	62 249	Dohňany		
Ostrava	61 945	Čadca		
Halenkov	60 145	Lazy pod Makytou		
Vacenovice	46 687	Sobotište		
Slavičín	45 779	Uhrovec		
Hodonín	43 962	Skalica		

Pozlovice	40 360	Rajecké Teplice
Frenštát pod Radhoštěm	39 881	Krásno nad Kysucou
Rožnov pod Radhoštěm	36 910	Makov
Valašské Klobouky	34 015	Trenčianska Teplá

Soubor 30 SK lokalit se člení na několik skupin/intervalů podle výše dotace (Tab. 3.12). Vévodí dvě krajská města, dohromady řádově čtvrtinovým podílem z celkové částky. Mají také nejvíce projektů (po 5) i partnerů (3 resp. 4). Následuje skupina tří sídel s částkou kolem 100 tis. EUR, poté s výrazným odstupem – počínaje městem Nové Město nad Váhom s 50 tis. EUR – dotace plynule klesá. Mezi nejčastější partnery patří: Brno 6x, Mosty u Jablunkova 4x, Zlín 3x; všechny ostatní se vyskytují jen jednou.

Tabulka 3.12: Příjemci a partneři malých projektů Kultura a cestovní ruch SK

Zdroj: vlastní výzkum / podklad – Region Bílé-Biele Karpaty

sídlo příjemce - počet projektů	zasmělnvě no EFRR (EUR)	sídla partnerů			
Trenčín / 5	241 441	Vsetín	Zlín / 2	Praha / 2	
Trnava / 5	223 645	Uherské Hradiště	Uherský Ostroh	Brno / 2	Luhačovice
Ružomberok / 2	99 445	Vysoké Pole	Kroměříž		
Vysoká nad Kysucou / 2	96 565	Sviadnov	Hutisko - Solanec		
Liptovský Mikuláš / 2	96 111	Brno	Opava		
Nové Mesto nad Váhom	50 000	Uherský Brod			
Žilina	49 997	Valašské Meziříčí			
Dolný Kubín	49 961	Vsetín			
Skalité	49 923	Mosty u Jablunkova			
Povina	49 888	Mosty u Jablunkova			
Turzovka	49 468	Paskov			
Svrčinovec	49 187	Mosty u Jablunkova			
Holíč	48 885	Slavkov			
Beckov	48 030	Brno			
Kysucký Lieskovec	48 027	Bolatice			

Senica	46 326	Velké Pavlovice
Kláštor pod Znievom	46 268	Strážnice
Súľov - Hradná	44 882	Velké Karlovice
Piešťany	44 019	Hodonín
Skalka nad Váhom	43 688	Brno
Čierne	42 186	Jablunkov
Sládkovičovo	40 609	Ivančice
Bzince pod Javorinou	36 580	Babice
Strečno	36 437	Třanovice
Bánovce nad Bebravou	34 943	Zlín
Podkylava	34 917	Brno
Drietoma	34 299	Vyškovec
Zborov nad Bystricou	34 015	Mosty u Jablunkova
Skalica	29 996	Hodonín
Sobotište	26 764	Vacenovice

4 ANKETOVÝ VÝSKUM

Vladimír SLAVÍK, Nikoleta ORAVEC SLAVÍKOVÁ, Ondrej ORAVEC

Pretrvávajúca absencia dát o partnerskej spolupráci rozhodla o tom, že aj náš výskum partnerstiev v česko-slovenskom pohraničí v roku 2025 bol založený dominantne na anketovom výskume. Už v úvodnej kapitole sme informovali o poslednom výskume v roku 2011, ktorý bol doteraz najkomplexnejší a aj priestorovo najrozsiahlejší v tejto sfére a ako jediný sa uskutočnil tak v SR ako aj ČR. Združenie miest a obcí Slovenska (ZMOS) a Svaz měst a obcí České republiky (SMO ČR) realizovali v rámci projektu Podpora partnerstva miest financovaného z programu Európskej únie Európa pre občanov 2007 – 2013 analýzu stavu medzinárodnej partnerskej spolupráce miest a obcí Slovenska (Špačeková, Labátová, Ďurechová, 2012) a Česka (Hůlková, Mertnes, Veselá, Koppitz, 2012). Aj z tohoto dôvodu boli tieto inštitúcie zaradené do projektu ako partneri.

4.1 PRÍPRAVA ANKETY A VÝVOJ NÁVRATNOSTI

Pri zostavovaní ankety sme vychádzali z vlastných doterajších skúseností vo sfére výskumu cezhraničnej spolupráce a zahraničnej partnerskej spolupráce ako aj z doterajších výskumov v tejto sfére v Slovenskej republike a Českej republike. Na rozdiel od doterajších ankiet sme okrem zahraničnej partnerskej spolupráce zaradili aj ďalšie okruhy. Tvorba ankety sa uskutočnila v priebehu januára až marca 2025, jednotlivé verzie boli priebežne pripomienkované partnermi projektu (ZMOS, SMO ČR). Anketa bola spracovaná vo formáte Google forms, ktorý automaticky vyhodnocuje jednotlivé položky. Bola rozdelená do nasledovných tematických blokov (častí):

- A. Identifikácia anketovaného subjektu (otázky 1 – 3),
- B. Domáca partnerská spolupráca miest a obcí (otázky 4, 5),
- C. Zahraničná partnerská spolupráca miest a obcí (otázky 6 – 13),
- D. Zahraničná partnerská spolupráca ďalších subjektov (otázky 14, 15),
- E. Perspektívy zahraničnej partnerskej spolupráce miest a obcí (otázky 16 – 18).

Cieľom zaradenia domácej spolupráce a perspektív zahraničnej spolupráce bolo osloviť aj obce, ktoré doteraz nemajú zahraničných partnerov a zaradené okruhy sa ich týkajú, takže mali dôvod anketu vyplniť.

Anketa bola odoslaná všetkým mestám, mestysom (ČR) a obciam v pohraničných krajoch pri CZ/SK hranici (tri a tri). Je úplne identická tak v českej, ako aj v slovenskej verzii, preto sú tam aj sídelné a priestorové jednotky, ktoré sa nevyskytujú buď v ČR alebo SR. Pre plánované spoločné vyhodnocovanie výsledkov to bolo nevyhnutné. Pri odosielaní ankety e-mailom výraznou mierou pomohli partneri projektu, všetkým členským obciam odoslali anketu ZMOS aj SMO ČR, riešitelia projektu mali na starosti nečlenské obce. Dopredu sa dohodli dve kolá rozosielania, prvé v apríli, druhé v máji 2025. Tabuľka 4.1 ukazuje

termíny rozoslania a celý vývoj návratnosti ankety od konca apríla do konca novembra 2025.

Tabuľka 4.1: Vývoj návratnosti ankety

Termíny			Počet návratiek	
	Rozoslanie	Návratnosť	CZ	SK
1. etapa – e-mailová komunikácia				
1. kolo	10. a 11. 4.	25. 4.	15	14
2. kolo	12. 5.	26. 5.	28	25
	Po 1. teréne	30. 6.	39	38
2. etapa – telefonická komunikácia + e-mail				
		22. 7.	52	55
		28. 8.	53	82
	Po 2. teréne	24. 9.	54	82
		21. 10.	58	98
		30. 11.	60	103

Návratnosť po prvom kole bola veľkým sklamaním. Ukázalo sa v plnej miere, že rozšírenie anketového výskumu v poslednom období vo viacerých sektoroch prinieslo reakciu averzie inštitúcií. Týka sa to aj pracovníkov obecných a mestských úradov. Nezabral tentokrát ani taktický zámer, že anketa prišla z adresy ústredia orgánov zastrešujúcich členské mestá a obce. Na základě toho sme upustili od základného vyhodnotenia ankety na úrovni krajov a zamerali sme sa na mestá a obce v pohraničnom páse, ktoré pri návratnosti dominovali (pohraničné okresy v SR a správne obvody ORP v ČR).

Po druhom kole e-mailov a po prvom teréne (pri príprave návštev vybraných miest a obcí sme riešili aj anketu) prišlo síce k zvýšeniu návratnosti, ale nie radikálnemu. Na konci júna bol stav návratnosti 39 ankiet z ČR a 38 zo SR. V Tabuľke 4.2 uvádzame 10 prvých obcí ČR a SR, ktoré zaslali anketu a boli ústretové hneď po jej obdržaní. V oboch rebríčkoch má zastúpenie len jedno mesto, a to Slavičín a Brezová pod Bradlom, z moravských jednotiek ešte mestys Křtiny a mestský obvod Ostravy. Medzi prvými obcami dominujú vidiecke obce, zo 6 krajov bola len jedna obec zo Zlínskeho kraja, najviac obcí mal Jihomoravský kraj (5), ako ukazuje tabuľka, zastúpenie mali obce z pohraničia, ale aj zo vzdialenjších SO ORP a okresov. Chronologický zoznam všetkých obcí, ktoré zaslali anketu do konca novembra 2025, uvádzame v Prílohovej tabuľke 11.3.

Tabuľka 4.2: Chronologický zoznam prvých 10 obcí, ktoré zaslali ankety

a. CZ

P.	Dátum, čas	MESTO, <i>městys</i> , obec	SO ORP	Kraj
1.	10.4., 11:07:20	<i>Křtiny</i>	Blansko	JMK
2.	10.4., 11:42:09	Heřmanice u Oder	Odry	MSK
3.	10.4., 11:47:00	Ostravice	Frýdlant nad Ostravicí	MSK
4.	10.4., 11:53:44	SLAVIČÍN	Luhačovice	ZLK
5.	10.4., 12:50:07	Tvarožná Lhota	Veselí nad Moravou	JMK
6.	10.4., 13:18:39	Těmice	Kyjov	JMK
7.	10.4., 13:38:04	Vedrovice	Moravský Krumlov	JMK
8.	11.4., 9:55:18	Ludčeřovice	Hlučín	MSK
9.	11.4., 11:05:03	MO Moravská Ostrava a Přívoz	Ostrava	MSK
10.	11.4., 14:04:43	Uherčice	Znojmo	JMK

Vysvetlivky: MO – mestský obvod, JHM – Jihomoravský kraj, MSK – Moravskoslezský kraj,

ZLK – Zlínsky kraj

b. SK

P.	Dátum, čas	MESTO, obec	Okres	Kraj
1.	11.4., 8:28:37	Lipník	Prievidza	TNSK
2.	11.4., 8:45:38	Budiš	Turčianske Teplice	ZASK
3.	11.4., 8:52:42	Biely Kostol	Trnava	TTSK
4.	11.4., 9:41:29	Vaďovce	Nové Mesto nad Váhom	TNSK
5.	11.4., 11:16:34	Hatné	Považská Bystrica	TNSK
6.	12.4., 7:23:09	Vysoká nad Kysucou	Čadca	ZASK
7.	12.4., 20:39:50	Brodské	Skalica	TTSK
8.	14.4., 8:03:01	BREZOVÁ POD BRADLOM	Myjava	TNSK
9.	14.4., 8:24:38	Zábiedovo	Tvrdošín	ZASK
10.	14.4., 9:01:40	Dolný Bar	Dunajská Streda	TTSK

Vysvetlivky: TNSK – Trenčiansky samosprávny kraj, TTSK – Trnavský samosprávny kraj, ZASK – Žilinský samosprávny kraj

V ďalšej fáze sme uplatnili vo vybraných okresoch SR osvedčenú metódu urgovania ankety telefonickou komunikáciou. Tá sa ukázala ako úspešná a počet ankiet zo slovenských miest a obcí sa navýšil na počet 103. Návraty z moravských miest a obcí sa stabilizovali v októbri a miernym nárastom napokon dosiahli počet 60. Pre analýzu výsledkov ankety sme teda mali k dispozícii vzorku 163 miest a obcí z pohraničia SR a ČR.

Tabuľka 4.3 ukazuje výsledok návratnosti ankiet vo vybraných okresoch SR. Zatiaľ čo návratosť po dvoch kolách e-mailov bola v priemere 2 – 3 obce z okresu, po obtelefonovaní všetkých zvyšných obcí a vysvetlení situácie a potrebnosti požadovaných údajov sa návratnosť navýšila v okresoch Skalica a Senica nad 60 % a v okresov Myjava, Nové Mesto nad Váhom nad Váhom a Čadca na 50 a viac %.

Tabuľka 4.3: Nárast návratnosti ankety vo vybraných okresoch SK po telefonátoch

Okres	Počet obcí	Návratnosť ankiet	
		30.11.	Podiel v %
Skalica	21	13	62
Senica	31	19	61,3
Myjava	17	9	53
Nové Mesto nad Váhom	34	17	50
Čadca	23	12	52
Spolu	126	70	55,6

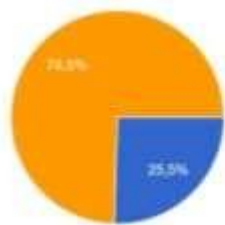
4.2 4.2 VÝSLEDKY ANALÝZY ANKETY

4.2.1 4.2.1 Základné údaje

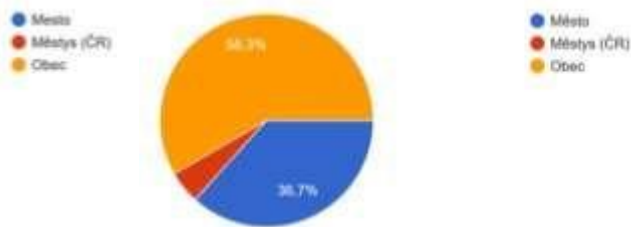
V celej analýze vychádzame z počtu 163 odovzdaných ankiet. Podľa kategórií obcí sa ankety zúčastnilo 26 slovenských a 21 českých/moravských miest a 3 mestyse (historická kategória obnovená v ČR od roku 2006). U vidieckych obcí je zastúpenie slovenských obcí výraznejšie ako moravských (SR 77, ČR 31).

Graf 4.1: Zastúpenie kategórií anketovaných pohraničných miest a obcí

a. SK

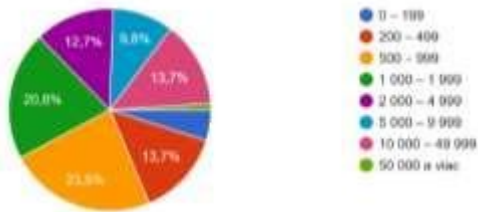
b. CZ

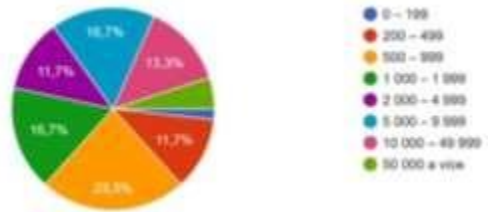
Zastúpenie veľkostných kategórií anketovaných miest a obcí odráža veľkostnú štruktúru obcí SR a ČR, pre oba štáty platí prevaha malých obcí. Cca polovičné zastúpenie majú obce s 200 – 1 999 obyvateľmi, pričom najpočetnejšia je kategória 500 – 999 obyvateľov (v oboch štátoch vyše 23 %). Zo všetkých pohraničných okresov (SR) mali najväčšie zastúpenie obce okresov Senica (19), Nové Mesto nad Váhom (17), Skalica (13) a Čadca (12), z pohraničných moravských SO ORP Veselí nad Moravou (5).

Graf 4.2: Veľkostné kategórie anketovaných pohraničných miest a obcí

a. SK

b. CZ

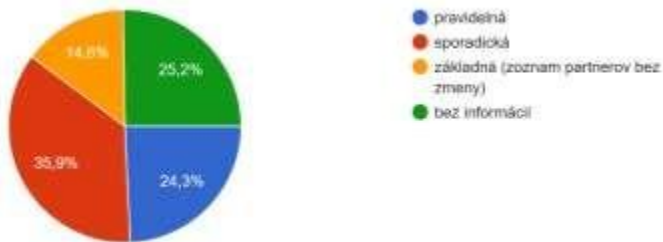
V základných údajoch sme zisťovali aj, kto vyplňal anketu a kto má v agende na starosti partnerskú spoluprácu na obecných a mestských úradoch. Za obce vyplňali anketu a aj túto agendu realizujú starostovia, len vo výnimočných prípadoch iní zamestnanci, u väčších obcí projektoví manažéri (Skalité, Veličná, Kopčany) resp. administratívni pracovníci. V prípade miest len výnimočne vyplnili anketu primátori resp. starostovia miest (Brezová p. B., Ilava, Vrbové – SR, Hluk, Slavičín, Újezd u Brna – ČR), zastúpenie pracovníkov u miest bolo pestrejšie: projektoví manažéri, vedúci oddelení (projektov, regionálneho rozvoja), pracovníci sekretariátov primátorov a starostov. Široké spektrum otázok v prípade miest si vyžadovalo spoluprácu vyplňajúceho s ďalšími kolegami úradov.

4.2.2 Domáca partnerská spolupráca

Informovanosť miest a obcí o spolupráci by mala byť samozrejmosťou. Platí to aj o domácej spolupráci. Kvalita poskytovania takýchto informácií je stále nepostačujúca. Potvrdili to aj otázky o frekvencii a charaktere informácií o domácej spolupráci. Pravidelne informuje o domácej spolupráci len 24,3 % slovenských a 38,3 % moravských miest a obcí a komplexné informácie má 20,4 % slovenských a 26,7 % moravských miest a obcí.

Graf 4.3: Frekvencia aktualizácie informácií o domácej spolupráci pohraničných miest a obcí

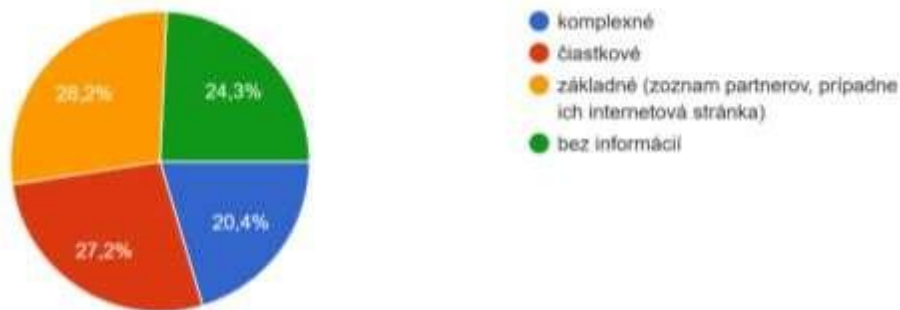
a. SK

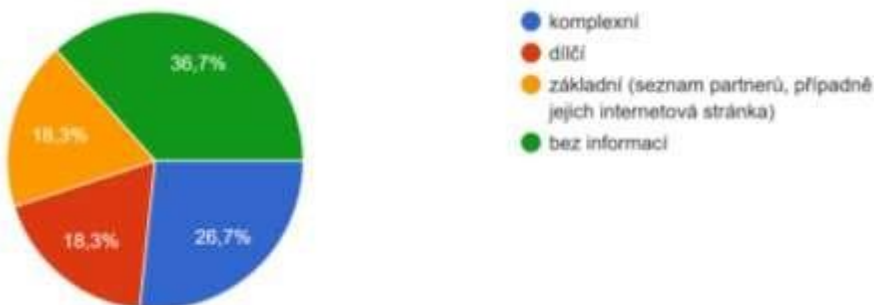
b. CZ

Graf 4.4: Charakter informácií o domácej spolupráci pohraničných miest a obcí

b. CZ

Výsledky zisťovania domácej spolupráce odrážajú súčasnú situáciu v spolupráci obcí na lokálnej, mikro- a regionálnej úrovni. V súčasnosti dominuje spolupráca na mikroúrovni. Príklady spolupráce na lokálnej úrovni uviedlo len niekoľko obcí. Išlo o spoluprácu miest (Karviná – Bohumín, Havířov, atď., Liptovský Mikuláš – Michalovce, Galanta, Luhačovice – Rožnov p. R.), susedných obcí (Moký Háj – Skalica, Svrčinovec – Čierne, Vysoká nad Kysucou – susedné obce, Liptovský Mikuláš – Terchová, Žilina – susedné obce, atď., Korňa – Klokočov, Oščadnica – Krásno nad Kysucou, Rybky – Senica a susedné obce, atď.), riešenie spoločného projektu, viaceré obce uvádzali už v tejto položke nesprávne zahraničných partnerov.

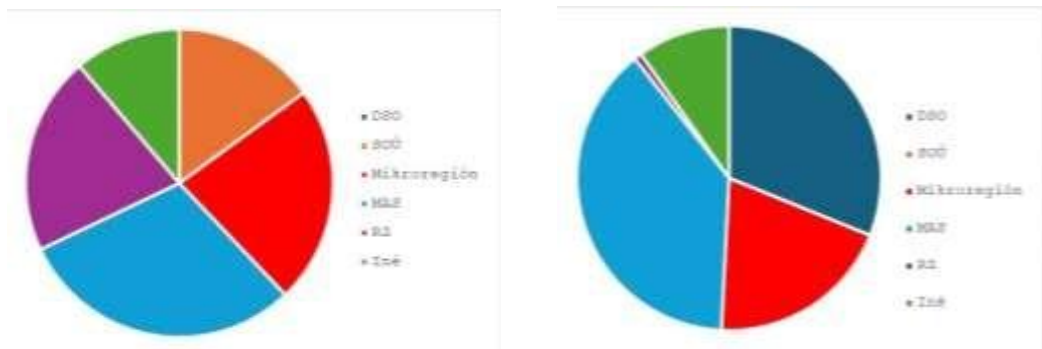
Na mikro- a regionálnej úrovni sú niektoré jednotky rozdielne v SR a ČR. Spoluprácu na regionálnej úrovni majú len obce SR, ktoré sú členmi regionálnych združení ZMOS-u. Regionálne združenia boli prvou formou takejto spolupráce a pomáhali riešiť absenciu regionálnej samosprávy do roku 2002.

Po realizácii procesu decentralizácie boli najčastejšou formou spolupráce spoločné obecné úrady (SOÚ) vznikajúce na dobrovoľnom princípe. Ako ukazuje Graf 45a, podiel účasti v týchto jednotkách sa znížil v prospech nových jednotiek. V analyzovaných moravských mestách a obciach sú obdobou SOÚ dobrovoľné svazky obcí (DSO) a členstvo v nich má druhé najvyššie zastúpenie. Potom prišla éra mikroregiónov, v ČR skôr a istý čas boli hlavnou formou domácej spolupráce na mikroúrovni. Najvyššie zastúpenie majú v súčasnosti miestne akčné skupiny (MAS), v moravských mestách a obciach dokonca jednoznačne dominujú. V SR si mikroregióny udržiavajú druhú pozíciu. V kategórii Iné jednotky uviedli obce ďalšie príklady spolupráce: Asociácia horských sídiel Slovenska, OOCR (viac obcí), Združenie obcí Veľká Javorina, atď.

Graf 4.5 Domáca partnerská spolupráca pohraničných miest a obcí

a. SK

b. CZ

4.2.3 Zahraničná partnerská spolupráca

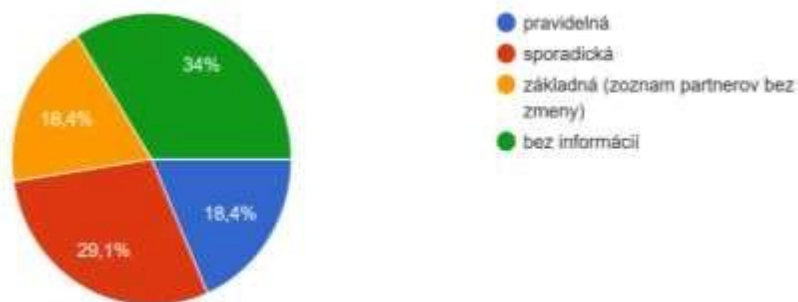
V ankete bola najväčšia pozornosť venovaná zahraničnej partnerskej spolupráci. Svedčí o tom aj počet otázok, Z celkového počtu 18 bolo 8 bolo zameraných na vývoj a súčasný stav a 3 na perspektívy.

Aktuálne sa zahraničné partnerské mestá stávajú súčasťou imidžu svetových a európskych metropol, ich zahraničnej politiky. Od zavedenia nového Kearney Global Cities indexu v roku 2008 sa partnerské mestá stali jedným z hodnotiacich ukazovateľov rebríčka globálnych miest (Slavík, 2023). Tento nový trend by mohol byť inšpiráciou aj pre mestá Slovenska a Česka.

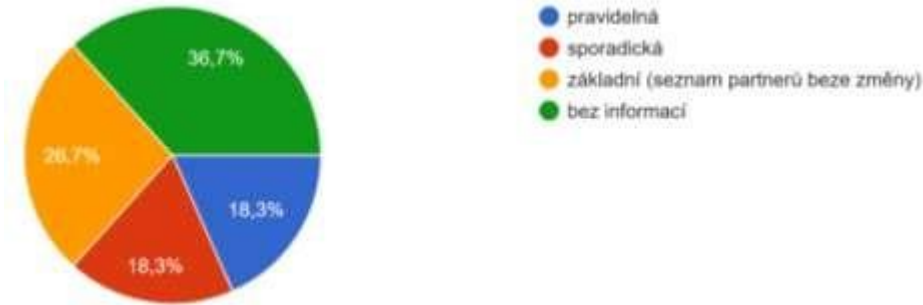
Grafy 4.6 a 4.7 ukazujú, že informovanosť o zahraničných partnerstvách je ešte horšia ako pri domácom partnerstve. Pravidelné informácie o zahraničných partnerov poskytuje len 18 % miest a obcí v oboch sledovaných štátoch a komplexné informácie má len 20,4 % slovenských a dokonca len 13,3 % českých miest a obcí.

Graf 4.6: Frekvencia aktualizácie informácií o zahraničnej spolupráci pohraničných miest a obcí

a. SK

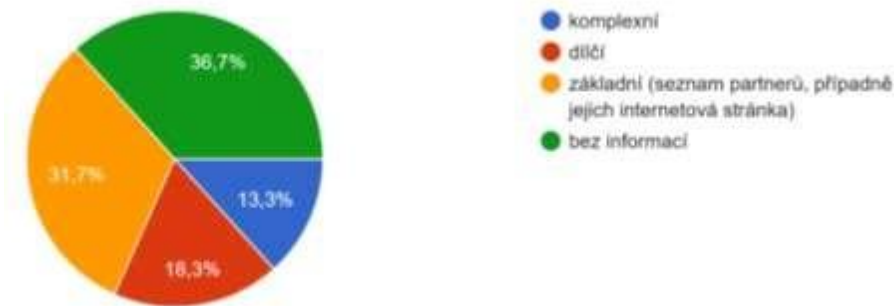
b. CZ

Graf 4.7: Charakter informací o zahraničnej spolupráci pohraničných miest a obcí
a. SK

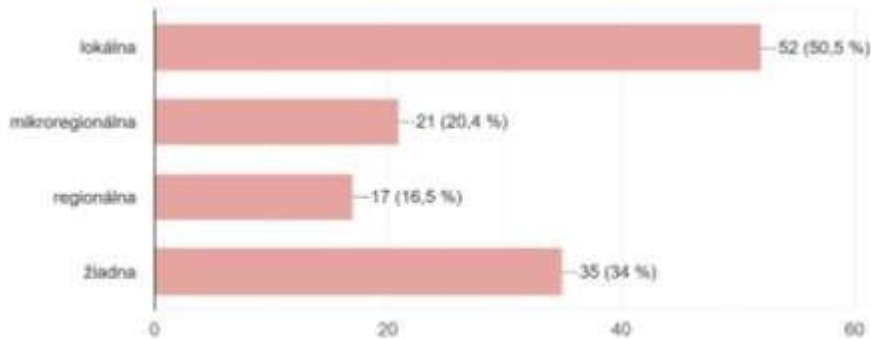
b. CZ

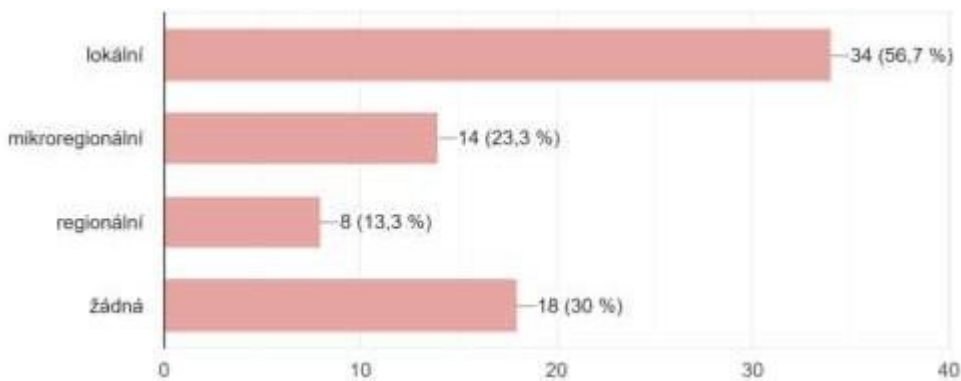
Aká je súčasná miera zapojenia anketovaných miest a obcí do zahraničných partnerstiev? Výsledky ukázali podobnú mieru zapojenia tak v SR ako aj ČR. Polovica miest a obcí má zahraničných partnerov na lokálnej úrovni (mestá, obce) a okolo 30 % nemá žiadnu spoluprácu. Zvyšných 20 % obcí rieši takúto spoluprácu prostredníctvom členstva v mikro-(MAS, mikroregióny) a regionálnych jednotkách. Tieto možnosti spolupráce využíva aj časť miest a obcí, ktoré majú partnerov na lokálnej úrovni.

Graf 4.8: Zahraničná partnerská spolupráca pohraničných miest a obcí podľa priestorových úrovní

a. SK

b. CZ

Počet zahraničných partnerov dokazuje, že mestá a obce sa v súčasnosti správajú racionálne a spolupracujú najčastejšie na úrovni obcí s jedným resp. dvoma partnermi, pri mestách je variabilita širšia. Počiatkový boom v tejto sfére nastal po roku 1990, kedy predovšetkým mestá sa snažili otvoriť sa svetu a získať viacero nových partnerstiev. V súčasnosti je trend redukovať vyšší počet partnerstiev a sústrediť sa len na osvedčené a reálne fungujúce partnerstvá. Pri vyplňaní ankety sa viaceré mestá a obce dopustili chýb (napríklad uvádzali aj krátkodobé projektové partnerstvá), preto v grafoch neprezentujeme výsledok tohoto zisťovania. Uvedieme len konkrétne príklady väčšieho počtu partnerstiev u vidieckych obcí a miest s dôrazom na zastúpenie pohraničných partnerstiev (slovensko-moravských).

Z analyzovaných moravských obcí majú v súčasnosti najväčší počet partnerstiev Nová Lhota a Ludgeřovice. Nová Lhota realizovala v posledných rokoch 6 partnerstiev s obcami (niektoré boli krátkodobé a už skončili), pričom všetky boli slovenské. Ludgeřovice majú 5 partnerov, z toho dvoch v SR. Zo slovenských obcí má najviac partnerov Oščadnica (5, z toho 1 v ČR), Koválovec (4, všetky v ČR), Makov uvádza okrem partnerskej moravskej obce niekoľko projektových partnerstiev.

Z moravských miest má v súčasnosti najvyšší počet partnerstiev Opava (10, z toho 1 v SR), Nový Jičín (9, z toho 1 v SR) a Valašské Meziříčí (8, z toho 2 v SR). 5 partnerov majú Hodonín, Karviná a Vyškov, pričom Hodonín má zo všetkých miest najviac slovenských partnerov (3) a Karviná žiadneho.

Medzi slovenskými mestami sú počtom partnerstiev na čele sídla samosprávnych krajov Žilina (9) a Trenčín (7). 6 partnerov majú Skalica a Nové Mesto nad Váhom a 5 partnerov Púchov, Piešťany a Senica. Z uvedených miest niektoré v posledných rokoch znížili počet partnerstiev (Žilina, Skalica, výraznejšie aj Trenčianske Teplice). Zastúpenie moravských partnerstiev u slovenských miest sme analyzovali osobitne v ďalšej časti.

V Tabuľke 4.3 uvádzame prehľad zahraničných partnerstiev slovenských a moravských pohraničných miest a obcí podľa štátov. Výsledky potvrdili očakávanú dominanciu slovensko-českých partnerstiev a výraznejšie zastúpenie česko- a slovensko-poľských partnerstiev. Slovenské mestá a obce majú až 59 % partnerov z ČR, u moravských miest a obcí je tento podiel nižší (41 %). V oboch prípadoch je podobné zastúpenie ďalších štátov. 2 – 7 partnerov majú slovenské a moravské mestá a obce zo susedných štátov (SR – Maďarsko, Rakúsko, Ukrajina, ČR – Nemecko, Rakúsko) a vybraných vzdialenejších resp. veľkých európskych štátov (SR 3, ČR 5). Zvyšných 8 štátov v SR a 7 štátov v ČR sú zastúpené jedným partnerom. Vo väčšine prípadov zohľadňujú mestá a obce pri výbere partnerov aj vzdialenosť a finančnú náročnosť, len výnimočne si vybrali partnerov mimo Európy (Čína: Žilina – Chang Chun, Karviná – Kaili, Opava – Dong Guan; USA: Opava – Kearney; Izrael: Piešťany – Eilat). Málo sú zastúpené severské štáty (len Fínsko) a u slovenských miest absentuje aj Chorvátsko.

Tabuľka 4.3: Zahraničná partnerská spolupráca pohraničných miest a obcí SK a CZ podľa štátov

P.	Pohraničné mestá a obce SK			P.	Pohraničné mestá a obce CZ		
	Štát	Počet	Podiel v %		Štát	Počet	Podiel v %
1.	Česko	78	59	1.	Slovensko	42	41
2.	Poľsko	23	17	2.	Poľsko	31	30
3.	Maďarsko	6		3.	Nemecko	7	
4.	Srbsko	5		4.	Maďarsko	5	
5.	Rakúsko	3		5.	Belgicko	3	
6.	Nemecko	3		6.	Bulharsko	2	
7.	Ukrajina	3		7.	Čína	2	
8.	Francúzsko	2		8.	Francúzsko	2	
9.	Ruská federácia	2		9.	Rakúsko	2	
10.	Belgicko	1		10.	Bosna a Hercegovina	1	

11.	Bielorusko	1		11.	Čierna Hora	1	
12.	Čína	1		12.	Holandsko	1	
13.	Fínsko	1		13.	Chorvátsko	1	
14.	Grécko	1		14.	Srbsko	1	
15.	Izrael	1		15.	Taliansko	1	
16.	Slovinsko	1		16.	USA	1	
17.	Taliansko	1					
	Spolu	133			Spolu	103	

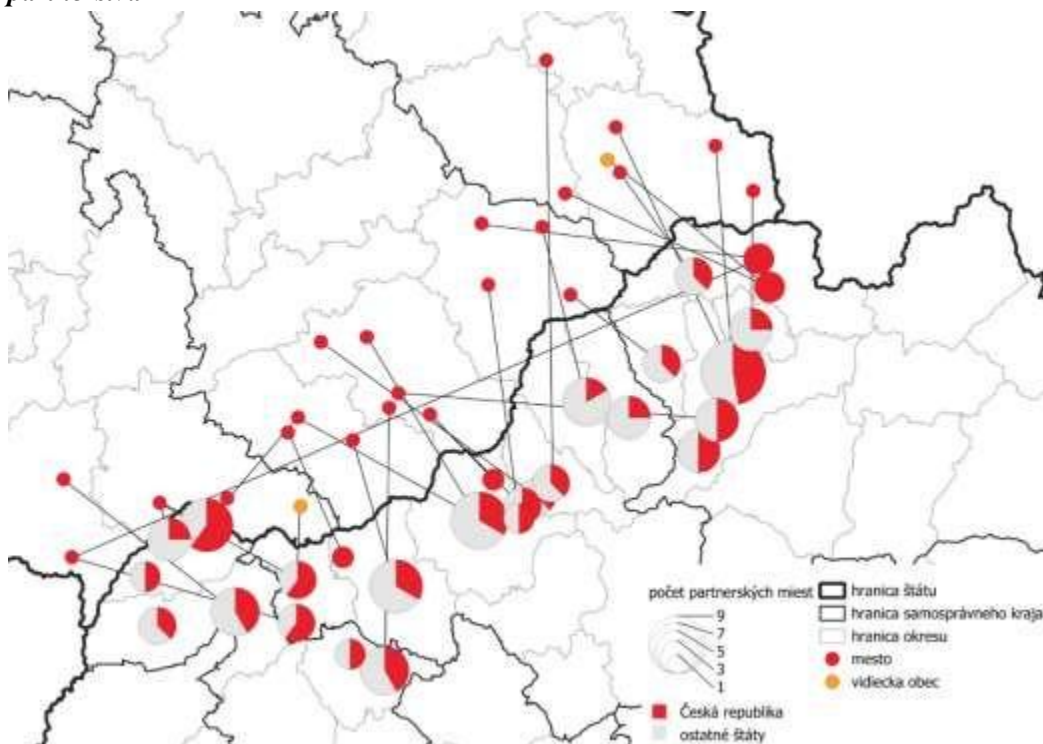
Návratnosť ankiet takmer všetkých miest pohraničných okresov SR (dáta za zvyšné sme získali z iných zdrojov) nám umožnilo detailnejšie analyzovať (Mapa 4.1) súčasný počet zahraničných partnerov s osobitným dôrazom na podiel českých (výseč v kartodiagrame) resp. moravských partnerov (linie). Rozpätie počtu partnerov slovenských miest bolo 9 (Žilina) – 1 (Nemšová). Tie najpočetnejšie sme už predstavili vyššie. Najfekventovanejší počet partnerstiev 3 – 4 má polovica zo skúmaných miest (13). Mapa 5.1 znázorňuje prepojenosť pohraničných slovenských miest s najbližšími moravskými mestami. Len v dvoch prípadoch si vybrali za partnera moravskú obec (Metylovice, Velká n. V.). Väčšina slovenských miest má jedného moravského partnera. 5 miest má dvoch moravských partnerov: najväčšie mestá a sídla samosprávnych krajov Žilina (Frýdek-Místek, Třinec) a Trenčín (Zlín, Uherské Hradiště), ďalej aj Čadca, Myjava a Krásno nad Kysucou. Špecifickým prípadom je Čadca, ktorá si okrem Valašského Meziříčí vybrala za partnera aj Břeclav, síce mesto v pohraničí, ale jedno z najvzdialenejších. Zo skúmaných miest najviac moravských partnerov má Skalica (Hodonín, Strážnice, Uherské Hradiště) a okrem toho ešte vzdialenejšie české mesto Slaný.

Pre zistenie, v ktorých oblastiach analyzované mestá a obce spolupracujú, sme dali na výber až 11 možností. Mestá a obce si mali vybrať 5 z nich a zoradiť ich podľa významu do 5 kategórií. Podľa 1. kategórie – najvýznamnejšie ukazuje výsledné poradie Graf 4.9. Jednoznačne najviac preferujú mestá a obce spoluprácu v kultúre a umení, poradie ďalších oblastí je u slovenských a moravských miest a obcí rozdielne.

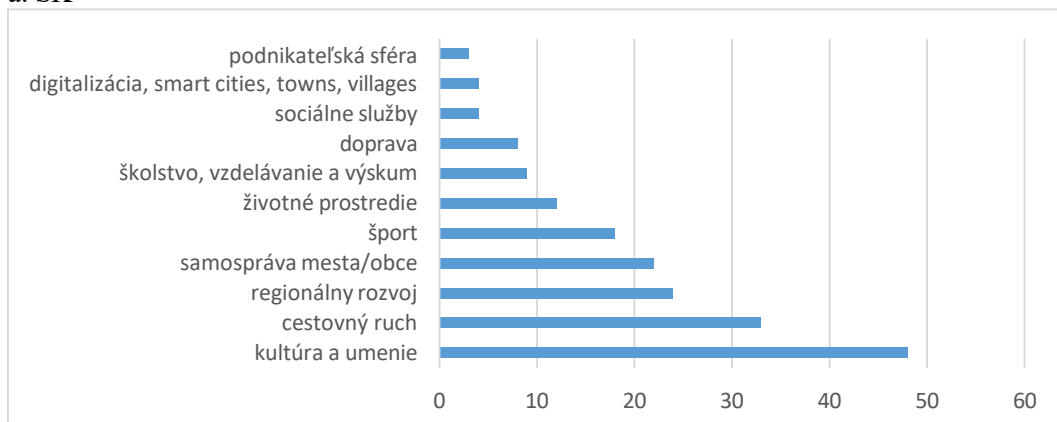
U slovenských miest sa na druhé miesto prepracoval cestovný ruch, potom nasledujú regionálny rozvoj, samospráva miest a obcí a šport, treba však upozorniť, že u týchto troch oblastí má významné zastúpenie aj druhá kategória, čím sa ich pozícia vyrovnáva s cestovným ruchom.

U moravských miest a obcí je na druhej priečke šport a nasledujú školstvo, vzdelávanie a výskum a cestovný ruch a potom samospráva miest a obcí a životné prostredie. V prípade samosprávy miest a obcí a školstva, vtdeľovania a výskumu je tiež významné zastúpenie 2. prípadne aj 3. kategórie, čo ich významom približuje športu. V oboch prípadoch najmenej využívanou oblasťou spolupráce je ponikateľská sféra a potom nasledujú digitalizácia a sociálne služby

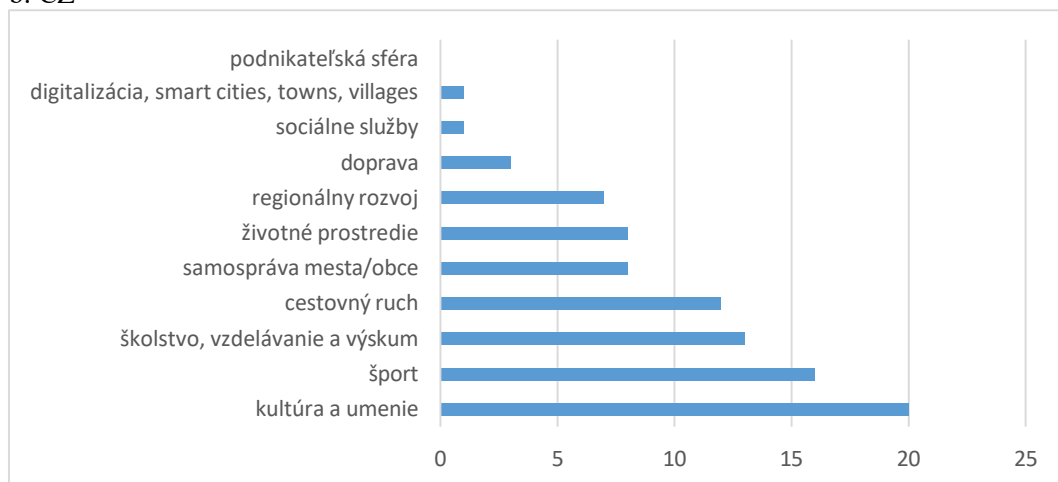
Mapa 4.1 Partnerská spolupráca miest SK v pohraničí s dôrazom na moravské partnerstvá

Graf 4.9: Oblasti zahraničnej partnerskej spolupráce pohraničných miest a obcí a. SK

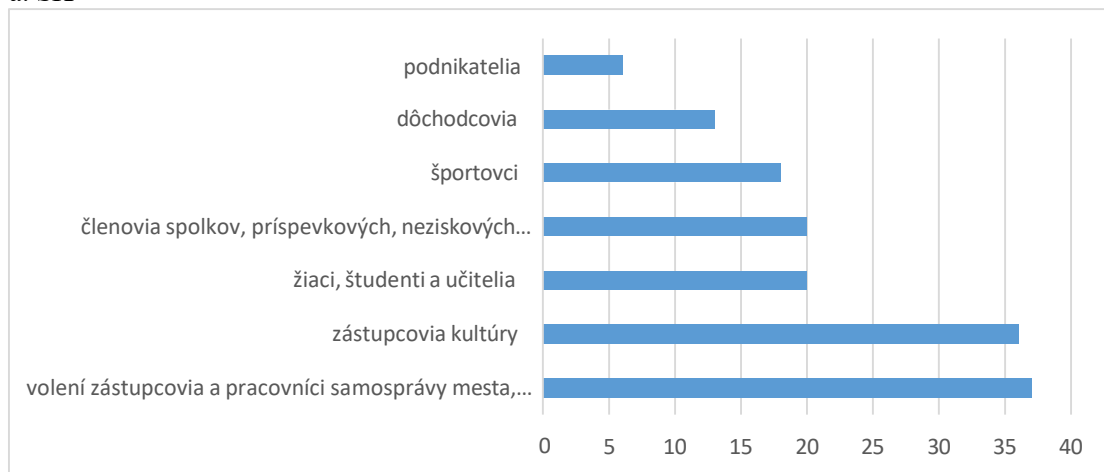
b. CZ

Pri cieľových skupinách tak pri slovenských ako aj moravských mestách a obciach za najvýznamnejšiu skupinu boli označení volení zástupcovia a pracovníci samospráv, pri slovenských mestách a obciach je podiel zástupcov kultúry takmer rovnaký, u moravských miest a obcí nižší (Graf 4.10). Ďalšími skupinami, ktoré sa zúčastňujú v oboch štátoch na partnerstvách, sú žiaci, študenti a učitelia, členovia spolkov a športovci.

Graf 4.10: Cieľové skupiny zahraničnej partnerskej spolupráce pohraničných miest a obcí

a. SK

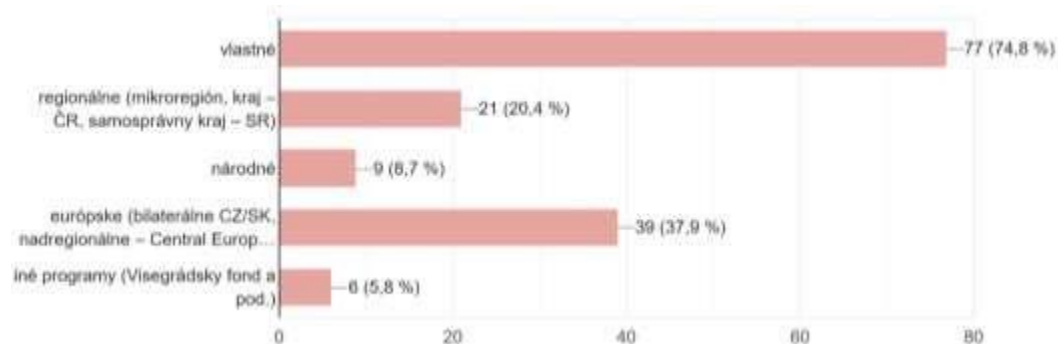
b. CZ

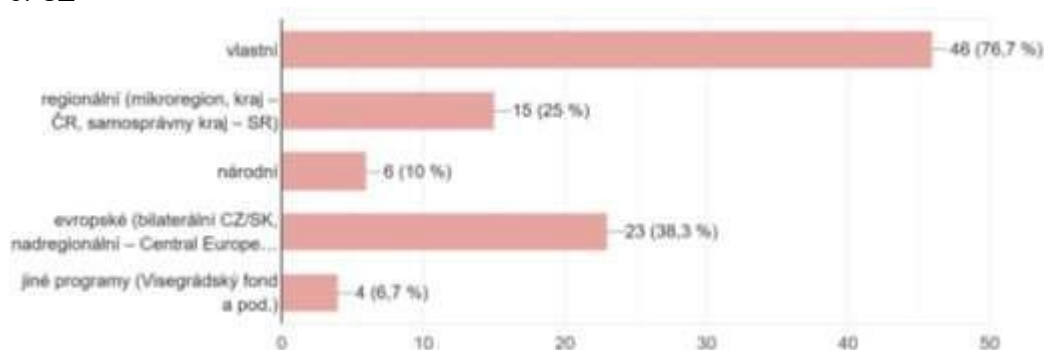
Významným faktorom úspešnosti realizácie zahraničných partnerstiev je vyriešenie ich financovania. Ako ukazuje Graf 4.11, naďalej pretrvávajú financovanie tejto sféry z vlastných zdrojov. Lepšia finančná situácia v lokálnej samospráve v Českej republike umožňuje väčšiu variabilitu aj frekvenciu súčasných partnerstiev, partnerstiev slovenských miest a obcí majú viac limitované zdroje financovania tejto sféry. Z tohoto hľadiska sú výhodné súčasné partnerstvá s najbližšími partnermi v pohraničí, ktoré sú najmenej finančne náročné. Časť miest a obcí na oboch stranách hranice, ktoré sú aj personálne na to vybavené, si zlepšuje situáciu projektovými partnerstvami v rámci európskych projektov (Interreg CZ-SK, atď.).

Graf 4.11: Zdroje financovania zahraničnej partnerskej spolupráce miest a obcí

a. SK

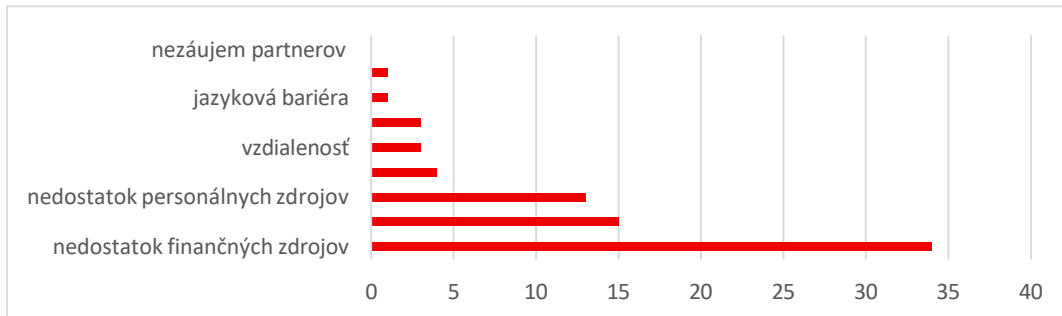
b. CZ

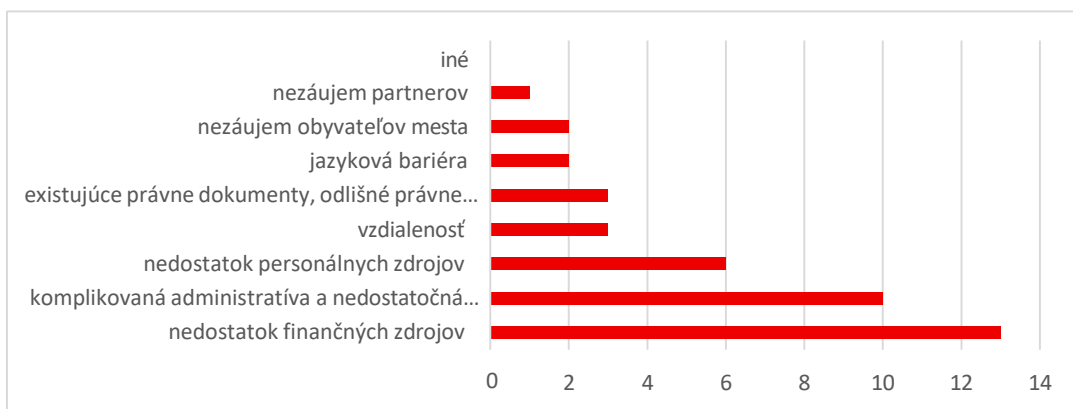
Zaujímavé poznatky prinieslo zisťovanie participácie miest a obcí na projektoch. Vzhľadom na náročnosť požadovaných údajov táto otázka nebola povinná. Mestá a obce poskytli príklady celého množstva projektov (slovenské mestá vyše 90, moravské mestá vyše 60), dokonca aj starších, ale najviac príkladov bolo projektov Interreg SK-CZ za posledné dve obdobia 2014 – 2020 a 2021 – 2027. Slovenské mestá a obce realizovali prevažne slovensko-moravské projekty, u moravských miest a obcí okrem moravsko-slovenských projektov je dost' príkladov česko-poľských projektov. Z moravských obcí najviac projektov uviedla obec Ludgeřovice (6) a z miest Valašské Meziříčí (9 s upozornením, že mali aj ďalšie), Karviná (9), Český Těšín (8) a Hodonín (7). Počtom príkladov realizovaných projektov vynikajú zo slovenských obcí Makov a Skalité (po 8), z miest najviac projektov uviedli Rajecké Telice (7) a Žilina, Kráno nad Kysucou, Turzovka a Stará Turá (po 5). Tematicky boli resp. sú projekty zamerané na kultúrne aktivity, kultúrne dedičstvo, putovanie po pamiatkach a prírodných lokalitách, zlepšenie infraštruktúry, cyklotrasy, organizovanie podujatí, atď.

Pri zisťovaní bariér zahraničných partnerstiev (Graf 4.12) sa potvrdila rozdielna finančná situácia slovenských a moravských miest a obcí. U anketovaných slovenských miest a obcí je jednoznačne hlavnou bariérou nedostatok finančných zdrojov. V oboch prípadoch sú na druhom mieste komplikovaná administratíva a nedostatečná informovanosť o dotačných programech a nedostatok personálnych zdrojov, pričom u moravských miest a obcí má druhá bariéra vyššiu váhu.

Graf 4.12: Bariéry zahraničnej partnerskej spolupráce pohraničných miest a obcí
a. SK

b. CZ

4.2.4 Zahraničná spolupráca ďalších subjektov

Dve otázky v ankete boli venované iným subjektom. Zisťovali sme, kto okrem lokálnej samosprávy (mestá a obce) realizuje zahraničné partnerstvá a kto v mestách a obciach podniká zo zahraničia. Ani tieto otázky neboli povinné, spoliehali sme na všeobecné znalosti a prehľad o situácii v meste u zamestnancov mestských a obecných úradov. Vzhľadom na poskytnuté odpovede vyhodnocujeme len prvú uvedenú otázku.

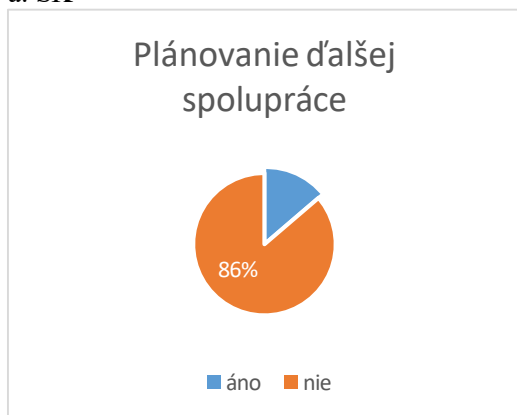
K zahraničným partnerstvám iných subjektov sa vyjadrilo vyše 20 tak slovenských ako aj moravských obcí a niekoľko miest. Najpočetnejšie sú uvádzané príklady pohraničných partnerstiev ZŠ a MŠ (Makov, Oščadnica, Modrová, Boskovice, Ludgeřovice, Slavičín, atď.), niekoľko stredných škôl (Gymnázium Nový Jičín, Mikulov; SOŠ Handlová), vidiecke futbalové a športové kluby, spolky (hasiči, rybári, včelári), folklórne skupiny, dôchodcovské kluby, atď.

4.2.5 Perspektívy zahraničnej partnerskej spolupráce

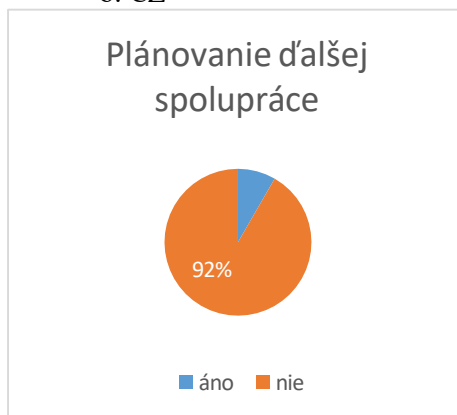
V ankete sme zisťovali, či mestá a obce plánujú rozšíriť spoluprácu o nových partnerov, ak áno, či už majú aj pripravený výber (Graf 4.13). Väčšina obcí neodpovedala, čo možno brať ako vyjadrenie, že neplánujú nové partnerstvá. 18 slovenských a 8 moravských miest a obcí sa vyjadrilo k plánovaným partnerstvám. 15 slovenských a 8 moravských miest a obcí uviedli aj konkrétne nových partnerov so začiatkom spolupráce v rokoch 2025 – 2027, pričom pri výbere dávali prednosť pohraničným partnerom (9 moravských a 4 slovenské). Zvyšné obce plánujú pokračovať v doterajších partnerstvách a o nových neuvažujú.

Graf 4.13: Plánovaná nová zahraničná partnerská spolupráca pohraničných miest a obcí

a. SK

b. CZ

V ďalšej otázke sme sa pýtali na podnety k zlepšeniu zahraničnej partnerskej spolupráce. Mestá a obce (cca 30 SR, 10 ČR) formulovali celé spektrum problémov, ktorých riešenie by mohlo pomôcť ku zlepšeniu súčasnej situácie. Mestá a obce sa zhodujú v názoroch na veľkú administratívnu záťaž pri získavaní projektov, ich realizácii, ale aj zlé skúsenosti

s ich vyúčtovaním. Súvisí to aj s nepostačujúcim kvalifikovaným personálom a finančným pokrytím. Finančné prostriedky sú obmedzujúcim faktorom partnerstiev pre častejšie výmeny cieľových skupín. V súvislosti s projektami možno konštatovať nesúlad výziev s reálnymi potrebami miest a obcí. Týka sa to aj potenciálnych projektových partnerstiev slovenských obcí so slabšou infraštruktúrou a vybavenosťou v porovnaní s moravskými obcami. Situáciu by vylepšilo zisťovanie potrieb pohraničných obcí.

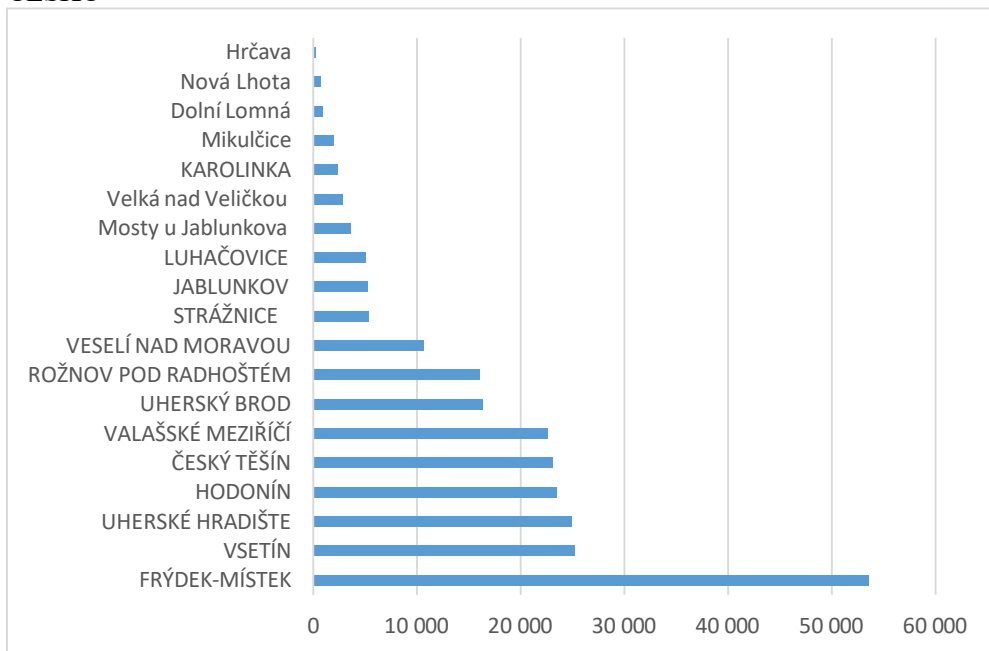
V prípade zlepšenia situácie v zahraničnej partnerskej spolupráci by mestá a obce preferovali spoluprácu hlavne v kultúre, cestovnom ruchu, regionálnom rozvoji, školstve a športe. Niektoré mestá a obce uviedli aj potenciálnych konkrétnych partnerov, u slovenských miest a obcí aj do vzdialenejšej budúcnosti sú preferované pohraničné prípadne aj vzdialenejšie mestá a obce ČR.

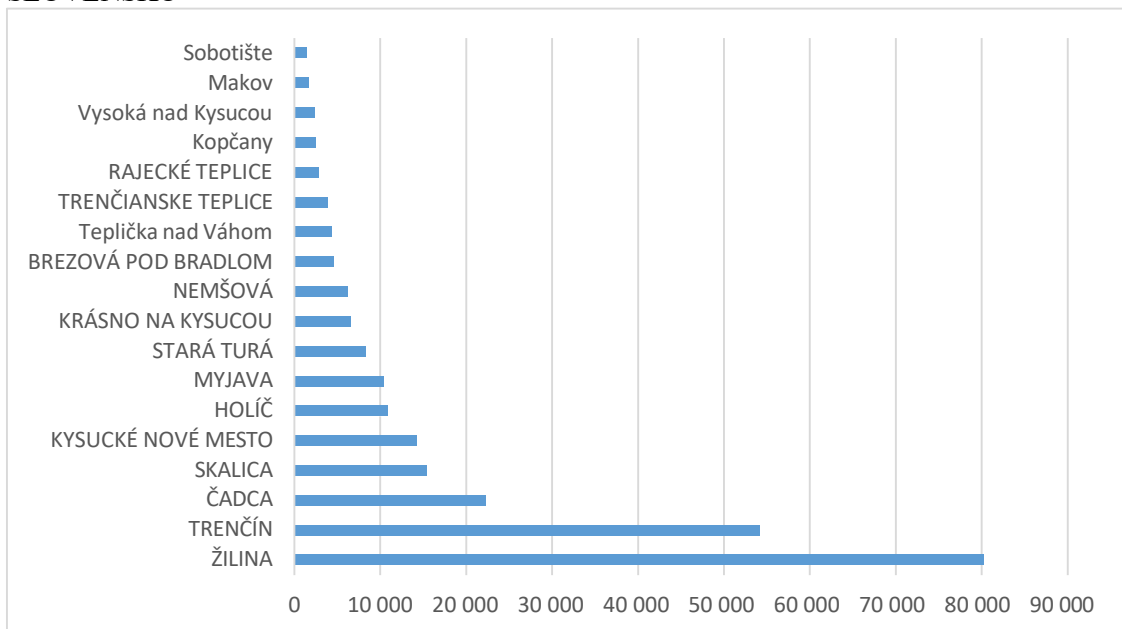
Graf 5.1: Navštívené obce a města během projektu – populační velikost

Zdroj: vlastní výzkum?

ČESKO

SLOVENSKO

5.2 TERÉNNÍ ŠETŘENÍ 1

Moravská Ostrava a Přívoz

- Samospráva aktivní, sami mají zájem – spolupráce s obcí Glubczice (PL), často žadatel FMP – dva projekty v realizaci, končí, mají zkušeností, podílejí se stálí účastníci
- Administrativa pro ZŠ – projekt Ruku v ruce (partner Ratiborz / PL), pro MŠ Letem technickým světem
- Hlášení zájmu přes ER Silesia
- V přípravě projekt Člověk a životní prostředí, 2026+, velmi kladně přijímáno
- Používání češtiny a polštiny běžné, kladně přijímáno
- Počet účastníků – obvykle 40-60 na akci
- 2017 projekt s obcí Klokočov / PL?, 2020 pokračování
- Náplň a struktura vychází zdola, důležité stanovení rozsahu a času/doby realizace
- Trvá oboustranný zájem, preference stabilního partnera

Euroregion Těšínské Slezsko, Český Těšín / Czescin

- Historický exkurz – vzájemné/oboustranné křivdy?
- Význam Košicko-bohumínské trati, nová hranice na řece Olše
- Sedmidenní válka – dohoda / plebiscit, úloha generála Šnejdárka, Skočov?
- Polské přísloví: „2x řež, 1x měř!“
- MŠMT: existence polských škol, někde až 30 % občanů PL národnosti
- Zásadní vzájemná důvěra
- Projekt Zahrada dvou břehů, inspirace Strasbourg – Kehl (FR/DE), na Rýnu, mj. Evropský institut
- Na počátku záměr na 40 projektů, jen 3 nesplněny! Např. most, kavárna Avion (literární)
- Zdejší ER dříve než Schengen, dříve celnice, přesto přeshraniční tramvajová linka
- 46 členských obcí, mj. Karviná, Havířov, Třinec, ... každá obec má partnera! – až Bielsko-Biala, Czescin, Jastriebie Zdroj (Havířov)
- Správa FMP Interreg – 5 mil. EUR, 2021-2027 už 4 monitorovací výbory, podpora např. IZS, nemocnic
- CZ/PL mezivládní komise, ERTS členem
- Dvojměstí: větší a/vs. menší, např. Kaufland 2x, problémy v územním plánování – 1 nebo 2x?
- Zdejší přeshraniční běh, obdoba Komárno – Komárom (SK/HU), Skalica 30x
- Příprava ESÚS, spíše zapojení MSK než ER, výstavba zdola, přizpůsobení se legislativě PL, TRITIA, NOVUM
- Svátek tří bratří (Čech, Lech, Rus?)
- Do 20-30 km od hranice intenzivní vazby

Jablunkov

- Dvojjazyčnost běžná, ZŠ a gymnázium s polským vyučovacím jazykem
- Od 90. let spolupráce s PL městem Gogolin – všestranná, stabilní, podpora EU na investice i neinvestice, úřad, školy, hasiči, folklór, ...
- Dále Wisla (PL, Malysz), Istebna, následně Kysucké Nové Město – projekty investiční i neinvestiční
- Nově Iači (UA), příspěvek technikou, humanitární sbírky, dětské hračky, ...
- Interreg: spíše s PL, IZS – požáry, hledání osob
- Turistický boom – snaha o provázanost oboustranně, např. parkoviště, cykloturistika, taky trojstranně – Bukovec, Javořinka
- Protipovodňová opatření, klimatické hrozby, přívalemé deště / společně s Mosty u Jablunkova, iniciativa vzájemná, žadatel se střídá
- Průnik firem v cestovním ruchu – např. PL cukráren, PL firmy pracují pro Lesy ČR, nábytkářské firmy expandují k nám
- MAS Jablunkovsko, aktivní v regionálním rozvoji
- Úvaha o vybudování CZ/PL přeshraničního lyžařského areálu Velká Čartoryje, u nás převažuje ochrana přírody, ne pro člověka
- Podpora IZS shora i zdola
- Cyklostezka Radegast, regionální dopad, návštěvnost z PL, my tam?
- Dojíždka z PL za prací příp. nabízejí služby
- Není monitoring návštěvnosti
- Spolupráce charity – setkávání seniorů; včelaři, sportovci
- Den Země, Noc s Andersenem
- SK – sport, školy, zájmové spolky

Rožnov pod Radhoštěm

Město

- Zakladatel ERBBK, využívání Fondu mikroprojektů dříve
- Patevectví Valašska, textil, elektro – Tesla, ..., RETIGO konvektomaty, ložiska, MROZE zámky pro auta, čipy --- ?Silicon Valley, 40 mld?
- Podmínky pro cestovní ruch – sídlo Národního muzea v přírodě (100 let, další 3 pobočky), Radhošť, Solán, Jurkovič...
- Partnerství: Kelement / HU, Bergen / N, SK: Povážská Bystrica, Kysucké Nové Město – 4 projekty, 1 velký, 4 FMP
- Folklór, sport, kultura, sociální aktivity – mladá generace, senioři – příprava projektu
- 1/3 rodin s vazbou na SK, ale oslabení kontaktů – snaha obnovit, prohloubit
- Zpravidla jednodenní aktivita – úsilí prodloužit pobyt ve městě, rozproštění v mikroregionu
- Zásadní adekvátní zapojení partnera

- SO ORP: 9 obcí, 38 tis. obyv., projednání nového ÚP po 25 letech, 47 projektů za 2,7 mld. Kč – realizace za nezbytné podpory zvenčí
- Enviroproblematika: 5 ZŠ + 3 SŠ, celkem 4,5 tis. účastníků, dále revitalizace naučného chodníku, akce Do práce na kole
- Cestovní ruch + zdravý životní styl, výstupem kuchařka pro jídelny
- Zapojení Žilinské univerzity a VŠB-TU Ostrava, kompostéry + dešťovky

Kulatý stůl – Národní muzeum v přírodě

- 160 zaměstnanců, region Valašsko / Těšínské Slezsko, zapojení do Karpatské úmluvy?
- Inspirace T. Baťou a následovníky, rozvíjení řemesel – oblast Valašsko / Kysuce (SK), mísení různých kultur a mentality – „Naturkultura“
- Frenštát vs. Rožnov bez rivality, Moravskoslezský a Zlínský kraj
- příhraničí jako místo setkávání, kulturní tradice, přírodní krásy na pomezí CZ/SK, společný rozvoj, partner – Krásno nad Kysucou
- Interreg: cestovní ruch – online průvodce + cyklonabiječky
- Dříve příliv mladých do prosperujících odvětví, dnes magnetem Schöffler Kysucké Nové Město, Skalica, vazba na dřívější Závody na výrobu kuličkových ložisek
- Sociální vazba k místu, kulturní dědictví – využití návštěvy, dopad do území

Frýdek-Místek

- S SK nic, s PL málo
- Působení mikroregionu a ER Beskydy, TIC – orientace na příjezd PL turistů
- Partneři: PL Bielsko-Biala, SK Žilina, Martin (ochrana, klimatická změna)
- Hyundai: očekávání přílivu nových/zahraničních pracovníků, nenaplnilo se; postupné uvolňování pracovníků z dříve dominantních odvětví – přesun do automotive, velká investice a v návaznosti řada malých korejských firem – např. Hanva Chlebovnice, Karviná, Mošnov / spolupráce samospráv – společná setkání
- Cestovní ruch součástí ekonomiky, zázemí zajišťuje destinační management Beskydy Valachov
- Personální kapacita na měkké projekty

Valašské Meziříčí

- 18 obcí = SO ORP = mikroregion
- Místní části se ZŠ – dezintegrace
- MAS Rožnovsko / Zašová
- Přeshraniční spolupráce – počátek v 90. letech, neformální kontakty až partnerství: CR Budva, Sv. Stefan, Baruba (Česká beseda, kroje, není jazyková bariéra); SRB Čačak, BUL Sevrjevo, SK Čadca, Partizánske, nově PL Konin, NL Busum
- Bez EU zajímavé, ale spíše na papíře

- Projekty: Balkán – zemědělství, veřejná správa přes Dům zahraniční spolupráce
- SK: Revitalizace kulturních památek Valaška a Kysuce, FMP – kultura, podle výzvy, přírodní a kulturní dědictví, místní iniciativy – zahrádkáři, myslivci
- URBACT: 10 partnerů, lead – IT Sopran?, řešení malé atraktivity center měst, témata: řeka ve městě a průmyslové město, náprava prostřednictvím společné/vzájemné návštěvy (2018)
- Mikroregion: 2 stálí zaměstnanci, sami připravují/realizují projekty + pomoc obcím, zapojení Oravský Podzámok / SK
- Partizánske (Baťovany) – primátorem předseda ZMOS doc. Božík, spolupráce škol – intenzivní, navzájem; školy by chtěly V4: CZ/SK + ..., myšlenka V4 mini – výměna žáků 7.-9. tříd, omezení vzdáleností od hranice
- ERASMUS – gymnázium se Žilinou / SK, kultura, poznávání, didaktika
- Rezort přírody Horní Lideč, Muzeum regionu Valaška, zámek Žerotínů
- Význam přeshraničních projektů někdy základní, např. rekonstrukce mostu a nábřeží (64 mil. Kč, ½ dotace)
- Postup: kreativní nápad, hledá se výzva, pak projednání/schválení zastupitelstvem / pro dotaci složitější, dotační orgán dohlíží

Vsetín

- Partnerská města: 2 SK Stará Lubovňa a Trenčianské Teplice, PL, CR, AT
- 80. léta – výměna zkušeností, hledání průniku potřeb a zájmů, jak?
- Za 3 období EU podpory: celkem 10 projektů FMP, v roli lead-partnera i hlavního přeshraničního partnera
- ?Dolný Kubín /SK – zatraktivnění města, partnerská smlouva, projekty spíše investiční – cyklostezka a odpočívadlo
- Cílová skupina – primárně děti
- Turistický portál s přehlednou nabídkou, mobiliář cyklostezky vč. hracích prvků, cyklostezka Bečva / Bevlava, střed města – významné budovy / cedule, turistická stezka s 12 tabulemi, např. Malé sámské jezírko
- Společná kuchařka – staré, tradiční recepty CZ/SK
- Edukativní tabule, pexeso
- Arboretum – 4-5 ha, oživení jako zázemí pro školu, přes participativní rozpočet, včelín + Stezka bosou nohou, vodní prvek
- Oprava památníku 1. a 2. světové války
- V přípravě – zaměření cestovní ruch vyčerpáno, místní iniciativy „volno“
- Dolný Kubín – výčet záměrů na webu, pro Vsetín cestovní ruch důležitým tématem
- Aktivní mikroregion: cyklostezka Syrákov, Velké Karlovice, řeka Vsenice, Vlára / Váh; východisko – nultý km cyklostezek
- Cestování s medvědem Jurou, Valašské noviny
- Pokles počtu přenocování, krácení délky pobytu

- Výběr partnerů? Základem společných podniků, iniciativa měst
- Sousedík (elektro, zbrojní výroba), kulturní dům, Slovenská Strela?
- Mödling / AT:

5.3 TERÉNNÍ ŠETŘENÍ 2

Hodonín

- partnerská města: HOLÍČ, SKALICA, TREBIŠOV / JASLO (PL), ZISTERSDORF (AT), VIGNOLA? (IT), reciproční návštěvy
- s bližšími intenzivnější, společná témata – zejm. Baťův kanál (Bk), aktuálně otevření komory do Hodonína
- mají oddělení vnějších vztahů
- spolupráce ve školství, výměny 9. tříd, přeměna partnerství v přátelství, projekt *Slova bez hranic*
- příprava prodloužení Bk až do Kroměříže (investor Ředitelství vodní cest), záměr na přístaviště v Hodoníně, až 80 lodí, 2029-2030, 600 mil. Kč
- DSO Bk, předseda, akčnější než Euroregion Pomoraví, užitečnější pro malé obce
- Zvažují přeshraničně sdílená kola
- Otevření Domu přírody
- Spolupráce s m. SENICA, projekt na mobilitu, jinou než auta

Mikulčice

- Spolupráce s o. KOPČANY, výstavba přeshraniční lávky přes řeku Moravu, kontakty neoficiální, neformální
- Projekt/y: *Vaří celá rodina*, *Cyrlometodějská pouť pod širým nebem*, podpora opravy hřebčína v Kopčanech
- Archeopark: společné úsilí o zápis do UNESCO, již 3. kolo přípravy
- Kostel sv. Margity – jediný dochovaný na druhé straně ř. Moravy
- Intenzivní využití oboustranné cyklostezky podél ř. Moravy
- Extrémní pomoc při tornádu, IZS z SK a AT dříve než CZ...

Veselí nad Moravou

- Zapojení do DSO Obce pro Baťův kanál, ta však ukončila svoji činnost; nahrazena o.p.s. Bk, členy jsou oba kraje (JMK, ZLK)
- Partnerství s obcí VRBOVCE, projekt *Veselí v pohybu*
- INTERREG: hodnocení pozitivní – vyšší pokrytí nákladů, negativní – složitá administrativa, neúspěšnost v podání, poslední realizace 2016 – partner STARÝ HROZENKOV, neúspěšně s m. STARÁ TURÁ (nizká alokace)

- Využití nadšence p. KUČERA (UTB Zlín), partner MALACKY, ale Bratislavský kraj (nelze čerpat, mimo dotační území), výměnné pobyty, tábory, sportovní utkání // obdobně i s PL – ZNIN? (ale 10 hod cesty...☹)
- Vazba na Baťovy potomky v cizině, Batavia, pomoc se sháněním financí
- SK / hledají partnera, pomoc při vytipování – z naší strany?
- Zámek: převod na stát prostřednictvím tzv. Benešových dekretů, dnes města, dříve internát, co s ním? Projekt prof. ŠRAMKOVÁ, 5* hotel; park ve vlastnictví města, taky Dům přírody, rozsahem/významem nesrovnatelné

Uherské Hradiště

- Zapojení do MAS, rozšíření CLLD do měst, na počátku
- Cestovní ruch – zapojení do Baťova kanálu, Sdružení obcí pro Ostrožsko-Slovácko, společný marketing, propagace
- Mezinárodní aktivity / partnerská města: SKALICA, SZARVÁR (HU), MAYEN (DE), KROSNO (PL), PRIVERNO (IT), ?UK / návštěvy politických reprezentací, kulturní a sportovní výměny
- Využití OP Lidské zdroje (2013) – spolupráce samospráv, projekt *Využití know-how pro rozvoj UH*, řízení školství, cestovní ruch, strategie – s každým partnerským městem zadané téma, týdenní akce: DE školství, IT cestovní ruch, UK strategické plánování; vydán sborník příspěvků/poznatků
- Projekt *Rozvoj cyklo dopravy ve střední Evropě*, partneři: PREŠOV, ŽILINA, PARDUBICE / LEIPZIG (DE), GDAŇSK (PL), síťování, realizace 2-3 rok, zpracování strategie, pilotní projekty – v UH cykloboxy
- Spolupráce se State University Iowa (USA, 2002), malá a střední města CZ a SK (UH, LOUNY, KRNOV / LUCENEC, PIEŠŤANY, SENICA), mj. sledování cílů emigrace z Československa, měsíční stáže v USA, setkání prezidentů – Clinton, Havel, Kovacs
- Interreg 2014-2020, snaha o zapojení – oslovení 10 měst v SK, neúspěšné☹
- Až následně m. PÚCHOV: společné záměry – zachování přírodního a kulturního dědictví, participace RRA jižní Moravy, UH: využití bývalého vojenského cvičiště – 2021 předáno městu, vybudování Muzea v přírodě, amfiteátru / SK obnova přírodního amfiteátru
- Doplnkový projekt s partnery PÚCHOV a BECKOV, zde NKP Sadská výšina (kostel z období Velké Moravy, Cyril a Metoděj), parkoviště, přístupové cesty – neúspěšně,
- Ale znovu, tentokrát s m. NOVÉ MĚSTO NAD VÁHOM a BECKOV (podzemí v centru?)
- Dříve partnerem TRENČÍN
- Revitalizace parku Rochus, v péči o.p.s., není však soběstačná, pořádané akce navštěvované, využití amfiteátru
- Výroba propagačních spotů, mj. virtuální trasa UH-PÚCHOV

Uherský Brod

- Město Komenského, brána do Bílých Karpat X odliv obyvatelstva
- Pro přeshraniční spolupráci čím blíže tím lépe – návštěvy/nákupy TRENČÍN, NOVÉ MĚSTO NAD VÁHOM, nevnímají se jako periferie, byť rozdělením Československa změna z vnitřní a vnější, odjakživa tranzitní území
- Realizace velkých i malých projektů, zde mikroprojekty
- NOVÉ MĚSTO NAD VÁHOM, bez smlouvy
- ŠAMORÍN, smluvně podchyceno, na počátku hasiči, vzájemná pomoc při povodni
- Překážky/negativa: legislativní rozdíly, administrativní zátěž, kapacitní omezení, udržitelnost
- Příprava projektu na uznávání kvalifikací absolventů SŠ
- Aktuálně celkem v realizaci 40 projektů, jen 2 přeshraniční: střední školy, cestovní ruch
- Investice do kultury řešeny jinak: projekty *Bohu ke cti, bližnímu na pomoc; Na kolech od Bílých Karpat po Dunaj; ...*
- Program Evropa pro občany – projekt *Staráme se o Evropu*
- Aquapark Delfín – mj. SK klientela až 40 %
- Výzvy budoucnosti a potenciál rozvoje: chybějící subjekty, udržitelný CR, digitalizace, zapojení mladé generace

Luhačovice – kulatý stůl

Lázně

- Založení 1902, největší lázeňská organizace v lokalitě – 1350 lůžek (z celkem 4,5 tis.), 2024 – 33 tis. klientů
- Město na 2. místě v kvalitě života v CZ, projekt do UNESCO – žádost odložena
- Cizí klientela nikdy nebyla zásadní: AT, Izrael, DE – max. 15 %, dnes méně

Správa ChKO Bílé Karpaty, Agentura ochrany přírody a krajiny

- Velkoplošná ochrana – 15 % rozlohy CZ
- Zde největší biodiverzita v rámci CZ, využití Programu péče o krajinu, OP Životní prostředí, EVL jen mozaikovitě
- Přeshraniční programy – repatriace určitých rostlinných i živočišných druhů, spolupráce s Lesy ČR
- Projekt/program *Life Perspective* – mozaikovitě seče, přes AOPK podpora EU
- Projekt *Apollo*, partnerem PL, AT
- *Motýli ČR a SR*, světlé lesy

Město

- Partnerství s m. PIEŠŤANY: stejné problémy, jiné přístupy, možnosti, kompetence, výměna zkušeností
- Interreg – 4 pokusy, neúspěšné, náhodný výběr?

- NIVNICE – naučné tabule, rekonstrukce informačního servisu (2023)
- ŽAŠKOV – e-bike sport
- HLOHOVEC – rekonstrukce zámku/kina, 2019 další pokus, nebylo vyhlášeno toto zaměření
- Návštěvy spíše neformální
- Vyhlásování výzev sporné, kritika za termíny a změny podmínek
- Spolupráce města a lázní dobrá, dříve tak nebylo, akce společně

Nová Lhota

- Členství v HORNÁCKO, OSTROŽSKO
- S SK 9 obcí/měst, dále s Dolními Rakousy
- Oficiální partnerství – TOMÁŠOV (Bratislavský kraj)
- Cizinecká policie – dřívější stanice (přechod běženců) dnes využita jako Přeshraniční centrum environmentálního vzdělávání, důraz na ochranu půdy a krajiny
- Přeshraniční běžecké trasy a cyklostezky – N. Lhota – Vápenky (2012)
- European Land and Soil Alliance: motto Naše půda – stojíme si za ní, projekt Podunají
- Workcamp INEX – výroba čajů, ...
- Projekt SONDAR, Síť půdní strategie, opět region Podunají
- Aleje života
- Projekt Blahej paměti, partner o. LUBINA
- Spolupráce s BEHICSABA (HU), čabajka
- Evropa pro občany, podpora EU, gender, kultura, ...
- Sdružení Věvení
- Blízkost hranice JMK a ZLK, Javořinský výbor – festival, setkávání, BORŠICE?
- Propojení s Uherským Hradištěm

Velká nad Veličkou

- Partner o. VRBOVCE (6 km), není smlouva
- V4 – Nowy Dwor Gdanski (PL), MARCALY (HU), dříve i HÖNEF (DE), UA a RUS – už ne
- Setkávání veřejné správy, výměna zkušeností, investice, personalistika
- Volnočasové aktivity – házená, Hornácké slavnosti
- Realizace za vlastní prostředky díky přebytkovému rozpočtu, bez dotace, křiví prostředí
- Interreg nevyužíván, lze jinak, toto práce navíc, kapacitně nelze
- „Bratrství Čechů a Slováků“, projekt?
- Myjavský tunel – 1923 největší v tehdejší ČSR

Strážnice

- Člen DSO Bařův kanál, zakladatel resp. tvůrce myšlenky na obnovu – p. Ondračka, 90. léta
- Spolupráce v rámci JMK a Trenčianského kraje
- Cykloturistika: Napajedla/Otrokovice – SK, různý povrch... správcem Povodí Moravy, nesmyslné technické požadavky, nelze realizovat
- Doplnění infrastruktury pro cykloturisty
- Nezbytné navázat dalšími aktivitami – zdržet cyklisty v místě/regionu, nabídka, např. naučná stezka
- Transborder „lanovka“ nad řekou v o. VNOROVY, investice JMK, nerealizováno pro nákladnost, křížení řeky a kanálu
- Ředitelství vodních cest – laguna ve Strážnici, komora SUDOMĚŘICE
- Pracovní příležitosti
- Kanál na hranici vytížení, někde až kriticky
- Veselí vystoupilo z DSO, jedná napřímo s ŘVC
- Strážnicko – mikroregion, MAS
- Folklorní festival – SK nejvýznamnější partner, bez dotace, soubory z Balkánu, Afriky, J. Ameriky
- Skanzen – Národní ústav lidové kultury, zámek, park

6 ÚLOHA CESTOVNÍHO RUCHU V PŘESHraniČNÍM POZNÁVÁNÍ

Milan JEŘÁBEK, Vladimír SLAVÍK

6.1 ÚVOD / METODIKA

K zařazení tohoto tématu nás vede doplnění víceméně organizovaných přeshraničních aktivit o individuální dimenzi, byť institucionálně zprostředkovanou. Cestovní kanceláře chápeme v tomto smyslu jako zprostředkovatele přeshraničních kontaktů česko-slovenského pohraničí. V důsledku se jedná o rozhodování jednotlivců případně skupin (hromadné zájezdy) o využití/strávení volného času v zahraničí resp. na Slovensku / v Česku. S využitím webových stránek cestovních kanceláří/agentur a turistických informačních kanceláří, agentur, operátorů na území krajů Jihomoravského, Zlínského, Moravskoslezského a Žilinského, Trenčianského a Trnavského jsme provedli analýzu nabídky, jakož i její reálné využití. Naším záměrem je, do jaké míry se v česko-slovenském pohraničí uplatňuje vzájemné poznání krajiny, společnosti, historie apod. jako jeden z předpokladů pro posílení sousedské integrace. Pochopitelně ideální by bylo zjistit nejen nabídku/potenciál přeshraničního poznávání, ale reálné naplnění – uskutečněné cesty, leč to není možné pro nedostatek resp. absenci příslušných dat privátního (podnikatelského) sektoru.

Ze stovek subjektů, registrovaných v evidenci ústředních orgánů příp. specializovaných institucí (v Česku Ministerstvo pro místní rozvoj a CzechTourism), jsme vybrali jako reprezentanty jak subjekty s celostátní příp. mezinárodní působností, tak subjekty lokálního charakteru, víceméně jedinečného pojetí (v CZ př. Eximtours vs. Victoria). Sledovali jsme nabídku pobytu (zájezdu), či jen ubytování bez dopravy, což nakonec se ukázalo jako častější. Soustředili jsme se primárně na Slovensko resp. Česko, sekundárně v případě severu hranice také na Polsko, v jižní části pak na Rakousko. Uváděné lokality jsme dále posoudili z hlediska jejich zaměření. V neposlední řadě jsme zachytili jakoukoliv zmínku o pojmech hranice, pohraničí, sousedé, atd.

Níže uváděné tabulky (Tab. 6.1 a 6.2) umožňují dvojí pohled: jednak na jednotlivá města a nabídku cestovních kanceláří v nich, jednak z pozice CK – kde jsou zastoupeny. Celkem jsme posuzovali 75 případů, z toho 10 jich registrujeme v Brně, následuje Ostrava (8), po pěti pak zbývající krajské město Zlín, ale také Frýdek-Místek a Opava. Osobní návštěvu lze uskutečnit ve 26 místech dotačního území (JMK 10, ZLK 6, MSK 10). Z hlediska velikosti CK, měřeno počtem poboček, lze konstatovat rozdíl mezi první pěticí (Eximtours, ET Fischer, Nev-Dama, blue style a Čedok) – 65 míst a zbytkem.

Tabulka 6.1: Analyzované CZ cestovní kanceláře – kraje Jihomoravský, Zlínský, Moravskoslezský

Zdroj: vlastní výzkum, 2025

město	Eximto urs	ET Fischer	Nev- Dama	blue style	Čedok	Alpina	Deluxea	Modrý Mauritius	Rady na cestu	Victoria	celkem
Blansko	x	x	x								3
Boskovic e	x										1
Brno	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	10
Břeclav		x	x	x							3
Hodonín		x	x	x							3
Ivančice	x										1
Kyjov	x										1
Modřice		x		x	x						3
Vyškov	x	x	x								3
Znojmo		x	x	x	x						4

město	Eximto urs	ET Fischer	Nev- Dama	blue style	Čedok	celkem
Kroměříž				x		1
Rožnov p. Radhoštěm			x			1
Uherské Hradiště					x	1
Uherský Brod	x	x	x			3
Vsetín	x	x		x		3
Zlín	x	x	x	x	x	5

město	Eximto urs	ET Fischer	Nev- Dama	blue style	Čedok	Geovita	Rady na cestu	Victoria	CK Turista	DEAN	celkem
Bílovec	x										1
Bruntál	x	x									2
Český Těšín						x					1
Frenštát p. Radhoštěm		x	x								2
Frýdek- Místek	x	x	x	x	x						5
Havířov	x	x	x								3
Karviná					x						1

Úloha cestovního ruchu v přeshraničním poznávání

Krnov			X											1
Opava	X	X	X	X	X									5
Ostrava	X	X	X	X					X	X	X	X		8

kraj	Exim tours	ET Fischer	Nev-Dama	blue style	Čedok	Alpina	Deluxea	Modrý Mauritius	Radý na cestu	Victoria	Geovita	CK Turista	DEAN	celkem
JIHOMORAVSKÝ	6	7	6	5	3	1	1	1	1	1				32
ZLÍNSKÝ	3	3	3	3	2									14
MORAVSKOLEZSKÝ	6	6	6	3	3				1	1	1	1	1	29
celkem	15	16	15	11	8	1	1	1	2	2	1	1	1	75

Na Slovensku je situace obdobná (Tab. 6.2). Na první příčce mezi 14 městy se nachází Trenčín (9 CK), druhý Púchov předstihuje krajské město Žilinu, další čtyři města pak ještě poslední krajské město Trnavu. Ze 44 cestovních kanceláří převažují ty s jedním sídlem/lokalitou, více poboček mají jen Turancar (8), Saturn (5) a Invia (2).

Tabulka 6.2: Analyzované SK cestovní kanceláře – kraje Žilinský, Trenčianský a Trnavský

Zdroj: vlastní výzkum, 2025

lokality	cestovní kanceláře / pobočky - jmenovitě											četnost
Trenčín	Turancar	Satur		PEGA S TOUR	TATE RKY	idea TOUR	Motýl SK	Altira	J&S Group	Slniečko		9
Púchov			Invia	Riatour	Sport Tour	Centrum dovolenek	Najlepšie dovolenky	SLOVAK ATION				6
Žilina	Turancar	Satur		Hechter	DAKA	Firo Tour						5
Považská Bystrica			Invia	E-TOURS	Gold Travel	CreoTour	Lagúna					5
Čadca	Turancar	Satur		Tip Travel	Mistral Travel							4
Piešťany				FIFO	CLUB TRAVEL	TIP Travel	Piešťany Tour					4

Martin	Turancar	Satur		Futura ma travel							3
Trnava	Turancar	Satur									2
Bytča	Turancar										1
Skalice	Turancar										1
Holíč	Turancar										1
Ílava				Panter Tour							1
Myjava				Kopan ičiar Travel							1
Senica				AMA Travel							1
celkem	8	5	2	10	6	5	4	2	1	1	44

Vedle cestovních kanceláří jsme v této části/tématu studie podrobili analýze 40 turistických informačních center, přičemž jsme se zaměřili na rozsah a obsah informací týkajících se sousedního, tj. přeshraničního území. Z české/moravské strany se jednalo o 14 TIC v MSK, 4 ZLK a 22 JMK v příhraničních SO ORP, na severu a jihu pak pro komparaci i ve vazbě na Polsko resp. Slovensko. Pro Slovensko jsme pracovali s příhraničními okresy tří krajů, celkem jsme posoudili 18 zařízení, z toho 5 v Žilinském kraji, 8 v Trenčianském kraji a 5 v Trnavském kraji. Jakýmsi vodítkem nám byla klíčová slova: hranice, pohraničí, přeshraniční spolupráce, názvy států (SK, PL, AT) případně lokality a projekty apod. Očekávali jsme totiž, že právě blízkost státní hranice bude v aktivitách TIC reflektována, pokud máme (měli, mohli bychom) hovořit o propojeném území (více Jeřábek, Slavík, Šindelář 2024). Jaký je výsledek našeho bádání?

Tabulka 6.3: Analyzovaná turistická informační centra CZ / SK

Zdroj: vlastní výzkum, 2025

SK	CZ	
Brezová pod Bradlom	Bohumín (PL)	Ostrava
Bytča	Břeclav (AT)	Ostravice
Čadca	Český Těšín (PL)	Paskov
Holíč	Frýdek-Místek	Pavlov
Ílava	Frýdlant nad Ostravicí	Petrovice u Karviné
Kysucké Nové Město	Hlučín (PL)	Rýmařov
Martin	Hodonín	Strážnice
Myjava	Hradec nad Moravicí	Třinec (PL)
Nové Město nad Váhom	Jablunkov	Uherský Brod
Piešťany	Karviná (PL)	Valašské Klobouky
Považská Bystrica	Kravaře (PL)	Veselí nad Moravou

Púchov	Krnov (PL)	Vrbno pod Pradědem
Senica	Lanžhot	Vsetín
Skalica	Lednice	Zaječí
Trenčianské Teplice	Luhačovice	Znojmo (AT)
Trenčín	Mikulov (AT)	
Trnava	Mosty u Jablunkova	
Žilina	Opava (PL)	

6.2 NABÍDKA CESTOVNÍCH KANCELÁŘÍ A CESTOVNÍCH AGENTUR

Záměrně se nevěnujeme reálným hodnotám, dostupným např. pro CZ území prostřednictvím portálu CzechTourism, jde nám opravdu o nabídku organizovaného přeshraničního (CZ – SK a SK – CZ) cestovního ruchu. Přesto jsme přesvědčeni, že provedená analýza, a to po stránce tematické, územní, jakož i intenzity, poskytuje zajímavé poznatky.

Nejprve se věnujeme pohledu „z Česka na Slovensko“, tedy kam se mohou čeští občané v sousedním státu podívat. Tabulka 6.4 udává více než 100 SK lokalit, různě specifikovaných a také potenciálně navštěvovaných. S vědomím poněkud heterogenní kategorie hory/příroda patří prvenství, jak po stránce zastoupení, tak frekvence, kategorii lázně. Zastoupení dalších kategorií však dokládá poměrně vyrovnaný podíl dalších atraktivit, což nepochybně jak pro samotné odvětví, tak turisty lze označit za velmi pozitivní. Dává totiž možnost vybrat si (zvolit) záměr nebo cíl návštěvy víceméně všestranně, ať půjde o cestu specificky zaměřenou či komplexně pojatou (viz také Obr. 6.1).

Návštěva lázeňských míst nabízí na 25 lokalit, přičemž se uplatňují ta vyhlášená, mj. s mezinárodním renomé, zároveň ale atraktivita lokálního dosahu, kde naopak návštěvníci – nejen klienti lázeňské péče – ocení např. klid, atmosféru, osobní přístup apod. Tab. 6.5a uvádí ta místa, která dosáhla zhruba 5% podílu z četnosti.

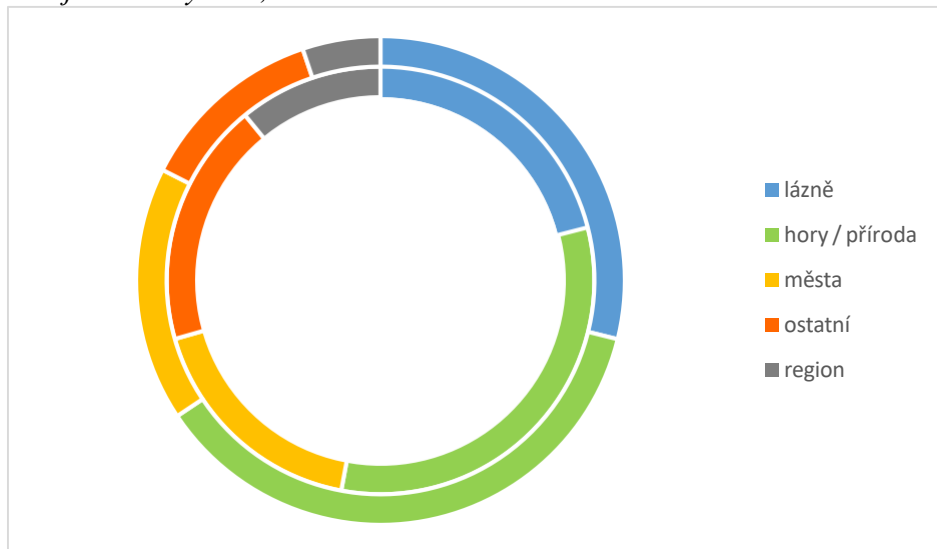
Tabulka 6.4: Nabídka CZ cestovních kanceláří k poznávání Slovenska – statistika

Zdroj: vlastní výzkum, 2025

typ atraktivity	počet lokalit	četnost	% podíl	
lázně	25	84	21,0	28,9
hory / příroda	38	107	31,9	36,8
města	21	49	17,6	16,8
ostatní	22	36	18,5	12,4
region	13	15	10,9	5,2
celkem	119	291	100,0	100,0

Graf 6.1: Nabídka CZ cestovních kanceláří k poznávání Slovenska – proporce mezi atraktivitami

Zdroj: vlastní výzkum, 2025

Vysvětlivky: vnitřní kruh - % podíl lokalit, vnější kruh - % podíl četnosti

Tabulka 6.5: Přehled nabízených lokalit cestovního ruchu na Slovensku

Zdroj: vlastní výzkum, 2025

a.	LÁZNĚ	četnost
1	Velký Meder	12
2	Dunajská Streda	9
3	Bešeňová	8
4	Piešťany	7
5	Rajecké Teplice	7
6	Trenčianské Teplice	5
7	Turčianské Teplice	5
8	Polný Kesov	4
9	Senec	4

Především horský, dynamický reliéf stojí obecně za atraktivitou a oblibou Slovenska nejen v Česku, minimálně v sousedních státech a/či i Německa, poněkud s nostalgií na dobu návštěv občanů Německé demokratické republiky. Pochopitelně nepřekvapí dominance Tater, ať v jakémkoliv přívlastku, vymezení nebo detailu (Tab. 6.5b). Ve výčtu se objevují jak geomorfologické celky, tak jednotlivé vrcholy, ale i vodní prvky či speleologické objekty. Důvodem bude rozhodně možnost návštěvy v obou hlavních sezónách, což ostatně platí – byť zřejmě v menší míře – i pro Malou Fatru.

Úloha cestovního ruchu v přeshraničním poznávání

b	HORY / PŘÍRODA	četnost	konkrétní určení	souhrn
1	Nízké Tatry	15	<i>Demänovská dolina, Dobšinská ladová jeskyňa, Chopok</i>	18
2	Vysoké Tatry	14	<i>Starý Smokovec / 3, Gerlachovský štít, Lomnický štít, Skalnaté Pleso</i>	20
3	<i>Štrbské Pleso</i>	8		
4	Malá Fatra	7	<i>Vrátna dolina</i>	8
5	Pieniny	6	<i>Dunajec / 2</i>	8
6	<i>Jasná</i>	5		
7	Jánošíkovie Diery	4		
8	<i>Tatranská Lomnica</i>	4		
9	<i>Tatry</i>	4	<i>Belianské Tatry / 3, Roháče</i>	8
10	Slovenský ráj	3	Kysel, Geravy	5

Ve zbývajících atraktivitách dominuje jednak Bratislava (více Tab. 6.5c), což u hlavního města nepřekvapí; jednak Bojnice se zámek a zoologickou zahradou (Tab. 6.5d).

c.	MĚSTA	četnost	d.	OSTATNÍ	četnost
1	Bratislava	10	1	Bojnice	9
2	Poprad	5	2	Spiš: Magura, Sobota, hrad	6
3	Trenčín	5	3	Devín	5
4	Košice	4	4	Čachtický hrad	3
5	Levoča	3	5	Orava	3

Pro Česko jsme zvolili, mj. vzhledem k nižší velikosti vzorku, jiné řešení, resp. ponechali jsme soubor jeden a následně diferencovali dvě kategorie: lokality UNESCO a atraktivita nacházející se v dotačním území. Z celkem 92 zachycených případů jich 59, tedy řádově 2/3 požívají celosvětové ochrany, ve třech příhraničních krajích jich leží 37 (40% podíl). V řadě případů se obě kategorie překrývají, jak je patrné z Tab. 6.6. Zde jsou uvedeny lokality s minimálním zastoupením tři, další pak výčtem v textu:

- dvakrát: České Budějovice, Hluboká, Karlštejn, Luhačovice, Ostrava, Telč, Třeboň, Zlín;
- jedenkrát: Buchlovice, Červená Lhota, Holašovice, Jindřichův Hradec, Kunštát, Litomyšl, Lysice, Mikulov, Pardubice, Plzeň, Rajec nad Svitavou, Strážnice, Tábor, Vizovice, Žitková.

Tabulka 6.6: Přehled nabízených lokalit cestovního ruchu v Česku

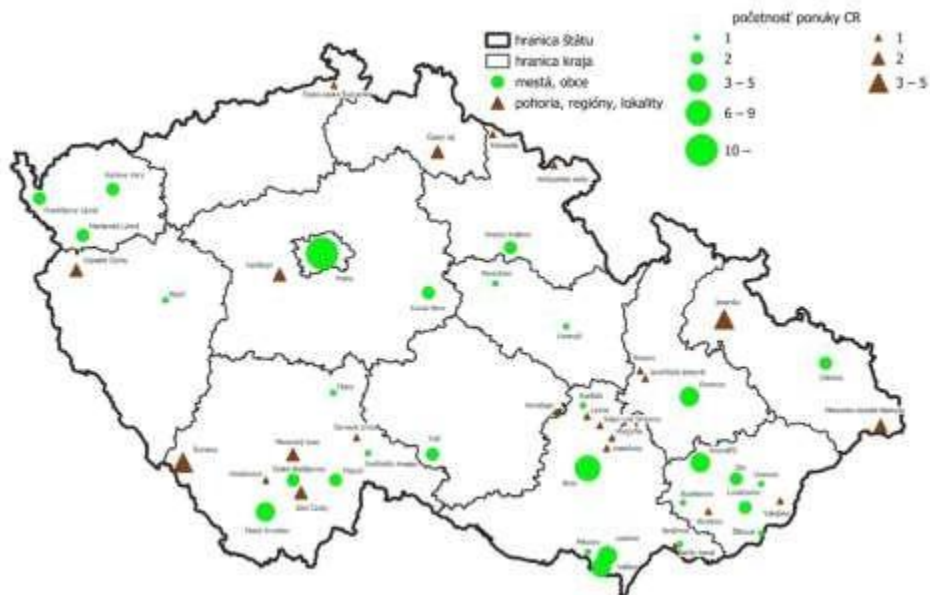
Zdroj: vlastní výzkum, 2025

lokalita	četnost
Praha	11
Brno	8
Český Krumlov	6
Olomouc	5
Valtice	5
Kroměříž	4
Lednice	4
Františkovy Lázně	3
Hradec Králové	3
Karlovy Vary	3
Kutná Hora	3
Mariánské Lázně	3
Ostrava	3
Zlín	3

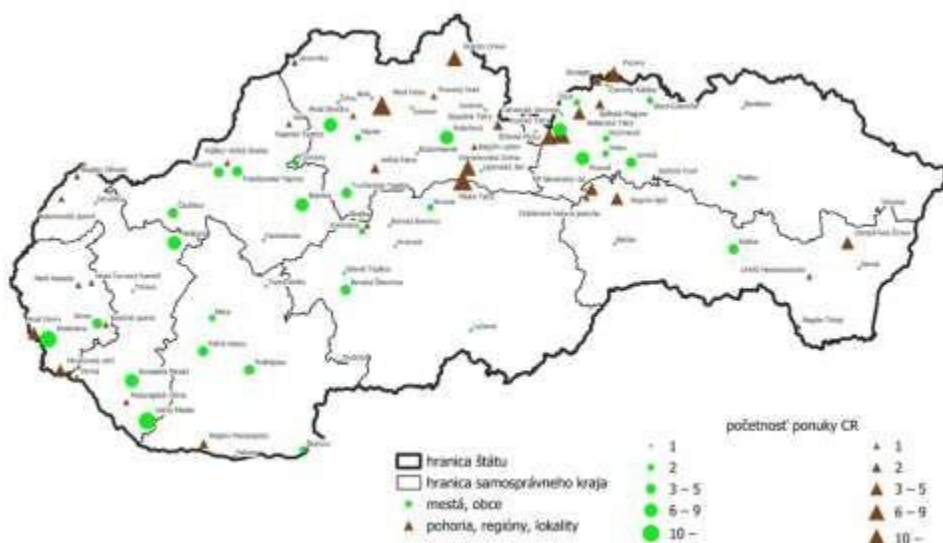
Vysvětlivky: Praha lokalita UNESCO, Ostrava lokalita v dotačním území

Opět zde vidíme dominanci hlavního města a populačně největšího města Moravy, ale také – s výjimkou Hradce Králové, Ostravy a Zlína – zařazení do první, druhé či dokonce obou specifických kategorií. Je vidět, že v nabídce SK CK se sází především na historické a kulturní dědictví. V regionálním přístupu se pak uplatňuje Lázeňský trojúhelník v severozápadních Čechách (nejvzdálenější atraktivita od česko/moravsko-slovenské hranice) a Lednicko-valtický areál na jižní Moravě (naopak v blízkosti trojmezí česko-slovensko-rakouského).

Mapa 6.1: Nabídka SK cestovních kanceláří k poznávání Česka – územní rozložení
Zdroj: vlastní výzkum, 2025

Mapa 6.2: Nabídka CZ cestovních kanceláří k poznávání Slovenska – územní rozložení
Zdroj: vlastní výzkum, 2025

6.3 PŮSOBNÍ TURISTICKÝCH INFORMAČNÍCH CENTER V PŘESHRAŇIČNÍ SPOLUPRÁCI

Výzkumem webových stran jednotlivých TIC lze konstatovat značnou diferenciaci, a to po všech stranách. Objektivně lze soudit, že rozsah služeb bude determinován velikostí TIC (či spíše jeho sídla – např. přes populační velikost), obsah pak zřejmě ovlivněn vzdáleností od státní hranice, jakož i atraktivitou sousedního území – v tomto případě na Slovensku. Rovněž se ukázalo, že „přeshraniční informovanost“ až na výjimky není přirozenou, natož stěžejní náplní příhraničních TIC. TIC Kravaře deklaruje „poskytování komplexních bezplatných informací z oblasti cestovního ruchu a služeb s nimi spojenými, a to s tuzemskou i přeshraniční specifikací“, avšak nic konkrétního nenajdeme... Naproti tomu TIC Bílá sděluje, že „díky své poloze je přirozenou součástí přeshraničních pohybů osob, a to jak v každodenním životě místních obyvatel, tak především v oblasti turistiky a rekreace. Na webech turistických informačních center i dalších místních organizací se Slovensko objevuje jako přirozeně propojený turistický prostor.“

Tak např. TIC v Lednici, Pavlově a Zaječí (spíše ve vazbě na AT) a/či Valašské Klobouky, Soutok (Lanžhot) neuvádějí žádné přeshraniční akce, výlety, (dopravní) spojení nebo obecně problematiku spolupráce. TIC Břeclav v trojmezí CZ-SK-AT se Slovenskem nic nezmiňuje, s Rakouskem alespoň výlety do společného pohraničí. Do této kategorie můžeme zřejmě zařadit i druhé největší město Moravy resp. třetí Česka Ostravu. Na stránkách TIC získáme jen minimum zmínek o přeshraničních událostech/místech, vše „odehrává“ pod mottem VISITOSTRAVA!!! Snad za drobné pozitivum lze označit polská verzi webu zaměřenou na polské návštěvníky.

Druhou kategorii zastupují turistická informační centra, u nichž se objevují alespoň víceméně strohé informace, obsahově je lze dělit na dílčí konkrétní aktivity na straně jedné, na straně druhé samotné přeshraniční projekty. Přeshraničnost se uplatňuje v různých sférách každodenního života, převážně se jedná o aktivity a eventy kultury, sportu a cestovního ruchu. Tedy aspekty které naplňují myšlenku přeshraničního poznávání.

- **Strážnice:** propaguje areál Tarzanie ve Skalici, z cyklotras Česko-slovenský okruh či odkazem Trail of Live Bílé Karpaty;
- **Hlučín (PL):** cyklostezky pokračující do Polska ve výčtu obcí ukončeny v poslední obci Hať, pouze na přiložených cyklomapách je viditelný přesah;
- **Bílá:** běžně poskytuje informace o trasách a výletech směrem ke slovenskému pohraničí, především Turzovka, Makov, Kysuce, příp. v rámci přeshraničních cyklotras; dále turistická trasa Bílá Konečná – Bílý Kříž umožňuje celoroční pěší aktivity a podporuje přeshraniční pohyb, v blízkosti hraničního přechodu působí *Vzdělávací a sportovní centrum Bílá* – nabízí aktivity pro děti, školy a sportovní kempy, které mohou být součástí přeshraničních výměn a projektů;

Konečně třetí kategorii tvoří TIC prezentující intenzivní vazby na sousední území, ty jsou představeny – mj. s ohledem na možnosti jejich přenosu jako tzv. best-practices – v zásadě detailně a (na rozdíl od předchozí kategorie) po lokalitách.

Hradec nad Moravicí uvádí členství v euroregionu Silesia. Prostřednictvím projektu *Silesianka* došlo k propojení rozhleden na jeho území, a to přes rozhlednu Šance v Jakubčovicích. Partnerem města je Gmina Pakosławice (PL), s níž díky zdejší

Římskokatolické farnosti vznikl projekt *Turistická zastávka na cestě sv. Jakuba* (Camino de Santiago).

Karviná, nepochybně díky populační velikosti, národnostnímu složení a geografické poloze (fyzické blízkosti státní hranice) patří mezi města/TIC s intenzivními a mnohovrstevnatými přeshraničními vazbami, byť na Polsko.

- Tři z celkem pěti vytvořených euroregionálních cyklotras (zdroj: KARVINÁINFO 2025) jsou vedeny městem a nejbližším okolím, vč. poznání příhraničního regionu (PL).
- Nejdostupnějším letištěm (vzdálenostně i časově) se nachází Letiště Leoše Janáčka Ostrava, uvedena jsou rovněž letiště Katowice (100 km / cca 75 min a Kraków (140 km / cca 95 min).
- Web připomíná zdejší polské osobnosti: spisovatele Gustawa Morcinka a Wilhelma Przewzka.
- Aktivní v přeshraniční spolupráci je Regionální knihovna Karviná, která pořádá akce i výstavy v polštině: *Słoneczne tarasy*, *Wystawa – Tadeusz Rus*, *Bookstart: Z książką na start a další*, v rámci projektu *Spolupráce a rozvoj knihoven v Karviné a Skoczówě*. Organizovali také akci *Polský čtvrtek*, setkání s Remigiuszem Okraskou o znovu vydané knize Pawła Hulky-Laskowského „*Śląsk za Olza*“ a koncert Martina Dyszkiewicze (uměleckým jménem Doctor Sax).
- Z blogu se dozvíme, že po třech letech příprav odstartuje v letošním roce výstava lávky pro pěší a cyklisty přes řeku Olši, zajistí se tak přímé spojení s polskou obcí Hażlach.
- Poslední informací, nikoliv však podle významu, je přehled polských partnerských měst (zahrnuje základní informace, historii i fotografie): Jastrzębie-Zdrój, Jaworzno, Rybnik a Wodzisław Śląski.

Na webu TIC **Rožnov pod Radhoštěm** se nachází několik nepřímých zmínek o Slovensku, které souvisejí s geografickou blízkostí města ke slovenským hranicím a možnostmi výletů do příhraničních oblastí. Konkrétně se jedná o:

- u výletu „Na rozhlednu na Čartáku“ je popsána trasa z Rožnova přes Horní Bečvu na Bumbálku (CZ/SK), zde je možné navštívit rozhlednu Sůkenická a Masarykovu chatu, trasa je prezentována jako mototuristický výlet s možností pěšího výstupu;
- v zimním období jsou udržovány běžecké trasy ve Valašském golfovém klubu v Rožnově, který se nachází při výjezdu z města směrem na Dolní Bečvu a na SK, zmíněna je zdejší restaurace.

Znojmo poskytuje informace jednak o přeshraničních projektech s Rakouskem, jednak o cyklotrasách v regionu. Zjištěné údaje jsou prezentovány podrobně, mj. vzhledem k tomu, že v pohraničí CZ/SK tyto aktivity jsou zastoupeny podstatně slaběji.

- Projekt „*Kultura bez hranic – TOP akce 2022*“: do roku 2022 byla přeshraniční spolupráce organizována a financována AT stranou, iniciátorem projektu zaměřeného na oživení kultury na obou stranách v postcovidovém období je nyní ZnojmoRegion ve spolupráci s protějším Weinviertel Tourismus, zaměřují se na jednotnou informovanost o kulturních a společenských akcích v obou regionech, projekt zahrnul setkání pracovníků TIC obou regionů, exkurze pro TIC na

Znojemsku do TOP destinací největší vinařské oblasti v Rakousku Weinviertel (např. města Retz a Poysdorf).

Tabulka 6.7: Přehled cyklotras v regionu Znojemska

Název	Trasa / lokality	Délka v km	Popis
<i>EuroVelo 13 – Stezka Železné opony</i>	Uherčice, Hardegg, Znojmo, Šatov, Retz, Jaroslavice, Hevlín po rakouské město Laa an der Thaya.	130	cyklistická trasa, nejdelší z evropských
<i>Greenway Praha – Wien</i>	protíná zejména NP Podyjí, okresním městem nevede	470 / 85	propojující dvě hlavní města
<i>Cyklookruh NP Podyjí/Thayatal – Jih/Sever</i>	Hardegg – Čížov Šobes, Heiliger Stein. Lesná, Vranov nad Dyjí, Felling		kříží mezinárodní cyklotrasy EuroVelo 13 a Greenway Praha – Wien

Uherský Brod se omezuje na obecnou informaci, že se podílí se na organizování akcí v rámci spolupráce mezi družebními městy Uherský Brod a Šamorín (SK), na stránkách jsou zveřejněny informace pouze z minulosti, aktuální projekty nikoliv. Z *Operačního programu přeshraniční spolupráce SR-ČR* byly v období Interregu IVA realizovány:

- *Na kolech od Bílých Karpat po Dunaj*: představitelé Města Uherský Brod se zúčastnili ve slovenském Šamoríně celodenní akce Den sportu v zrcadle Evropského týdne mobility, určené pro prezentaci zdejších sportovních klubů. Broďané uspořádali netradiční sportovní disciplíny v rámci Dne bez aut.
- Společné cvičení dobrovolných hasičů bylo součástí projektu *Bohu ku cti, bližnému na pomoc*, zaměřené na zásah při povodni.
- Další setkání se uskutečnila v rámci projektu *Vzájemnou spoluprací ke zkvalitňování služeb*, na němž se podílí Charita Uherský Brod a Trnavská arcidiecézní charita; projekt zahrnoval např. společenskou akci „Půt charit“.

TIC Frýdek-Místek zajišťuje mj. servis domácího cestovního ruchu, propagace města v tuzemsku a zahraničí, rozvoj tuzemských a zahraničních styků v oblasti cestovního ruchu, informací, kultury (např. prodej vstupenek kulturní a sportovní akce i v zahraničí), sportu apod. Zmíněna je spolupráce s obcemi a městy a dalšími institucemi cestovního ruchu v beskydském regionu včetně partnerských měst Frýdku-Místku, avšak nic konkrétního. Naproti tomu uvedeno je 11 projektů spolupráce s Polskem: *Lysá hora královna Moravskoslezských Beskyd, Frýdkem-Místkem na kole, Beskydské rekordy, Porovnání turistického pohybu v Bielsku-Bialé a ve Frýdku-Místku hlášení z marketingového výzkumu, Kulinařské dědictví, Poznávejte Beskydy na obou stranách, Turistický průvodce pro děti a mládež, Lyžování v Beskydech, Zažij, poznej, vyzkoušej... Beskydy, Frýdek-Místek na kole II., Bielsko-Biala v Euroregionu Beskydy, Čas seniorů, Bielsko-Biala v Euroregionu Beskydy. Mapa malého turistu* (<https://ticfm.cz/realizovane-projekty>).

Veselí nad Moravou informuje o přeshraničním projektu *Propojení cyklotras Myjavská a Horňácka*, opět se jedná o poněkud starší informaci (programové období 2007-2013). Cílem projektu je rozvoj regionu, zlepšování podmínek života v obcích prostřednictvím zkvalitnění infrastruktury (celkem v CZ/SK: rekonstrukce silnic III. třídy: 7,8 + 6,6 km, cyklotrasy: 1,54 km + 2,15 km) a podpory rozvoje služeb. Tato iniciativa podporuje turistický ruch a posiluje kulturní a ekonomické vazby mezi oběma oblastmi. Přesné finanční částky nejsou v dostupných zdrojích uvedeny.

Mikulov představuje *Projekt Portz Insel*, který se v letech 2018-2020 věnoval zpřístupnění a obnově komponované historické krajiny, ve spolupráci s obcí Sedlec u Mikulova a rakouskou obcí Drasenhofen. Cílem bylo obnovit a zpřístupnit historický cihelný most s patnácti mostními oblouky, který je součástí areálu nemovité kulturní památky letohrádku Portz Insel ze 17. století, čímž vzniklo tak chybějící napojení cyklostezky ve směru z Mikulova do Rakouska. V rámci projektu vznikly také naučné stezky s 6 panely a odpočinkovými místy, byla také vydána brožura o významu této historické lokality s obnovenou památkou.

Z dřívější přeshraniční spolupráce zmiňme alespoň projekt zaměřený na doplnění přeshraničních cyklotras (viz Tab. X). Zapojen byl celý region partnerského města Laa an der Thaya, se kterým pojí Mikulov *Memorandum o vzájemné spolupráci* podepsáno 2012. Spolupráce je založena na společných postojích měst v cestovním ruchu, kultuře a sportu. Prvním počinem byl projekt *Za novými zážitky na Mikulovsko a do Weinviertelu* (2010).

Tabulka 6.8: Přeshraniční cyklotrasy v regionu Mikulova a Laa an der Thaya

Trasa	Délka v km
Mikulov – Břeží – Nový Přerov – Galgenberg – Mikulov	36,2
Mikulov – Kleinschweinbarth – Drasenhofen – Mušlov – Mikulov	21,9
Mikulov – Nový Přerov – Wildendürnbach – Pottenhofen – Mikulov	29,6
Mikulov – Ottenthal – Drasenhofen – Steinebrunn – Mikulov	24,7
Mikulov – Ottenthal – Mikulov	19,1
Galgenberg – Mikulov, Wildendürnbach, Nový Přerov, Břeží, Mikulov	30,3
Laa an der Thaya – Hevlín – Dyjákovice – Hrádek – Jaroslavice – Wulzeshofen	35,0
Mikulov – Galgenberg – Pottenhofen – Ottenthal – Mikulov	34,1
Mikulov – Břeží – Nový Přerov – Hevlín – Laa an der Thaya – Neudorf im Weinviertel – Wildendürnbach – Pottenhofen – Mikulov	55,8
Mikulov – Ottenthal – Guttenbrunn – Falkenstein – Poysbrunn – Schrattenberg – Valtice – Hlohovec – Sedlec – Mikulov	51,8
Mikulov – Úvaly – Schrattenberg – Drasenhofen – Mikulov	43,7
Mikulov – Kleinschweinbarth – Poysbrunn – Poysdorf – Grosskrut – Hernnbaumgarten – Mikulov	53,9
Mikulov – Ottenthal – Kleinschweinbarth – Falkenstein – Zlabern – Staatz – Kottिंगneusiedl – Neudorf im Weinviertel – Wildendürnbach – Pottenhofen – Mikulov	55,3

Frýdlant nad Ostravicí se do přeshraniční (partnerské) spolupráce zapojuje intenzivně, avšak – vzhledem k našemu projektu – výlučně s Polskem. Jedná se o celou řadu spíše malých, neinvestičních projektů; následuje jejich přehled.

- *Představujeme město Frýdlant nad Ostravicí – bránu Beskyd*, partnery jsou Kulturní centrum Frýdlant nad Ostravicí a Gmina Czechowice-Dziedzice (PL, schválená výše dotace: 4 999 EUR). Výstupem se stala stejnojmenná brožura, TIC rovněž koordinovalo další aktivity spojené s vizuální identitou na další materiály, jako jsou webové stránky a sociální sítě. Centrum také spolupracovalo na propagaci města v rámci česko-polského partnerství a pomáhalo s organizací aktivit spojených s projektem.
- Výstupem projektu *Přijed' s dětmi a parkuj správně* – realizovaný s PL partnerem Agencja Rozwoju Regionalnego S.A. (4 998 EUR) jsou dva materiály usnadňující orientaci v možnostech parkování a veřejné dopravy v mikroregionu Frýdlantsko-Beskydy: prvním z nich je *Parkování v Beskydech*, druhým materiálem je brožura *Do Beskyd s dětmi*, která je určena rodinám a nabízí tipy na výlety v regionu. Brožura zároveň obsahuje pozvánku do partnerského města Bielsko-Biala.
- Zapojení Kulturního centra do projektu *Beskydské legendy a pověsti – kulturní dědictví na obou stranách hranice* spočívalo v propagaci a distribuci tištěných materiálů, včetně knihy a omalovánky „Pověsti a báje z beskydského kraje“, dále např. zajišťovalo komunikaci a koordinaci mezi školami a uměleckými pedagogy, kteří se podíleli na ilustracích, a aktivně se podílelo na organizaci křtu knihy a výstavy. Projekt byl realizován se shodným partnerem a v zásadě za stejné výše dotace.
- Posledním projektem uváděným na webových stránkách, stejně jako předchozí projekty přes Fond mikroprojektů Euroregionu Beskydy (Interreg V-A Česká republika – Polsko) byl projekt *Mikroregion Frýdlantsko-Beskydy blíže turistům*. KC se podílelo na tvorbě a distribuci nového propagačního materiálu „*Beskydy – láska naFurt*“, zajistilo také distribuci brožury a pexesa do informačních center, na výstavy, veletrhy a mezi starosty obcí mikroregionu. Projektovým partnerem byla tentokrát Gmina Czechowice-Dziedzice (PL).

Účast města **Jablunkova**, jakož i příslušného TIC resp. Jablunkovského centra kultury a informací, p.o., v přeshraniční spolupráci je tradiční, rozmanitá po všech stránkách. Ostatně vzhledem ke geografické poloze v blízkosti trojmezí se tato skutečnost jeví jako logická. Příkladů, které lze uvést, je nespočet:

- *Beskydský průzkumník* byl turistickou výzvou pro letní prázdniny roku 2024, kdy zájemci navštívili vybraná místa, přičemž každý účastník obdržel medaili a vylosovaní získali odměnu. V Česku se jednalo o lokality houpačka Nový Jičín a Malá Bystřice, na Slovensku: hojdačky Čierne, Klokočov a Skalitská, dále pak Trojmezí – Valy. V zimě roku 2025 spočívalo zadání v návštěvě a vyfotografování se u památného stromu: v CZ Klen na Kopané – Frenštát pod Radhoštěm, Tis Červený – Střítež, Jedle v Řečici – Staré Hamry, Javor Mlč – Krásná pod Lysou Horou, Buk Lesní na Husarově Grúni – Hřčava).
- Dvě aktivity se týkaly výtvarného umění: první *Výstava obrázků Antoniho Szpyrce*, tvůrce lidových obrazů z regionu Těšínského Slezska; druhá výstava *Ludový textil na Kysuciach*, zahrnující ukázkou zpracování textilních vláken, tradičních lidových

- předmětů, krojů i bytového textilu, s významným zastoupením lidových předmětů, krojů apod. ze Slovenska.
- Počínaje rokem 2016 probíhá spolupráce s PL městem Wisla. Do prvního s názvem *Wisla-Jablunkov – máme k sobě blízko* projektu se jako partner zapojilo Wiślańskie Centrum Kultury, a to formou zrcadlového projektu (dnes označovaného jako projekt typu B). Hlavním cílem projektu je nastartovat intenzivní a dlouhodobou přeshraniční spolupráci a vytvořit nové příležitosti k bližšímu poznání se, výměně zkušeností a navázání nových vztahů a přátelství nejen mezi dvěma právními subjekty ale i spolky, soubory a obyvateli obou partnerských měst. Výstupem spolupráce bude vytvoření nových společných aktivit, propagačních nástrojů a zintenzivnění spolupráce, dále výměna zkušeností mezi oběma kulturními centry, které se podílejí na realizaci stejných aktivit jak ve Wisle, tak v Jablunkově. Dílčími aktivitami projektu byly mj. výstava Fotoklubu Pictorial Foto Beskyd ve Wisle, výstava Grupy Twórców Wiślanie v Jablunkově, vydání publikace s piktorálními fotografiemi a česko-polského propagačního materiálu s QR kódy.
  - Mikroprojekt realizovaný v roce 2019 se stejným partnerem Wiślańskie Centrum Kultury (PL) nesl název *Jablunkov-Wisla: společně dokážeme víc - razem możemy więcej*. Projekt se zaměřil na další rozvoj již běžící spolupráce mezi dvěma institucemi, zprostředkování spolupráce lidových řemeslníků, dále na propagaci společného území vč. širší spolupráci v oblasti kultury a organizaci volnočasových aktivit. Za příklady (aktivity) necht' slouží: pořízení outdoorových fotopanelů a mobiliáře, vydání turistických novin s přehledem atraktivit z obou partnerských měst, uspořádání řezbářského plenéru a tzv. Jabkového dne v Jablunkově a/či uspořádání happeningu v rámci Evropského týdne mobility.
  - O úzké přeshraniční vazbě svědčí rovněž následující Tab 6.9.

Tabulka 6.9: Pozvánka na divadelní představení Vendryně / Jablunkov

Pozvánka na divadelní představení: „Přijďte se podívat na inscenaci <i>Test - El Test</i> “ v podání Divadla Vendryně! Představení se uskuteční v sále Radnice Jablunkov dne 15. 12. 2024 v 17:00 hod. Vstupné je dobrovolné. Těšíme se na vás!	Zaproszenie na przedstawienie teatralne. „Przyjdź i zobacz inscenizację <i>Test - El Test</i> “ w wykonaniu Teatru Wędrynia! Przedstawienie odbędzie się w sali Ratusza w Jabłonkowie 15. 12. 2024 o godz. 17:00. Wstęp jest dobrowolny. Będziemy się cieszyć!
---	---

- Prvním příkladem CZ-SK spolupráce je *Mezinárodní přehlídka talentů aneb Jablunkovský jarmark*, a to za přispění Městského kulturně-športového střediska v Kysuckém Novém Městě (2018). Hlavním úkolem projektu je podpořit přeshraniční spolupráci, konkrétně vytvořit příp. upevňovat kontakty v oblasti kultury a samosprávy na obou stranách česko-slovenské hranice. Hlavními aktivitami projektu byly: uspořádání výstavy fotografií a obrazů u obou partnerů, CZ účast na akci partnera „*Kysucký naj guláš 2018*“ (ukázka hasičské techniky), vytvoření společného propagačního materiálu – kalendárium akcí 2019 obou partnerských měst.

- Mimo přeshraniční program, avšak za podpory Moravskoslezského kraje, se pořádá v Jablunkově (počínaje rokem 2018) *Mezinárodní vánoční jarmark na Trojmezí*, na který jsou zváni rovněž občané Slovenska a Polska.

Na webu TIC **Vsetín** o projektech přeshraniční spolupráce či alespoň nějaké zmínce o sousedech za hranicemi není až na výjimky ani zmínka. Těmi jsou:

- Kohútka – horský hotel, skicentrum, Slovensko-české infocentrum,
- zmínka o partyzánských skupinách na současné CZ-SK hranici za 2. světové války,
- mezinárodní soutěž Interfotoklub Vsetín, šest fotoklubů z Česka, Slovenska, Itálie a Maďarska.

Město **Krnov** informuje o partnerských vazbách s polskými městy, Slovensko uvedeno není. Konkrétně se jedná o:

- Hlubčice (Glubczyce), konkrétně je zmíněno historické centrum s dochovaným prstencem obranných hradeb ze 13. století, tři bašty ve tvaru lomeného oblouku (v PL unikát), farní kostel Narození Nejsvětější Panny Marie (13. století) s varhanami z dílny Gebrüder Rieger z Krnova a/či městský park podél řeky Psiny (založený v 19. století).
- Prudnik – je označován jako "Město tkalců a ševců" (od roku 2009 zde působí Centrum tkalcovských tradic / Centrum Tradycji Tkackich), s Krnovem se uvádí tradiční spolupráce v oblasti textilního dědictví.
- Pokrzywna jmenuje Krnov jako historicky významné město na CZ-SK hranici a centrum krnovského knížectví, propozice akcí je dostupná v češtině i polštině (KRNOV RUN)

U hranic s Polskem se nachází přírodní rezervace Velký pavlovický rybník, rozhledna na poutním vrchu Cvilín poskytuje při dobré viditelnosti výhled na polské nížiny.

Mosty u Jablunkova

Díky poloze na trojmezí tu silně zakořenily regionální tradice Česka, Polska a Slovenska. Připomenutím starých zašlých dob jsou jednodenní řemeslné „gorolské“ dny v dřevěnce. Informační centrum je zde pořádá především v letní sezóně, ale nezapomínají ani na vánoční a velikonoční tematiku. Návštěvníci si během nich můžou vyzkoušet stará řemesla jako je zpracování vlny a výroba ovčích produktů, včelařství, práce se dřevem, točení na hrnčířském kruhu, drátkování aj. Turisté můžou ochutnat tradiční pokrmy, seznámit se s regionálními zvyky a sami si vyrobit suvenýr.

- Projekt *Gorolské tradice na česko-polsko-slovenském trojmezí* je zaměřen na zážitkovou kulturu, zahrnující výstavy předmětů a nástrojů používaných v regionu Trojmezí, ukázky umění lidových tvůrců z CZ, PL i SK, vánoční koncerty hudebních souborů, vydání společných propagačních materiálů (kalendáře, prospekty o souborech, CD a publikace). Partnerem akcí je zejména slovenské Istebné.
- *Návštěvnické centrum opevnění Šance* představuje příklad bohaté historie zdejšího regionu, systém opevnění, který byl postupně budován od počátku 16. století. Je tvořen mnoha prvky, nacházejícími se dodnes podél hranic od Koniakowa, přes Hřčavu, Studeničné, Čierné, Svrčinovec až po Mosty u Jablunkova, kde byla hlavní základna, Velká Šance. Budova návštěvnického centra byla postavena v rámci

společného česko-slovenského projektu *Geopark Megoňky - Šance* spolufinancovaného Evropskou unií z EFRR v rámci programu Interreg V-A SK-CZ 14-20, „Společně bez hranic“.

Dalším subjektem podílejícím se na partnerství je příspěvková organizace GOTIC, opakovaně příjemce dotace na projekt s PL partnerem Gminny Ośrodek Kultury, Promocji, Informacji Turystycznej i Biblioteka Publiczna w Istebnej. Postupně se jednalo o projekty *Mosty u Jablunkova a Istebna, včera a dnes* a *Trojmezí - radost poznávat*. Průvodní myšlenka vychází z obdobné téměř 400 leté historie Mostů u Jablunkova a Istebne. Záměrem bylo připravit ucelené dílo pojednávající o historii obou partnerských obcí, neboť v dosavadních dílech se informace o historii regionu liší. Věrohodné informace o regionu jsou významným prvkem pro místní obyvatele, turisty, ale i pro samotnou obec.

Doplňkově jsou na webu uvedeny informace, týkající se:

- Toulek kolem Trojmezí, zahrnující toulání Hřčavou, návštěvu nejvýchodnějšího bodu Česka, či nabídku podívat se i za hranice naší republiky, a to kousek cesty autobusem, vlakem či autem
- výletů na Slovensko, pod mottem Vydejte se z Čadce k Vojtovskému minerálnímu prameni, jakož i jedinečné atraktivity Kysuc během jednoho dne.

Mezinárodní/zahraniční partnerství **Opavy** se projevuje ve dvou rovinách. První představuje *Stezka Slezskem*, která je alternativou *Severní stezky Via Czechia* v její nejvýchodnější části. Nabízí průchod pohraničními oblastmi českého Slezska mezi Rychlebskými horami a Slezskými Beskydy. Její krajní body tvoří na západě trojmezí Moravy, Slezska a Polska u rozcestí Smrk-hraničnick a na východě již zmiňované trojmezí CZ-SK-PL. Druhou rovinou jsou partnerská a spolupracující města, konkrétně

- Liptovský Mikuláš (SK) – k dispozici jsou základní informace o městě, jeho historii a památkách (bez konkrétních pozvánek/popisů),
- Racibórz (PL) – ve stejném rozsahu.

Přeshraniční cestovní ruch v **Ostravici** se prezentuje cyklotrasou č. 461, spojující ji přes Staré Hamry do Bílé, Konečná a zpět, po pravém břehu řeky kolem přehrady přes Masarykovo údolí a Řečici až na slovenskou hranici (48,5 km). Zmiňuje se rovněž *Jubilejní 25. ročník Beskyd Rallye*, a to jako 5denní setkání s celkovou délkou trasy cca 500 km. Poprvé v historii budou účastníci pobývat ve dvou etapových městech po obou stranách hranice, a to ve Frýdlantu nad Ostravicí a v Žilině.

Regionální turistické informační centrum **Hodonín** funguje pod záštitou Místní akční skupiny Jižní Slovácko z.s. Podél hranic se Slovenskem, tedy nikoliv přeshraničně, je vedena *Beskydsko-karpatská (cyklo)magistrála*. Konkrétně ze slováckého Podluží do Bílých Karpat, luhačovickým Zálesím na Valašsko a pod úpatím Beskyd do Slezské nížiny, detailně prochází po cyklotrasách č. 43/44, 45, 46/47 po trase: Břeclav – Hodonín – Vsetín – Český Těšín v délce 276 km. Na webu se uvádí také *Moravská stezka*, propojující Lednicko-valtický areál – Podluží a Hodonínsko – Uherskohradištsko – Kroměřížsko – Olomoucko – Horní Pomoraví – Jeseníky (délka trasy 310 km). V jižní části (od Břeclavi do Hodonína a Rohatce) kopíruje Beskydsko-karpatskou magistrálu. Spolu s tzv. Jantarovou stezkou tvoří páteř moravsko-slezských dálkových cyklotras, které protínají Slezsko a Moravu od severu k jihu a jejich celková délka je přes tisíc kilometrů. Tyto

cyklotrasy mají být v budoucnosti součástí panevropských cyklotras – Euro-Velo č. 6 (Normandie – Černé moře) a Euro-Velo č. 9 (Baltské moře – Jaderské moře).

Projektové zapojení do přeshraničních aktivit resp. partnerství měst a obcí zastupuje velký projekt Interreg V-A *Dva regiony – jedna tvář* (2018-2019, dotace bezmála 20 tis. EUR), realizovaný počínaje rokem 2018 s partnerem OOCR Rezort Piešťany. Cílem projektu je navázání a posilování úspěšné spolupráce partnerů v česko-slovenském příhraničním regionu v oblasti rozšíření nabídky služeb, zvyšování kvality a dostupnosti informací o tomto území pro obyvatele a návštěvníky obou těchto území. Slovácko i Trnavský kraj mají mnoho společných hodnot, které dneska podtrhuje živá vzájemná vinařská a lázeňská turistika, ale zároveň mezi nimi existuje celá řada odlišností, které stojí za připomenutí. Z dílčích aktivit lze zmínit vzájemnou návštěvu partnerských měst, seminář Vinařství v našem regionu, účast SK partnera na oslavách 15 let založení Místní akční skupiny Jižní Slovácko.

Přeshraniční spolupráce v oblasti cestovního ruchu mezi Slovenskou a Českou republikou má dlouhodobou tradici, podporovanou geografickou blízkostí, historickými vazbami a kulturní příbuzností. Významným nástrojem podpory tohoto typu turismu jsou turisticko-informační kanceláře (TIK) a cestovní kanceláře (CK), které zprostředkovávají informace, produkty a služby s přeshraničním dosahem.

Pro analýzu informačních center na Slovensku byla použita shodná metoda jako v Česku. Na první pohled je patrné nejednotné označení příslušných subjektů, použity jsou – vedle klasických TIC rovněž turistické informační kanceláře (TIK), kulturní a informační centrem (KIC), PIC atd. Většina nenabízí žádné aktivity v Česku, a to ani v příhraničních oblastech, krajích a lokalitách. K zachycení vývoje, a to včetně komparace se situací v Česku, lze využít příspěvek (Richter, Bučková 2013). Lze však uvést i pozitivní příklady, dále shrnuty po příhraničních krajích:

Žilinský samosprávný kraj (ZSK)

Analýzou jsme identifikovali 5 zařízení, v nichž je zmínka o sousedním státu/území.

Čadca – Kultúrne a informačné centrum, nabízí akce v ČR,

- spolupracuje s regiony SK-CZ-PL pohraničí – např. projekt *Toulky kolem trojmezí*
- podpora tradiční kultury (kysucký folklór, řemesla, goralské zvyky)
- doporučení na výlety (Vojtovský minerální pramen, Trojmezí, Beskydy)
- výborné východisko pro túry na Veľkú Raču, Trojmezí či do oblasti Javorníků
- blízkost železniční tratě umožňuje výlety vlakem do Polska (Zwardoń) a Česka (Mosty u Jablunkova).
- partnerství v rámci mikroprojektů Euroregionu Beskydy a Euroregionu Těšínské Slezsko
- kulturní akce a výměny s Istebnou (PL) a Mosty u Jablunkova (CZ).

Bytča – Infocentrum

- deklaruje potenciální spolupráci s městy v ČR
- vhodný kandidát na spolupráci s v oblasti renesanční architektury (např. Litomyšl).
- rozšíření nabídky přes regionální tematické trasy – „Renesanční cesta“.

Žilina – Turistická informačná kancelária mesta

- spolupráce prostřednictvím projektů Interreg a Euroregionu Beskydy,
- partnerská města: Frýdek-Místek (CZ), Bielsko-Biała (PL), Alcalá de Henares (ES)

Martín – Turisticko-informačné centrum

Úloha cestovního ruchu v přeshraničním poznávání

- člen Evropského sdružení kulturních měst
- možnosti spolupráce s polskými městy (např. Żywiec) na bázi společného kulturního dědictví.

Kysucké Nové Mesto – Mestské kultúrno-športové stredisko,

- perspektivně spolupráce přes Interreg a Euroregion Beskydy.

Turisticko-informační kanceláře v ZSK sehrávají klíčovou úlohu v podpoře přeshraničního cestovního ruchu s Českem. Jejich význam spočívá zejm. v poskytování aktuálních informací, propagaci regionálních produktů a ve spolupráci s cestovními kancelářemi při organizování výletů do českého/moravského pohraničí. Absence samostatných TIK v Bytči a Kysuckom Novom Meste

poukazuje na potřebu posílení infrastruktury informačních služeb v menších městech.

Trenčiansky samosprávny kraj

Na území Trenčianskeho kraja sa nachádza spolu deväť okresov, pričom šesť z nich zdieľa hranicu s Českou republikou – ide o okresy Považská Bystrica, Púchov, Ilava, Trenčín, Nové Mesto nad Váhom a Myjava. Nižšie je uvedený prehľad turistických informačných kancelárií (TIK) v rámci týchto okresov, s dôrazom na ich zameranie a aktivity ponúkané v ČR.

Púchov – Púchovská informačná kancelária (TIK),

- k dispozícii jsou tipy na výlety přes hranice – např. jednodenní cesty do Ostravy, Olomouce či Beskyd, vč. autobusových zájezdů během letní a zimní sezóny.

Ilava – Turistické informačné centrum (TIC) –

- město se aktivně zapojuje do mezinárodních partnerství. V posledních letech navázalo spolupráci s českým městem Valašské Klobouky v rámci projektu *Společně po stopách historie*. Tento projekt podpořený z programu Interreg V-A SK-CZ se zaměřuje na vytváření tematických historických tras, které propojují památky obou měst, výměnu výstav, mládežnické výměny a společné festivaly.
- V roce 2023 se v Ilave konalo první *Střetnutí přátelství*, kterého se zúčastnily delegace z Moravy. Během této akce proběhly workshopy o udržitelném cestovním ruchu, folklorní vystoupení, výstava starých map a dokumentů, jakož i diskuze o rozvoji ekoturismu v pohoří Bílých Karpat. Plánované jsou i další společné aktivity, jako například *Cesta vody* – tematický cyklookruh podél potoků, které pramení v obou regionech.

Trenčín – Kultúrno-informačné centrum

- jediná propagovaná aktivita, která zasahuje také na území ČR, je turistická trasa, resp. okruh, který začíná v české obci Starý Hrozenkov, překročí hranici a na slovenské straně pokračuje přes osadu Liešna a kopec Chabová. Následně trasa klesne k osadě Vlčí vrch, aby opět vystoupala na hřeben a překročila hranici zpět do ČR, kde vede přes obec Žitková a následně zpět do Starého Hrozenkova.

Myjava – Turistické informačné centrum (TIC)

- město je aktivním účastníkem přeshraničních iniciativ s českými a polskými partnery. V rámci projektu *Kulturní mosty Karpat* (spolupráce s obcemi Istebna / PL a Velké Karlovice / CZ) se realizují výměny folklorních souborů, výstavy řemeslníků, společné workshopy pro mládež a aktivity na propagaci udržitelného turismu. Projekt je součástí programu Interreg V-A SK-PL a má za cíl uchovat a šířit kulturní dědictví horských oblastí. V roce 2024 TIC Myjava zorganizovalo setkání *Goralé a kopaničáři – kultura, které spojuje*.

Brezová pod Bradlom – Infobod Bradlo

- Projekt Interreg (Štefánik a Komenský) s CZ městem Uherský Brod

- **Brezová pod Bradlom sa stala súčasťou nového projektu**

V blízkosti mohyly možno navštíviť Infobod Bradlo, ktorý ponúka informácie o Štefánikovi aj o samotnej pamiatke, rôzne historické súvislosti či tipy na ďalšie výlety. Brezová pod Bradlom 1. októbra (TASR) - Mesto Brezová pod Bradlom, kde sa nachádza Mohyla generála Milana Rastislava Štefánika, je súčasťou projektu Krajskej organizácie cestovného ruchu (KOCR) Trenčín región Po stopách Komenského a Štefánika. Projekt spája kultúrne zážitky a historický odkaz oboch osobností. Umožňuje objaviť múzeá a pamiatky spojené s ich životmi a činnosťou. KOCR Trenčín región o tom informovala na svojom webe.

V blízkosti mohyly možno navštíviť Infobod Bradlo, ktorý ponúka informácie o Štefánikovi aj o samotnej pamiatke, rôzne historické súvislosti či tipy na ďalšie výlety. Infobod je v gescii občianskeho združenia (OZ) Odkaz Štefánik, ktoré vzniklo s cieľom, aby Štefánik a jeho myšlienky neboli len súčasťou učebníc, ale aj živou inšpiráciou pre ľudí dnes.

„Vzdelávame školy, verejnosť, seniorov aj firmy. Snažíme sa, aby sa Štefánikov odkaz dostal medzi deti a mladých v interaktívnej podobe (filmy, zážitkové výklady, diskusie). Oživujeme infraštruktúru. Rozvíjame región, podporujeme lokálnych producentov, turizmus a tvoríme priestor, kde sa ľudia stretávajú a vymieňajú názory za poznanie,“ uviedol pre TASR riaditeľ OZ Matúš Tomáška.

Pri príležitosti 145. výročia Štefánikovho narodenia vznikla myšlienka napísať knihu. Jedným z dôvodov je, ako uviedol Tomáška, že aj malý chlapec z malej krajiny dokázal zmeniť dejiny. Združenie plánuje odhaliť doteraz neznáme odpovede týkajúce sa Štefánika prostredníctvom desiatich príbehov inšpirovaných jeho životom.

„Knihou motivujeme mladých k odvahe, vytrvalosti a hrdosti. Vedeli ste, že Milana Rastislava Štefánika v roku 1914 štyrikrát vylúčili z francúzskej armády pri vstupnej prehliadke? Malý, chorý, chudý, chatrný. Zamietnuté. Napriek tomu sa stal z vojaka generál iba za tri a pol roka. A prečo vlastne chcel byť v armáde? V knihe možno nájsť odpovede na tieto a ďalšie zvedavé otázky,“ ozrejmil.

Projekt Po stopách Komenského a Štefánika sa uskutočnil v rámci programu Interreg. Ďalšou zo zastávok je Uherský Brod, ktorý je rodiskom Jána Amosa Komenského. Možno navštíviť jeho múzeum, replikovanú tlačiarenskú dielňu či pamätníky v obciach Nivnice a Komňa.

<https://www.teraz.sk/regiony/brezova-pod-bradlom-je-sucastou-proj/910201-clanok.html>
(1. októbra 2025 14:03 / 080925)

Pro ostatní zařízení v příhraničních okresech: **Považská Bystrica** – PX centrum turistická informačná kancelária, **Trenčianske Teplice** – Turisticko-informačná kancelária, **Nové Mesto nad Váhom** – Turisticko-informačná kancelária, nejsou v rámci ČR nabízeny žádné aktivity.

Trnavský samosprávny kraj

Piešťany – Piešťanské informačné centrum

- jedinou přeshraniční zmínkou je akce *Slovenská dětská literatura v Praze*

Senica – Turistické informačné centrum

Úloha cestovního ruchu v přeshraničním poznávání

- anonce na Putování za burčákem po Modrých horách, organizátorem Ekocentrum Trkmanka Velké Pavlovice

Pro zbývající zařízení platí absence jakékoliv zmínky o vazbě na Česko, sousední region a/či lokality: **Holíč** – Turistické informačné centrum, **Skalica** – Turistická informačná kancelária, **Trnava** – Regionálne turistické informačné centrum.

7 ČESKO-SLOVENSKÉ EKONOMICKÉ VAZBY

Eva LATTNEROVÁ, Franz Alexander BUNDSCHUH, Marek JŮVA

7.1 ÚVOD

Česká a Slovenská republika tvoří už více než tři desetiletí dva samostatné státy, ale z pohledu hospodářství jde stále o velmi úzce provázaný prostor. Sdílená historie společného státu, kulturní blízkost, jazyková srozumitelnost a podobné institucionální prostředí vytvářejí podmínky pro intenzivní ekonomickou spolupráci, která výrazně přesahuje běžné vztahy dvou sousedních zemí.

Tato spolupráce se projevuje na několika úrovních zároveň. Na úrovni trhu práce je Česká republika jednou z nejvýznamnějších cílových zemí pro slovenské pracovníky. Zároveň je patrná mimořádně silná vzájemná investiční aktivita: tisíce firem v Česku vlastní slovenští občané a obdobně velký počet firem na Slovensku je v rukou českých vlastníků.

Vedle toho hrají důležitou roli přeshraniční vazby mezi konkrétními regiony - zejména mezi moravskými a slezskými kraji na české straně a západními a severozápadními kraji na Slovensku. Tyto regiony sdílejí pracovní trh, dopravní infrastrukturu, dodavatelské řetězce i společné projekty financované z evropských fondů.

Neméně důležitou roli hrají velké firmy a finanční skupiny působící na obou trzích zároveň. Patří mezi ně např. Investiční skupina Penta Investments, nápojářská skupina Kofola Československo a finanční skupina J&T. Tyto slouží jako příklady aktérů, kteří česko-slovenský prostor vnímají jako přirozeně integrovaný trh a tomu přizpůsobují své strategie, strukturu řízení i rozmístění aktiv.

7.2 OBCHODNÍ VZTAHY ČR A SR

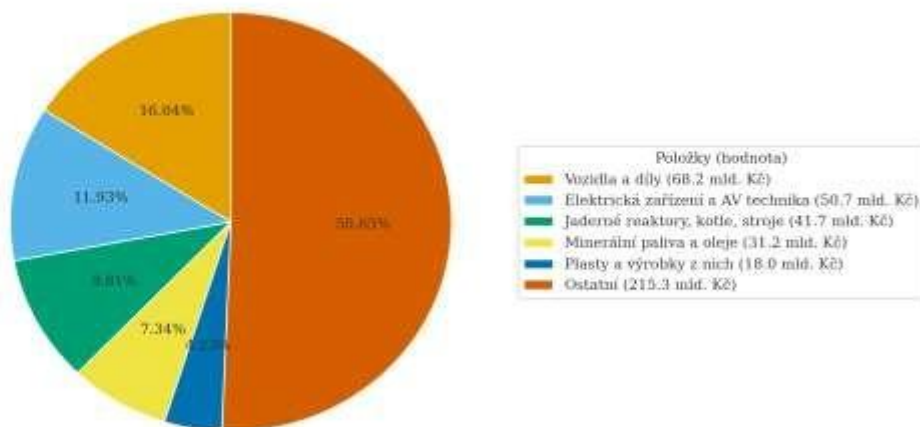
Export z České republiky na Slovensko

Pro Českou republiku je Slovenská republika třetím největším odběratelem zboží. Podle údajů Českého statistického úřadu dosáhla celková hodnota českého exportu na Slovensko v roce 2024 425,1 mld. Kč, což je asi 9,14 % z celkové hodnoty českého exportu (celková hodnota vývozu ČR v roce 2024 činila podle ČSÚ 4 649,1 mld. Kč). Z údajů též vyplývá, že největší objem vývozu zabírala vozidla a díly (68,2 mld. Kč). Dalšími významnými vývozními artikly České republiky na Slovensko byla elektrická zařízení, nebo například infrastruktura pro energetiku.

Graf 7.1: Export z ČR na Slovensko (2024) – struktura podle položek

Zdroj: ČSÚ, Zahraniční obchod se zbožím

Export z ČR na Slovensko (2024) – struktura podle položek

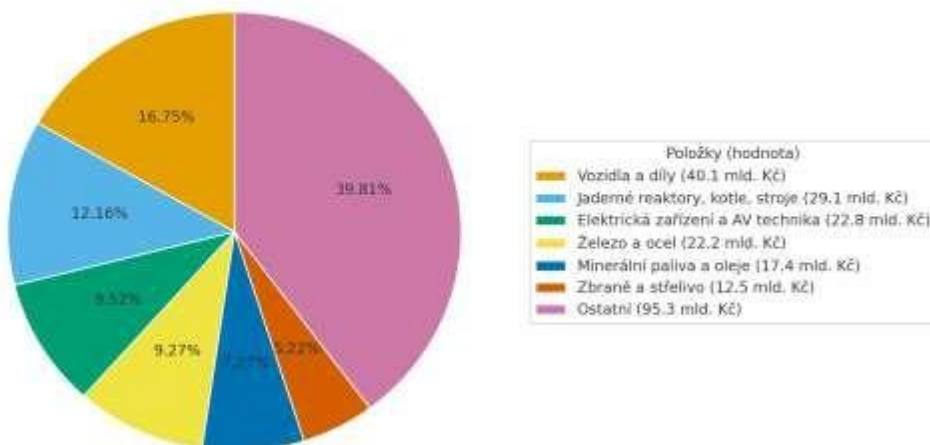
Import ze Slovenské republiky do Česka

Slovensko je čtvrtým největším dovozcem do Česka. V roce 2024 činila hodnota slovenského dovozu do ČR 239,4 mld. Kč, což je asi 5,41 % z celkové hodnoty dovozu (celková hodnota dovozu do ČR činila v roce 2024 4649,1 mld. Kč). Stejně jako v případě českého exportu na Slovensko jsou největšími dovozními artikly Slovenska do ČR vozidla a díly, infrastruktura pro energetiku a elektrická zařízení.

Graf 7.2: Export ze Slovenska do ČR (2024) – struktura podle položek

Zdroj: ČSÚ, Zahraniční obchod se zbožím

Import ze Slovenska do ČR (2024) – struktura podle položek

Mobilita pracovních sil mezi Českem a Slovenskem

Jedním z nejviditelnějších projevů česko-slovenské ekonomické integrace je pohyb lidí za prací. Český trh práce je dlouhodobě atraktivní pro občany Slovenska, a to nejen z důvodu o něco vyšších mezd, ale i díky minimální jazykové bariéře, geografické blízkosti a silným historickým vazbám.

Podle dat Českého statistického úřadu, která vycházejí z evidence Ministerstva práce a sociálních věcí, bylo k 31. 12. 2024 evidováno v České republice 845 468 pracovněprávních vztahů cizinců. Zhruba jednu čtvrtinu těchto pracovních vztahů tvořili občané Slovenska, konkrétně 215 611 osob. (ČSÚ) Toto číslo potvrzuje, že Slováci jsou jednou z nejvýznamnějších skupin zahraničních pracovníků na českém trhu práce, a to nejen v absolutních číslech, ale i v dlouhodobém trendu.

Zajímavé je, že Slovensko má v České republice silnou pozici i z hlediska celkového počtu cizinců. Podle údajů o počtu občanů cizích zemí k témuž datu tvořili občané Slovenska přibližně 11 % všech cizinců, přičemž jejich počet přesáhl 120 tisíc osob, pokud počítáme všechny formy pobytu, nejen zaměstnance. (ČSÚ) Část těchto lidí v ČR pracuje, část zde studuje a část zde žije z rodinných důvodů, nicméně ve všech případech jde o významný sociální i ekonomický faktor.

Opačný směr pohybu, tedy Češi pracující na Slovensku, je výrazně menší. Podle dostupných odhadů a údajů slovenské strany se jejich počet pohybuje zhruba kolem 7 000 osob. Nejde tedy o masový jev, ale spíše o selektivní migraci, často ve specifických profesích. Například v oblasti IT, finančních služeb, zdravotnictví nebo na manažerských pozicích. Tento rozdíl v intenzitě obou směrů odráží mimo jiné i skutečnost, že česká ekonomika je větší, má vyšší kupní sílu a širší spektrum pracovních příležitostí.

Přesto ale platí, že pracovní mobilita mezi oběma zeměmi není „jednosměrná“. V řadě případů jde o obousměrné profesní dráhy. Například absolventi slovenských univerzit odcházejí na čas pracovat do Česka, později se vrací, nebo střídají pracovní zkušenosti na obou trzích. Pro řadu firem, které působí v obou zemích, je česko-slovenský pracovní trh fakticky vnímán jako společný, kde jazyková bariéra prakticky neexistuje.

Vzájemné vlastnictví firem a investiční propojenost

Ještě výraznější, než mobilita lidí je však vzájemné vlastnictví firem. Podle dat použitých v rámci projektu platí, že slovenští občané jsou dlouhodobě nejčastějším zahraničním vlastníkem firem na území České republiky. K roku 2024 bylo na českém území evidováno přes 15 500 firem vlastněných slovenskými občany. Ke konci roku 2025 toto číslo dalece přesahuje hranici 16 000. (BusinessInfo.cz)

Obdobná situace je i na druhé straně hranice. Na Slovensku je v současnosti více než 14 600 firem vlastněno českými občany (údaj za rok 2025). Tato čísla jasně ukazují, že obě ekonomiky jsou investorům vzájemně velmi dobře srozumitelné - právní prostředí je podobné, podnikatelské klima blízké a kulturní bariéry minimální. (Forbes 2025)

Pro menší a střední podniky tak bývá vstup na trh sousední země často prvním krokem mezinárodní expanze. U velkých skupin, jako je Penta, Kofola nebo J&T, je naopak česko-slovenský prostor chápán jako jedno základní jádro podnikání, které je doplněno dalšími trhy v regionu.

Vzájemné vlastnictví firem má i symbolický rozměr. V česko-slovenském prostoru není nijak výjimečné, že společnost má české vedení, slovenské vlastníky, smíšené týmy a zákazníky v obou zemích - a to vše bez vnímání národní hranice jako zásadní bariéry. Tento

přirozený přeshraniční kapitál je jedním z hlavních důvodů, proč je česko-slovenská spolupráce v rámci střední Evropy výjimečně intenzivní.

Role přeshraničních krajů a regionálních aktérů

Ekonomická spolupráce se neděje jen na úrovni celostátních statistik a velkých firem, ale ve velké míře také v konkrétních regionech. U česko-slovenských vztahů jsou typickými aktéry spolupráce právě sousedící kraje, které spojuje nejen hranice, ale i společná historie, dopravní napojení a podobná sektorová struktura ekonomiky.

Na české straně patří mezi nejaktivnější přeshraniční partnery zejména Zlínský kraj, Jihomoravský kraj a Moravskoslezský kraj. Tyto regiony mají silné průmyslové tradice a dlouhodobě se orientují na spolupráci se slovenskými partnery - ať už v rámci průmyslu, výzkumu, inovací nebo cestovního ruchu. Zlínský kraj je historicky spjatý s průmyslovým dědictvím Baťova koncernu a hutním a strojírenským sektorem, Jihomoravský kraj se profiluje jako centrum vědy, výzkumu a inovací a Moravskoslezský kraj prochází proměnou od těžkého průmyslu k moderním technologiím, automotive a službám.

Na slovenské straně stojí v popředí Trenčianský, Žilinský a Trnavský kraj. Tyto regiony mají výrazný průmyslový charakter, širokou síť subdodavatelů pro automobilový a strojírenský průmysl a řadu logistických uzlů, které jsou přímo napojené na české dopravní tahy.

Spolupráce těchto krajů se opírá o několik typů nástrojů. Důležitou roli hraje program Interreg ČR–SR, který umožňuje financovat přeshraniční projekty v oblasti inovací, dopravní infrastruktury, životního prostředí, vzdělávání i sociálních služeb. Platformy jako Národní klastrová asociace, Hospodářská komora, česko-slovenská podnikatelská fóra, SARIO business fórum či síť inovačních center Ynovate propojují firmy, univerzity, výzkumné organizace a veřejnou správu a vytvářejí prostor pro sdílení know-how i konkrétní projekty.

Penta Investments: Investiční skupina na společném trhu

Jedním z nejviditelnějších příkladů toho, jak může jedna skupina vnímat Česko a Slovensko jako společný region, je Penta Investments. Tato středoevropská investiční skupina vznikla v roce 1994 a má sídla v Bratislavě a Praze, což samo o sobě symbolizuje česko-slovenskou osu jejího působení.

Penta se dlouhodobě zaměřuje na několik klíčových segmentů: zdravotnictví, realitní projekty, finanční služby a média. Skupina patří mezi největší zaměstnavatele v regionu; podle aktuálních údajů zaměstnává více než 50 000 lidí v různých portfoliových firmách. Rok 2024 byl pro Pentu z hlediska výsledků mimořádně úspěšný – skupina dosáhla historicky nejvyššího čistého zisku přibližně 15,6 miliardy korun, což představovalo výrazný meziroční růst. (Forbes 2025)

Specifickým rysem Penty je způsob, jakým aktivně překlápí svá aktiva mezi Českem a Slovenskem. Vnímá tento region jako jeden trh s podobnými regulacemi, mentalitou zákazníků i strukturou poptávky. Typickým příkladem jsou transakce kolem sítě lékáren Dr. Max nebo sázkové společnosti Fortuna, kde Penta pracuje s portfoliem aktiv v obou zemích a podle situace je prodává, dokupuje nebo restrukturalizuje.

Silně viditelné jsou aktivity skupiny v oblasti realit. Pod značkou Penta Real Estate realizuje vlajkové projekty v obou metropolích. V Praze jde například o projekty Masaryčka, Waltrovka nebo Nuselský pivovar, které výrazně proměňují celé městské čtvrti. V Bratislavě je to například rezidenční a administrativní komplex Bory Bývanie,

ikonický projekt SKY PARK Residence a Offices nebo nové developmenty jako Southbank. Tyto projekty ukazují, že Penta přistupuje k oběma hlavním městům jako k rovnocenným centrům, v nichž rozvíjí dlouhodobou investiční strategii.

Velmi významnou oblastí jsou také zdravotnické aktivity. Pod značkou Penta Hospitals provozuje skupina síť soukromých nemocnic a klinik na Slovensku, v Česku a Polsku. V roce 2023 došlo k přejmenování značek Svet zdravia a ProCare na Penta Hospitals, čímž se skupina stala největším soukromým poskytovatelem zdravotní péče na Slovensku. Tato konsolidace ukazuje, jak Penta buduje integrovanou zdravotnickou infrastrukturu napříč regionem a využívá synergie mezi trhy.

Důležitým prvkem česko-slovenského charakteru skupiny je i její personální složení. V čele stojí čeští a slovenští spolujitelé Marek Dospiva a Jaroslav Haščák, což symbolicky podtrhuje, že Penta je skutečně „česko-slovenskou“ skupinou nejen formálně, ale i svým vedením a kulturou. (Penta Fund)

Kofola Československo: Značka, která pracuje s jedním trhem

Dalším výrazným aktérem česko-slovenské ekonomické integrace je Kofola Československo. Jde o jednoho z největších výrobců nealkoholických nápojů ve střední Evropě, který má své historické kořeny i současnou identitu postavené právě na česko-slovenském prostoru.

Pro Kofolu je Česko a Slovensko jádrem trhu. Oba státy jsou vnímány jako přirozeně propojený prostor se společnou historií značky, podobnými chuťovými preferencemi zákazníků i podobnou strukturou maloobchodní sítě. Firma proto často reportuje výsledky pro český a slovenský trh dohromady, což je v kontextu jiných nadnárodních skupin poměrně unikátní přístup.

Na Slovensku je klíčovým místem závod v Rajecké Lesné, úzce spojený s rozvojem značky Vinea i s aktivitami firmy v oblasti udržitelnosti a péče o krajinu v Rajecké dolině.

V České republice stojí v centru portfolia stejnojmenný nápoj Kofola, dále značky Ondrášovka a v posledních letech také tradiční pivovary. V roce 2023 oznámila skupina akvizici společnosti Pivovary CZ Group, která zahrnuje značky Holba, Zubr a Litovel, a v březnu 2024 byla transakce dokončena, když Kofola získala většinový podíl v těchto pivovarech. (Kofola Československo)

J&T: Finanční kapitál spojující Prahu a Bratislavu

Třetím příkladem firmy, která přirozeně operuje na obou trzích, je J&T. Finanční skupina, která vznikla na Slovensku, ale od roku 2014 má mateřskou společnost se sídlem v Praze. J&T působí v několika klíčových oblastech: v bankovníctví (private i retail banking), v asset managementu, investment bankingu a projektovém financování. V rámci skupiny existuje i řada dceřiných společností, jako například J&T Investiční společnost, J&T Arch Investments či J&T Ventures, které poskytují širokou škálu investičních nástrojů pro soukromé i institucionální investory.

Z hlediska česko-slovenské spolupráce je důležité, že J&T dlouhodobě financuje velké hráče na středoevropském trhu a vystupuje jako kapitálový most mezi oběma ekonomikami. Její projekty v oblasti realit se opět rozprostírají na obou stranách hranice. Na Slovensku se jedná například o rozsáhlou transformaci bratislavského nábřeží prostřednictvím projektů Eurovea City a Eurovea Tower, o rezidenční komplex Panorama City, projekty Downtown Yards, Nové Lido a Ovocné sady či prestižní Grand Residences Štrbské Pleso ve Vysokých Tatrách.

V České republice je J&T Real Estate spojena především s projekty Rohan City / Nový Rohan a Rustonka v Praze. Projekt Nový Rohan, realizovaný na Rohanském ostrově, je považován za největší developerský projekt skupiny J&T v Česku - má zahrnovat více než tisíc bytů, kanceláře, školu, veřejný park a další služby, přičemž celkový objem investice je odhadován na zhruba 15 miliard korun. (Rohan Design District) Rustonka pak slouží mimo jiné jako sídlo J&T Banky a dalších složek skupiny.

J&T tak představuje typického finančního aktéra, který nevnímá český a slovenský trh odděleně. Naopak, z hlediska struktury řízení, umístění sídel i portfolia projektů vytváří jeden česko-slovenský investiční prostor, do něhož přivádí kapitál domácí i zahraniční. (J&T Banka).

Energetický a průmyslový holding, a. s. jako klíčový energetický integrátor českého a slovenského trhu

Zatímco skupiny jako Penta, Kofola či J&T reprezentují široké spektrum sektorů od zdravotnictví po finanční služby, v česko-slovenském hospodářském prostoru působí také významní energetičtí hráči. Jedním z nich je Energetický a průmyslový holding (EPH), který představuje další příklad intenzivního propojení obou ekonomik prostřednictvím kapitálu, infrastruktury i strategických investic.

Energetický a průmyslový holding, a. s. (dále jen EPH, holding či skupina), je nadnárodní skupinou se sídlem v Praze. Je součástí EP Group (dříve EP Corporate Group), která mimo jiné vlastní i podíly ve firmách Czech Media Invest nebo EP Real Estate. Hlavním akcionářem skupiny je Daniel Křetínský, který je zároveň předsedou představenstva a generálním ředitelem skupiny.

EPH působí nejen v České republice a Slovenské republice, ale také v dalších zemích Evropské unie, například v Rakousku, Německu či Itálii. Mimo EU je aktivní také ve Velké Británii a Švýcarsku. Podle zveřejněných hospodářských výsledků dosáhla skupina v roce 2024 ukazatele EBITDA ve výši 2,6 mld. eur. Do holdingu spadá více než 50 společností, rozdělených zejména do tří hlavních divizí: EP Infrastructure, EP Power Europe a EP Logistics International.

Aktivity EPH na Slovensku

Na Slovensku patří EPH mezi klíčové hráče v oblasti energetické infrastruktury. Skupina zde prostřednictvím divize EP Infrastructure kontroluje zásadní prvky plynárenské soustavy:

- Tranzit: společnost Eustream, provozující přibližně 2 332 km tranzitních plynovodů.
- Distribuce: SPP-distribúcia, která zajišťuje přibližně 98 % distribuce plynu v celé zemi.
- Zásobníky: společnost Nafta, provozující podzemní zásobníky plynu.

Kromě plynárenské infrastruktury má EPH na Slovensku silnou pozici také v oblasti výroby elektřiny. Od května 2025 vlastní EPH 100% podíl ve společnosti Slovak Power Holding B.V., která drží 66% podíl ve slovenských elektrárnách – největším producentovi elektrické energie v zemi. Slovenské elektrárny provozují:

- 31 vodních elektráren
- 2 jaderné elektrárny
- 2 tepelné elektrárny
- 2 fotovoltaické elektrárny

Celkový instalovaný výkon těchto zdrojů činí přibližně 4 129 MWe.

Czechoslovak Group jako pilíř obranného průmyslu ve střední Evropě

Podobně jako energetický sektor představovaný skupinou EPH se i oblast obranného, leteckého a průmyslového inženýrství vyznačuje výraznou česko-slovenskou provázaností. Jedním z nejvýznamnějších aktérů, kteří tyto vazby dále posilují, je průmyslová skupina Czechoslovak Group (CSG). Ta stejně jako předchozí příklady představuje společnost, která nevnímá Českou republiku a Slovensko jako oddělené trhy, ale jako jeden strategicky propojený prostor s historickou i technologickou kontinuitou.

Czechoslovak Group a.s. (CSG) je průmyslová skupina zaměřená zejména na oblasti obrany a bezpečnosti, ale významné aktivity má i v leteckém, automobilovém a železničním průmyslu. Majitelem skupiny a předsedou představenstva je Michal Strnad, který převzal vlastnictví v roce 2018 po svém otci – zakladateli původní Excalibur Army. V posledních pěti letech skupina zaznamenala výraznou expanzi na trhu malorážové munice, čímž posílila svůj mezinárodní dosah. Po akvizici společnosti Fiocchi Munizioni realizuje výrobu v Itálii, Velké Británii a USA. Od roku 2024 je součástí CSG také The Kinetic Group, největší výrobce malorážové munice ve Spojených státech.

Vedle malorážové munice je významnou částí portfolia také velkorážová munice, jejíž výroba probíhá:

- ve Španělsku (závod FMG),
- v Německu (výroba nitrocelulózy IFF),
- v Řecku (nově obnovená výroba TNT).

Skupina CSG dosáhla v roce 2024 ukazatele EBITDA ve výši 1,1 mld. eur. Pod skupinu spadá více než sto společností rozdělených do pěti klíčových divizí:

- CSG Defence
- CSG Ammo+
- CSG Mobility
- CSG Aerospace
- CSG Business Projects

Aktivity CSG na Slovensku

Na Slovensku CSG navazuje na dlouhou tradici zbrojního a strojírenského průmyslu. Podobně jako ve Španělsku soustřeďuje svou činnost do výroby velkorážové a střední munice, a to zejména prostřednictvím skupiny MSM Group, jejíž součástí je také zmíněná FMG.

MSM Group zahrnuje několik klíčových podniků pokrývajících celý životní cyklus munice:

- Vývoj a výroba

ZVS Holding – výroba munice ráže 155 mm, pyrotechnických komponentů a další specializované produkce.

- Modernizace a ekologická likvidace

VOP Nováky – kromě demilitarizace vyrábí například ruční granáty a vyvíjí vlastní typy munice.

Kromě munice působí na Slovensku také MSM Land Systems, společnost specializovaná na opravy a modernizaci vojenských vozidel. Zároveň působí jako obchodní zástupce společnosti Tatra Trucks a.s., která rovněž spadá pod skupinu CSG.

Globální investiční skupina s československým ukotvením: PPF Group

Zatímco skupina CSG reprezentuje průmyslové a obranné propojení česko-slovenského prostoru, mezi nejvýznamnější přeshraniční ekonomické aktéry patří také investiční

skupiny s rozsáhlým mezinárodním portfoliem. Jednou z nich je PPF Group, která stejně jako předchozí velcí hráči představuje příklad společnosti působící v širokém spektru odvětví a zároveň významně ovlivňuje hospodářskou dynamiku obou zemí.

PPF Group je nadnárodní investiční skupina se sídlem v Praze, která působí ve 25 zemích světa a dlouhodobě patří mezi největší střeoevropské investory. Její portfolio zahrnuje širokou škálu odvětví – od telekomunikací, médií a bankovníctví až po e-commerce, biotechnologie či finanční služby. Skupina je plně vlastněna Renátou Kellnerovou a její rodinou.

V rámci Evropské unie působí PPF kromě České a Slovenské republiky také v Polsku, Maďarsku či Německu. Mimo EU investuje například ve Velké Británii, Švýcarsku, několika asijských zemích a ve Spojených státech. Rozsah její geografické působnosti i sektorové diverzifikace z ní činí jednoho z nevlivnějších kapitálových hráčů v regionu.

Na rozdíl od některých jiných skupin neuzivá PPF ve svých výročních zprávách ukazatel EBITDA; relevantní je proto čistý zisk, který za poslední sledované období dosáhl 3,2 mld. eur.

Aktivity PPF na Slovensku

Slovensko představuje pro PPF dlouhodobě jeden z klíčových trhů. Skupina zde působí prostřednictvím několika významných společností, které zásadním způsobem ovlivňují místní trh v oblasti financí, médií i telekomunikací:

- Home Credit – poskytování spotřebitelských úvěrů a finančních služeb.
- e& PPF Telecom Group – skupina poskytující telekomunikační služby mimo jiné prostřednictvím značky O2, která patří mezi hlavní operátory na slovenském trhu.
- Heureka Group – největší skupina online srovnávačů cen v regionu střední Evropy, aktivní také na Slovensku.
- CME (Central European Media Enterprises) – mediální skupina provozující desítky televizních kanálů, včetně jednoho z nejvýznamnějších hráčů slovenského mediálního trhu – TV Markíza.

PPF tak významně zasahuje do několika klíčových sektorů slovenské ekonomiky a podobně jako ostatní velké skupiny posiluje česko-slovenskou hospodářskou provázanost nejen prostřednictvím kapitálu, ale i tvorbou pracovních míst, inovací a technologického rozvoje.

7.3 VÝZNAMNÉ ČESKÉ SPOLEČNOSTÍ PŮSOBÍCÍ NA SLOVENSKU

Vedle největších investičních a průmyslových skupin působí na Slovensku také řada dalších českých firem, které významně ovlivňují vybrané sektory hospodářství. Tyto podniky vytvářejí stabilní česko-slovenské obchodní vazby, posilují konkurenceschopnost obou ekonomik a představují důležitý prvek každodenní hospodářské integrace. Jejich aktivity pokrývají široké spektrum oblastí – od chemie a potravinářství přes e-commerce až po dopravu či zdravotnictví.

Chemie a potravinářství

AGROFERT a.s. (Duslo a.s.)

Jedním z nejvýznamnějších českých podniků působících na Slovensku v oblasti chemického průmyslu je společnost Duslo a.s., která je součástí koncernu AGROFERT. Duslo patří mezi největší chemické závody v zemi a specializuje se zejména na výrobu průmyslových hnojiv a gumárenské chemie. Podnik má v slovenské ekonomice

dlouhodobě stabilní postavení, zaměstnává tisíce pracovníků a řadí se mezi klíčové průmyslové podniky regionu Šaľa. Zapojení AGROFERTu do slovenského chemického sektoru tak posiluje nejen česko-slovenské obchodní vazby, ale i význam regionální průmyslové infrastruktury.

E-commerce a retail

Alza.cz, a.s.

Český e-commerce gigant Alza.cz patří mezi nejviditelnější příklady úspěšné expanze české firmy na slovenský trh. Alza zde provozuje 13 kamenných prodejen a několik stovek AlzaBoxů, čímž vytváří jednu z nejširších logistických sítí v zemi. Na Slovensku dlouhodobě patří mezi lídry online prodeje elektroniky, spotřebního zboží a rychle rozvíjejících se segmentů, jako je hobby sortiment, drogerie či domácí potřeby. Její přítomnost výrazně přispívá k modernizaci slovenského maloobchodu a digitalizaci obchodních procesů.

Notino, s.r.o.

Další významnou českou značkou ve slovenském retailu je Notino, jeden z největších evropských e-commerce prodejců parfumerie a kosmetiky. Kromě rozsáhlého online obchodu provozuje Notino i kamenné prodejny v Bratislavě a Košicích. Díky kombinaci silné logistiky, širokého portfolia značek a vysoké rozpoznatelnosti se Notino řadí mezi hlavní hráče kosmetického trhu na Slovensku.

Farmacie a zdravotnictví

Zentiva Group, a.s.

V oblasti farmacie má významné postavení česká společnost Zentiva, která na Slovensku působí v rámci marketingu, distribuce a podpory generických léčiv. Zentiva zde disponuje lokálním týmem se sídlem v Bratislavě, díky čemuž se dlouhodobě podílí na zajišťování dostupnosti kvalitních a cenově dostupných léčiv pro slovenský trh. Působení Zentivy posiluje konkurenceschopnost farmaceutického sektoru a napomáhá stabilizaci nabídky generických produktů v rámci slovenského zdravotního systému.

Doprava a infrastruktura

RegioJet, a.s.

Jedním z nejvýznamnějších českých dopravních operátorů na Slovensku je RegioJet, který zde působí dlouhodobě a nabízí jak autobusovou, tak železniční dopravu. RegioJet provozuje mezinárodní spoje mezi Českou republikou a Slovenskem, ale také vnitrostátní autobusové linky. Díky vysoké frekvenci spojů, dostupnosti a kvalitnímu zákaznickému servisu se RegioJet stal významným hráčem v česko-slovenské dopravní infrastruktuře, přispívajícím k mobilitě pracovních sil, turistů i studentů.

7.4 VÝZNAMNÉ SLOVENSKÉ SPOLEČNOSTI PŮSOBÍCÍ V ČESKU

Stejně jako české firmy dlouhodobě působí na slovenském trhu, také řada významných slovenských podniků úspěšně expandovala do České republiky. Tyto společnosti se staly integrální součástí českého hospodářského prostředí a působí v klíčových sektorech – od financí a energetiky přes maloobchod až po IT, průmysl či média. Jejich aktivity potvrzují vysokou míru vzájemné hospodářské provázanosti a posilují obousměrný charakter česko-

slovenských ekonomických vztahů.

Průmysl

Matador Group

Slovenská Matador Group je tradičním průmyslovým podnikem působícím i na českém území v oblasti strojírenství, automotive komponentů a technologií pro automobilový průmysl.

Média a zábavní průmysl

JOJ Group / JOJ Cinema

Slovenská mediální skupina JOJ Group provozuje v České republice filmový kanál JOJ Cinema, který je stabilní součástí českého televizního trhu. Přispívá tak k přeshraničnímu kulturnímu a mediálnímu propojení.

Pixel Federation

Slovenské herní studio Pixel Federation, jedno z největších herních firem v regionu, působí i na českém trhu prostřednictvím náboru developerů, marketingu a komunitní podpory. Jeho hry (např. TrainStation, Diggy's Adventure) mají v ČR miliony uživatelů.

Fintech, IT a digitální služby

ESET

Slovenská technologická společnost ESET je jedním z nejúspěšnějších příkladů slovenské globální značky s výrazným zastoupením v ČR. V Praze i dalších městech provozuje své pobočky, nabízí kyberbezpečnostní řešení a spolupracuje s českými univerzitami i institucemi v oblasti IT bezpečnosti. Patří mezi hlavní hráče v regionu.

Vacuumlabs

Slovenská digitální produktová a fintech společnost Vacuumlabs patří mezi nejrychleji rostoucí technologické hráče v regionu. V ČR poskytuje služby bankám, fintech startupům a investičním skupinám (např. spolupráce s českými digitálními bankami a platebními systémy). Díky své expertize v oblasti moderních platebních řešení pomáhá inovovat český finanční sektor.

Sygic

Slovenský leader v oblasti navigací a telematiky Sygic je široce rozšířen i mezi českými uživateli. Společnost spolupracuje s českými dopravními firmami, flotilovými správci a poskytuje navigační a logistická řešení pro řadu českých podniků.

Platformy a instituce hospodářské spolupráce

Vedle jednotlivých firem a regionů existuje široká síť platform a institucí, které česko-slovenskou hospodářskou spolupráci podporují, koordinují a rozvíjejí.

Patří sem například Národní klastrová asociace, která sdružuje klastrové organizace a podporuje sektorovou spolupráci napříč regiony a státy. Česko-slovenské podnikatelské fórum či různé formy hospodářských komor vytvářející prostředí pro setkávání firem, výměnu zkušeností a rozvoj obchodních kontaktů. Asociace euroregionů a programy jako Interreg ČR-SR poskytují rámec pro přeshraniční projekty mezi městy, obcemi a regiony. Zajímavým příkladem moderního nástroje je síť inovačních center Ynovate, která propojuje inovační ekosystémy v českých i slovenských městech. V praxi to znamená, že

start-upy, technologické firmy, univerzity i veřejné instituce mohou sdílet zkušenosti, navazovat partnerské projekty a společně se ucházet o národní i evropské zdroje. (Ynovate) Mezi nové instituce, které významně přispívají k rozvoji přeshraniční hospodářské spolupráce, patří Slovensko-české expertní centrum, z.s. (SCEC). Jedná se o neziskovou organizaci založenou v roce 2023, která funguje pod záštitou Honorárního konzulátu Slovenské republiky v Brně. Centrum se zaměřuje na podporu a systematický rozvoj česko-slovenské ekonomické spolupráce napříč různými hospodářskými sektory.

SCEC se věnuje především navazování, organizaci a koordinaci mezinárodní spolupráce mezi institucemi, firmami i jednotlivými aktéry ekonomického života. Jeho cílem je vytvářet optimální podmínky pro dynamický a udržitelný rozvoj přeshraničních vazeb, podporovat sdílení know-how a propojovat subjekty z obou zemí. Centrum tak představuje moderní platformu, která doplňuje stávající nástroje regionální a mezistátní spolupráce a posiluje institucionální infrastrukturu česko-slovenských vztahů.

7.5 ZÁVĚR

Česko-slovenská hospodářská spolupráce představuje v evropském kontextu výjimečný příklad dlouhodobého, stabilního a vzájemně výhodného partnerství. Přes více než třicet let samostatné státnosti obou republik se ukazuje, že společný historický, kulturní i institucionální základ vytváří prostředí, v němž ekonomické vazby nejen přetrvávají, ale naopak dynamicky sílí. Toky zahraničního obchodu, vysoká míra obousměrné pracovní mobility, rozsáhlé podnikatelské aktivity i investiční angažovanost firem dokazují, že ekonomiky Česka a Slovenska fungují v řadě ohledů jako hluboce provázaný prostor.

Významnou roli v této integraci hrají také velké průmyslové a investiční skupiny, které působí v obou zemích paralelně a využívají jejich přirozené synergické propojenosti. Subjekty jako Penta, Kofola, J&T, EPH, CSG či PPF spoluvytvářejí páteř ekonomického prostředí, v němž dochází k intenzivní výměně kapitálu, know-how, služeb a inovací. Tyto firmy současně posilují konkurenceschopnost obou ekonomik a ukazují, že česko-slovenská spolupráce není pouze historickým pozůstatkem, ale živým a strategicky významným fenoménem současnosti.

Stejně tak zásadní je role institucí a platforem podporujících přeshraniční spolupráci. Programy jako Interreg, podnikatelská fóra, hospodářské komory či moderní inovační sítě vytvářejí funkční prostředí pro setkávání firem, sdílení zkušeností a vznik společných projektů. Nově vznikající organizace, například Slovensko-České expertní centrum (SCEC), rozšiřují tento ekosystém o další odborné kapacity a koordinovanou podporu.

Z provedené analýzy je zřejmé, že česko-slovenské hospodářské vztahy mají pevné základy, stabilní institucionální rámec a vysoký potenciál dalšího rozvoje. Prohlubující se propojenost ekonomik, vzájemná důvěra podniků, sdílené kulturní prostředí a rostoucí význam regionálních i nadnárodních aktérů vytvářejí mimořádně příznivé podmínky pro další posilování spolupráce.

Česko a Slovensko tak vstupují do dalších let nejen jako dva samostatné státy, ale jako úzce provázaní partneři, kteří sdílejí společnou vizi moderní, inovativní a prosperující střední Evropy. Tato studie ukazuje, že vzájemná spolupráce není pouze možností, ale strategickou výhodou, kterou je nutné dále rozvíjet - ve prospěch podniků, institucí i občanů obou republik.

8 ZÁVER – KOMPARÁCIA S DOTERAJŠÍM VÝSKUMOM

Vladimír SLAVÍK, Milan JEŘÁBEK

Realizáciou projektu *CZ-SK Town-twinning – prostriedek k poznávaniu a integraci* prispel riešiteľský kolektív novými poznatkami ku skúmaniu česko-slovenského pohraničia. Veľká vďaka patrí všetkým, ktorí sa na projekte podieľali. Ciele stanovené v projekte a predstavené v 2. kapitole sa počas realizácie projektu postupne podarilo naplniť. Ročný projekt má svoje špecifiká, na rozdiel od viacročných projektov, jeho realizácia musí byť časovo racionálne rozvrhnutá, aby sa výskumné ciele stihli naplniť. Predpríprava na projekt sa musí realizovať ešte pred oficiálnym začiatkom projektu.

V projekte sa prvýkrát skúmala partnerská spolupráca v česko-slovenskom pohraničí, a to z oboch strán hranice s dôrazom na moravsko-slovenské partnerstvá. Vychádzali sme pritom zo skúseností a výsledkov doterajších výskumov popísaných v 1. kapitole. Vzájomné porovnanie výsledkov umožnili identifikovať vývojové tendencie partnerstiev v poslednom období.

Skúsenosti z celoplošného výskumu partnerskej spolupráce v Českej republike (Hůlková, Mertnes, Veselá, Kopitz, 2012) autori pretavili do odporúčení, ako by mali mestá a obce postupovať pri výbere partnerstiev. Keďže ich platnosť pretrváva, uvádzame ich v plnom znení resp. s ďalšími postrehmi z nášho projektu:

Desatoro úspešnej partnerskej spolupráce

1. Vymedziť očakávania a prínosy

Infraštruktúra, poznávaním skúsenosti, jazyk, ...

2. Stanoviť predpoklady a nároky na zaistenie partnerstva

Ludský potenciál, finančné pokrytie, osobné zaangažovanie

3. Starostlivý výber partnera

Step-by-step, chémia, impulz zdola vs. zhora

4. Zhodnotenie a určenie ďalšieho smerovania spolupráce

Priebežná evaluácia/verifikácia, zmena podmienok?

5. Politická podpora

Interného / externého charakteru, rezidenti (príp. rekreatanti)..... EÚ

6. Zapojenie širokého spektra subjektov pôsobiacich v meste

Verejná správa / starosta, záujmové organizácie, školy, seniori, ...

7. Aktívne zapojenie verejnosti

Akceptovanie aktivít, projektov v obci/regióne

8. Zaislenie finančných zdrojov

Obmedzené zdroje, rôzne priority, naliehavosť

9. Personálne kapacity

Kvantitatívna a kvalitatívna stránka, populačná veľkosť obce

10. Dobrovoľníctvo a nadšenie pre vec

Aktivity navyiac (nepovinné), zmysel, ne/viditeľný prínos, uznanie?

Získavanie databáz

Základom úspešnosti projektu bolo získavanie potrebných databáz k plánovaným analýzám. Pri pretrvávajúcej absencii databáz o partnerskej spolupráci miest a obcí sme boli nútení zostať pri anketovom spôsobe získavania informácií. Lepšia situácia bola s databázami o projektoch (veľkých a malých), ktoré boli dostupné na portáloch inštitúcií, ktoré ich zastrešujú a organizujú. Databázy k analýze cestovného ruchu zisťovali študenti geografie z Masarykovej univerzity v Brne a Univerzity Komenského v Bratislave z internetových portálov cestovných kancelárií a turistických informačných centier v pohraničných okresoch.

Negatívne skúsenosti s návratnosťou ankety v prvých dvoch kolách v našom výskume sú poučné aj pre ďalšie podobné výskumy. Momentálne sme v situácii, kedy prišlo k rozšíreniu anketového výskumu v poslednom období vo viacerých sektoroch a výsledkom je averzia pracovníkov inštitúcií, ale aj radových obyvateľov na takýto spôsob zisťovania údajov. Potvrďuje to aj vývoj posledných sčítaní obyvateľstva tak v ČR ako aj SR, kedy sa výraznou mierou zvýšil podiel neodovzdaných sčítacích hárokov. Česká republika to riešila v roku 2021 prechodom na kombinované sčítanie, kedy sa časť údajov zisťuje z existujúcich registrov dát o obyvateľstve. V posledných sčítaniach v Európe postupne rastie počet štátov, ktoré prešli na administratívny typ sčítania, kedy sa všetko zisťuje len z registrov.

Odporúčaním do budúcnosti je postupne pri takomto výskume prechádzať od anketového výskumu na iné formy. Jedným z riešení je zavedenie monitoringu dát o partnerskej spolupráci a ich priebežnej aktualizácie.

Porovnanie návratnosti ankiet

Prvý výskum partnerstiev uskutočnil Buček (1995a, 1995b), anketu rozoslal vtedajším 136 štatutárnym mestám, na anketu odpovedalo 82 miest (60,3 %). Pri poslednom výskume v roku 2011 bola návratnosť ankiet v prípade SR 47 % a v prípade ČR až 72,9 % u miest a len 19 % u vidieckych obcí (Špačeková, Labátová, Ďurechová, 2012; Hůlková, Mertens, Veselá, Koppitz, 2012). V našom výskume bola návratnosť po dvoch kolách e-mailov

v priemere 2 – 3 obce z okresu, po obtelefonovaní všetkých zvyšných obcí a vysvetlení situácie a potrebnosti požadovaných údajov sa návratnosť navýšila v okresoch Skalica a Senica nad 60 % a v okresov Myjava, Nové Mesto nad Váhom a Čadca na 50 a viac %. Tieto hodnoty už sú porovnateľné s predchádzajúcimi výskumami.

Terénny prieskum

Terénny prieskum bol dopredu plánovanou aktivitou. Jeho realizácia si vyžadovala dlhodobú prípravu. V júni a septembri riešitelia projektu so študentami MÚ Brno a UK Bratislava navštívili 19 moravských a 18 slovenských vybraných miest a vidieckych obcí. Téma diskusií sa zhodovala s okruhmi otázok v ankete. Vo vybraných mestách boli diskusie formou okrúhlych stolov (širšia účasť aj z iných inštitúcií), v ostatných len s pracovníkmi samosprávnych úradov. Diskusie boli veľmi podnetné, poučné, zúčastnení pracovníci prezentovali skúsenosti z partnerstiev (domácich aj zahraničných) a účasti na projektoch, jednotlivé návštevy boli časovo limitované, denne sme absolvovali 4 – 5 návštev. Pre spestrenie sme v niektorých mestách a obciach diskutovali vo vybraných atraktívnych lokalitách.

Počet partnerstiev a miera zapojenia

Po úvodnej eufórii od roku 1990 a otvorení sa svetu, hľadaniu nových partnerov prišlo po vyše 20 rokoch k nasýteniu v počte partnerstiev a stabilizácii a v poslednom období postupnej racionalizácii a aj redukcii partnerstiev, čo potvrdil aj náš výskum. Vidiecke obce majú najčastejšie 1 – 2 zahraničných partnerov, u miest je najfrekventovanejší počet 3 – 4. Len niekoľko obcí a miest má vyšší počet partnerov (obce 5 – 6, mestá (6 – 10).

V roku 2003 patrilo Česko aj Slovensko do skupiny štátov s najnižšou mierou zapojenia do zahraničných lokálnych partnerstiev (pod 10 %). Najvyššie hodnoty miery zapojenia dosahovali severské štáty Švédsko, Dánsko a Fínsko (nad 80 %) (Kaczmarek, 2005). Výskum v roku 2011 u slovenských miest a obcí potvrdil navýšenie miery zapojenia na 42 % (Špačeková, Labátová, Ďurechová, 2012), české mestá dosiahli hodnotu až 83 % a obce 19 % (Hůlková, Mertens, Veselá, Koppitz, 2012). Výsledky nášho výskumu ukázali podobnú mieru zapojenia do zahraničných partnerstiev tak v slovenských ako aj moravských anketovaných mestách a obciach, okolo 50 % miest a obcí má zahraničných partnerov. 20 % obcí rieši takúto spoluprácu prostredníctvom členstva v mikro- (MAS, mikroregióny) a regionálnych jednotkách. Tieto možnosti spolupráce využíva aj časť miest a obcí, ktoré majú partnerov na lokálnej úrovni. Na lokálnej úrovni zostáva okolo 30 % obcí bez zahraničného partnerstva. Predpokladáme, že miera zapojenia v skúmanom pohraničí je yššia oproti regiónom o vnútrozemí.

Slovensko-moravské partnerstvá

Partnerstvá českých a slovenských miest majú dlhodobú tradíciu. Potvrdili to aj predchádzajúce výskumy (Buček, 1996a, 1995b, Szolgová, 2007, Špačeková, Labátová, Ďurechová, 2012, Hůlková, Mertens, Veselá, Koppitz, 2012). O to viac to platí o pohraničných slovensko-moravských partnerstvách. Databáza za všetky slovenské pohraničné mestá nám dovolila detailnejšie vyhodnotiť súčasný stav partnerstiev a z toho

podiel moravských. Práve tieto partnerstvá sú pre slovenské pohraničné mestá kľúčovými so širokým spektrom foriem spolupráce a riešenia spoločných projektov. Vzorka moravských miest potvrdzuje rovnakú situáciu aj z druhej strany. V posledných rokoch prišlo v niektorých mestách k ďalšiemu navýšeniu slovensko-moravských partnerstiev.

Oblasti, cieľové skupiny, financovanie a bariéry

Prieskum v roku 2011 tak v SR ako aj ČR ukázal výraznú prevahu týchto oblastí spolupráce: umenie a kultúra, šport, vzdelávanie, cestovný ruch a a u slovenských miest a obcí aj regionálny rozvoj. Pre zistenie súčasnej situácie sme v ankete dali na výber až 11 oblastí spolupráce. Výsledky ukázali zmeny v poradí preferovaných oblastí. Jednoznačne najviac preferujú mestá a obce spoluprácu v kultúre a umení, zastúpenie ďalších oblastí je pomerne vyrovnané: cestovný ruch, regionálny rozvoj, samospráva miest a obcí a šport, u moravských miest zostal šport na druhej priečke. V oboch prípadoch najmenej využívanou oblasťou spolupráce je podnikateľská sféra a potom nasledujú digitalizácia a sociálne služby.

Pri cieľových skupinách tak pri slovenských ako aj moravských mestách a obciach za najvýznamnejšie skupiny boli označení volení zástupcovia a pracovníci samospráv a zástupcovia kultúry. Ďalšími skupinami sú žiaci, študenti a učitelia, členovia spolkov a športovci.

Významným faktorom úspešnosti realizácie zahraničných partnerstiev je vyriešenie ich financovania. Nadalej pretrváva financovanie tejto sféry z vlastných zdrojov. Lepšia finančná situácia v lokálnej samospráve v Českej republike umožňuje väčšiu variabilitu aj frekvenciu súčasných partnerstiev, partnerstvá slovenských miest a obcí majú viac limitované zdroje financovania tejto sféry. Z tohoto hľadiska sú výhodné súčasné partnerstvá s najbližšími partnermi v pohraničí, ktoré sú najmenej finančne náročné. Časť miest a obcí na oboch stranách hranice si zlepšuje situáciu projektovými partnerstvami v rámci európskych projektov (Interreg CZ-SK, atď.).

Pri zisťovaní bariér sa potvrdilo, že väčšina z nich pretrváva. Jednoznačne hlavnou bariérou je nedostatok finančných zdrojov, pričom vypuklejším problémom je táto bariéra u slovenských miest a obcí vzhľadom na horšiu finančnú situáciu samospráv. Pretrvávajú aj ďalšie bariéry ako komplikovaná administratíva, nedostatok informácií o dotačných programoch a nedostatok personálnych zdrojov. Oproti starším prieskumom výraznejší ústup zaznamenala jazyková bariéra.

Podnety k zlepšeniu a perspektívy

Anketované mestá a obce formulovali celé spektrum problémov, ktorých riešenie by mohli pomôcť ku zlepšeniu súčasnej situácie. Zhodujú v názoroch na veľkú administratívnu záťaž pri získavaní projektov, ich realizácii, ale aj zlé skúsenosti s ich vyúčtovaním. Súvisí to aj s nepostačujúcim kvalifikovaným personálom a finančným pokrytím. Finančné prostriedky sú obmedzujúcim faktorom partnerstiev pre častejšie výmeny cieľových

skupín. V súvislosti s projektami možno konštatovať nesúlad výziev s reálnymi potrebami miest a obcí. Týka sa to aj potenciálnych projektových partnerstiev slovenských obcí so slabšou infraštruktúrou a vybavenosťou v porovnaní s moravskými obcami. Situáciu by vylepšilo zisťovanie potrieb pohraničných obcí.

V prípade zlepšenia situácie v zahraničnej partnerskej spolupráci by mestá a obce preferovali spoluprácu hlavne v kultúre, cestovnom ruchu, regionálnom rozvoji, školstve a športe. Niektoré mestá a obce uviedli aj konkrétnych nových partnerov so začiatkom spolupráce v rokoch 2025 – 2027, pričom pri výbere dávali prednosť pohraničným partnerom.

9 SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY A ZDROJŮ

1. KAPITOLA

- Atlas de la coopération transfrontalière. Dynamiques transfrontalières et projets de territoires. 2. vyd. Paris : MOT, 2008. 163 s.
- BALDERSHEIM, H., BUČEK, J., SWIANIEWICZ, P. 2002. Mayors Learning across Borders: The International Networks of Municipalities in East-Central Europe. In: *Regional & Federal Studies*, roč. 12, 2002, č. 1, s. 126-137.
- BENKOVÁ, M. 2017. Cezhraničná a zahraničná partnerská spolupráca pohraničných miest Slovenskej republiky. [Diplomová práca]. Bratislava : Prírodovedecká fakulta, Univerzita Komenského, 2017. 120 s. + 4 s. príloh.
- BERESECKA, J., HRONEC, S., IKRENYIOVÁ, K., KARPATY, P., MIHALYI, G., ŠKRDLOVÁ, K., SLAVÍK, V. 2020. Efektivita a výkonnosť súčasného stavu mediobecnej spolupráce na úrovni vnútroštátnych a prihraničných regiónov. Bratislava : ZMOS [cit. 2022-12-03]. Dostupné na: https://npmodmus.zmos.sk/download_file_f.php?id=1274479.
- BLAHUNKA, J., ŠLAHOR, P. 1998. Štátne hranice Slovenskej republiky. In: *Kartografické listy*, roč. 6, 1998, č. 6, s. 13-20.
- BRAKMAN, S., GARRETSEN, H., OUMER, A. 2016. Town Twinning and German City Growth. In: *Regional Studies*, roč. 50, 2016, č. 8, s. 1420-1432.
- BUČEK, J. 1995a. Medzinárodná spolupráca slovenských miest. I. časť. In: *Obecné noviny*, roč. 5, 1995, č. 39, s. 16-17.
- BUČEK, J. 1995b. Medzinárodná spolupráca slovenských miest. II. časť. In: *Obecné noviny*, roč. 5, 1995, č. 40, s. 14-15.
- BUČEK, J. 1999. Význam a priestorové súvislosti medzinárodných vzťahov miest. In: *Acta Facultatis studiorum humanitatis et naturae Universitatis. Prírodné vedy. Folia geographica*, 3. Prešov : Prešovská univerzita, 1999, s. 13-18. ISBN 80-8068-270-4
- BUČEK, J., FEDOROVÁ, Z., ONDREIČKOVÁ, A. 2012. Súčasný trendy v medzinárodnej spolupráci slovenských miest. In: *Geografické informácie*, roč. 16, 2012, č. 1, s. 33-41.
- DULEBA, A. a kol. 2017. Hranice a cezhraničná spolupráca. Úvod do výskumu hraníc. Prešov : ADIN s. r. o., Výskumné centrum Slovenskej spoločnosti pre zahraničnú politiku, Filozofická fakulta Prešovskej univerzity.
- FEIK, M. 2023. Predĺženie Baťovho kanála. Práce sú v plnom prúde. [cit. 2023-12-10]. Dostupné na: <https://www.feik.sk/2023/11/05/predlzenie-batovho-kanala-prace-su-v-plnom-prude>.
- FURMANKIEWICZ, M. 2001. The International partnership relations of polish municipalities – the example of lower Silesia. In: *Region and Regionalism 5*. Łódź : University of Łódź, 2001, s. 105-114. ISBN 83-7126-147-0
- FURMANKIEWICZ, M. 2003. Dimensions of co-operation of local communities in intercommunal networks. In: *Region and Regionalism 6*. Łódź : University of Łódź, 2003, č. 2, s. 159-171. ISBN 83-7126-175-6
- FURMANKIEWICZ, M. 2005. Town twinning as a factor generating international flows of goods and people – example of Poland. In: *Belgeo: Belgian Journal of Geography*, 2005, č. 1-2, s. 141-162.

- FURMANKIEWICZ, M. 2007. International co-operation of Polish Municipalities: Directions and Effects. In: Tijdschrift voor Economische en Sociale Geografie, roč. 98, 2007, č. 3, s. 349-359.
- GASPARINI, A. 2011. SWOT 3 Cross-border co-operation in Europe: A Comprehensive Overview. Gorizia : Institute of International Sociology of Gorizia for Council of Europe. [cit. 2022-12-26]. Dostupné na: <https://rm.coe.int/16806f8313>.
- GASPARINI, A., DEL BIANCO, D. 2011. Strategies and euroregions for cross-border co-operation in Balkan and Danube european countries. An analysis of Strengths, Weaknesses, Opportunities and Threat. Gorizia : Institute of International Sociology. [cit. 2022-12-26]. Dostupné na: <https://rm.coe.int/16806f8315>.
- HALÁS, M. 2005. Cezhraničné väzby, cezhraničná spolupráca: na príklade slovensko-českého pohraničia s dôrazom na jeho slovenskú časť. Bratislava : Univerzita Komenského.
- HALÁS, M., ŘEHÁK, S. 2008. Příspěvek k „anatomii“ společného pohraničí České republiky a Slovenské republiky. In: Geografický časopis, 60, 3, 279-298.
- HALÁS, M., SLAVÍK, V. 2001. Cezhraničná spolupráca a euroregióny v SR (ciele, realita, perspektívy). In: Miscellanea Geographica Plzeň, 9, 171-180.
- HŮLKOVÁ, G., MERTENS, O., VESELÁ, B., KOPPITZ, D. 2012. Současné trendy v partnerství měst a obcí. Sbírnka praktických příkladů mezinárodní spolupráce. Praha : Svaz měst a obcí České republiky.
- IVÁNEK, L. 2023. U Rohatce bude přes Moravu nová lávka, cyklistům pomůže s výlety k Baťovu kanálu. [cit. 2023_12_10]. Dostupné na: https://hodoninsky.denik.cz/zpravy_region/cyklostezky-batuv-kanal-rohatec-nova-lavka-pres-reku-moravu-naklady-vizualizace.html.
- JEŘÁBEK, M. – DOKOUPIL, J. – HAVLÍČEK, T., eds. 2004. České pohraničí. Bariéra nebo prostor sprostředkování. 1. vyd. Praha : Academia, 2004. 304 s. ISBN 80-200-1051-3
- JEŘÁBEK, M. 2001, ed. Reflexe regionálního rozvoje pohraničí České republiky. Praha; Ústí nad Labem : Sociologický ústav AV ČR, 2001. 107 s. ISBN 80-85950-85-5
- JEŘÁBEK, M. 2003. Czech-Polish and Czech-Slovak Borderland in Integrated Europe. In: Wilk, W., ed. Geographical space at the turn of the century. Theoretical and methodological challenges. Warszawa : Warsaw University, 2003, s. 181-186.
- JEŘÁBEK, M., a kol. 2021. České pohraničí – Od periferní národní pozice ke stabilnímu prvku evropské integrace. Praha : Studie NÚ Josefa Hlávky, 2021. 272 s. ISBN 978-80-88018-37-7
- JEŘÁBEK, M., ed. 1999. Geografická analýza pohraničí České republiky. Praha; Ústí nad Labem : Sociologický ústav AV ČR, 1999. 180 s. ISBN 80-85950-91-X
- JEŘÁBEK, M., SLAVÍK, V., ŠINDELÁŘ, M. 2024. Development of the Czech-Slovak border area and cross-border cooperation after 1993. In: Geografický časopis, roč. 76, 2024, č. 1, s. 77-94.
- KACZMAREK, T. 2005. Struktury terytorialno-administracyjne i ich reformy w krajach europejskich. Poznań : Wydawnictwo Naukowe UAM.
- KÖHLE, B. 2005. Town Twinning. Jumelage. Kommunale Partnerschaften. Wien : Universität zur Weiterbildung Krems.
- NEWMAN, D. 2001. Boundaries, Borders and barriers: Changing Geographic Perspectives on Territorial lines. In: Albert, L., Jacobson, D., Lapid, Y., eds. Identities, Borders and

- Orders, Rethinking International Relations Theory. Minneapolis : University of Minnesota Press, 2001, s. 137-151.
- PAASI, A. 2021. Problematizing „Bordering, Ordering and Othering“ as manifestation of sociospatial fetishism. In: Tijdschrift voor Economische en Sociale Geografie, roč. 112, 2021. č. 1, s. 18-25.
- PERKMANN, M. 2003. Cross-border Regions in Europe. Significance and Drivers of Regional Cross Border Co-operation. In: European Urban and Regional Studies, roč. 10, 2003, č. 2, s. 153-171.
- RAJČÁKOVÁ, E., ŠVECOVÁ, A. 2013a. Cross-border Cooperation in Slovak-Czech Border Region under EU Programmes. In: European Countryside, roč. 5, 2013, č. 2, s. 133-145.
- RAJČÁKOVÁ, E., ŠVECOVÁ, A. 2013b. Vybrané predpoklady rozvoja inovácií a inovačnej infra štruktúry v slovensko-českom cezhraničnom regióne. In: Geographia Cassoviensis, roč. 7, 2013, č. 1, s. 111-121.
- RICHTER, M., BUČEKOVÁ, I. 2013. Úloha, rozmiestnenie a pôsobenie turistických informačných kancelárií na Slovensku. In: Acta Geographica Univesitatis Comenianae, roč. 57, 2013, č. 1, s. 71-94.
- ŘEHÁK, S. 1997. Aktuální změny prostorových interakcí na moravsko-slovenském pomezí. Širší závěrečná správa o řešení grantového projektu GA ČR. Brno : Přírodovědecká fakulta Masarykovy univerzity.
- ŘEHÁK, S. 1998. Kontakty se Slovenskem na moravsko-slovenském pomezí (role vzdálenosti hranic). In: Geografie, X. Brno, Masarykova univerzita, 1998, s.122-127.
- ŘEHÁK, S. 2001. Analýza sídelného zázemí nejdůležitějších silničních hraničních přechodů ČR. In: Jeřábek, M., a kol. Reflexe regionálního rozvoje pohraničí České republiky. Praha, Ústí nad Labem : Sociologický ústav AV ČR, 2001, s. 47-53.
- ŘEHÁK, S., DANĚK, P. 1997. Změny prostorových interakcí v názorech obyvatelstva moravsko slovenského pomezí : Analýza výsledků terénního výzkumu. Brno : Přírodovědecká fakulta, Masarykova univerzita.
- ŘEHÁK, S., DOKOUPIL, J. 2001. Perspektiva dalšího vývoje pohraničí ČR. In: Jeřábek, M., ed. Reflexe regionálního rozvoje pohraničí České republiky. Praha; Ústí nad Labem : Sociologický ústav AV ČR, 2001, s. 85-88.
- ŘEHÁK, S. 1998. Kontakty se Slovenskem na moravsko-slovenském pomezí (role vzdálenosti hranic). In: In: Geografie X. Brno : Katedra geografie Pedagogické fakulty Masarykovy univerzity, 1998, s. 122-127. ISBN 80-210-1784-8
- SCHULTZ, H. 2009. Twin towns on the border as laboratories of European integration. In: Isig Journal, roč. 18, 2009, č. 3-4, s. 157-166.
- SLAVÍK, V. – HALÁS, M. 1998. Cezhraničné väzby a cezhraničná spolupráca SR a ČR na príklade okresu Skalica. In: Geografické informácie 5. Nitra : Univerzita Knžantína Filozofa, 1998, s. 65-75.
- SLAVÍK, V. – HALÁS, M. 2005. Time-space aspects of cross-border relations in the Slovak-Czech bordeland. In: Region and Regionalism, roč. 7, 2005, č. 1, s. 137-150.
- SLAVÍK, V. 2000. Pohraničný región Skalica a cezhraničná spolupráca. In: Životné prostredie, roč. 34, 2000, č. 1, s. 25-29.
- SLAVÍK, V. 2023. Cezhraničná spolupráca a zahraničná partnerská spolupráca. Vysokoškolská učebnica. 1. vyd. Bratislava : Univerzita Komenského v Bratislave, 2023. 225 s. ISBN 978-80-223-5768-5

- SLAVÍK, V., BAČÍK, V., KLOBUČNÍK, M., GRÁC, R., KOŽUCH, M., FALŤAN, V., FILA, R. 2016. Analýza mikroregiónov Slovenskej republiky. 1. vyd. Bratislava : Univerzita Komenského, 2016. 182 s. ISBN 978-80-223-3553-9
- SLAVÍK, V., HALÁS, M. 1999. Cezhraničná spolupráca SR a ČR a plánovacie dokumenty a projekty. In: Geografie XI. Část A. Brno: Katedra geografie Pedagogické fakulty Masarykovy univerzity v Brně, 1999, s. 209-217. ISBN 80-210-2138-1
- SLAVÍK, V., KOŠČO, M. 2018. Pohraničné mestá v Slovenskej republike a ich pozícia v systéme miest. In: Zborník abstraktov z 8. Medzinárodného geografického kolokvia. Košice : Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, 2018, s. 32. ISBN 978-80-8152-646-6
- SLAVÍK, V., MIČIETOVÁ, E. 2002. Cross-border running races as a form of cross-border cooperation. In: Dubcová, A., Kramáreková, H., eds. Proceedings of the International Colloquy: State Border Reflection by Border Region Population of V4 States. 12. – 13. September 2002, Nitra. Nitra : Constantine the Philosopher University, s. 72-78.
- SLAVÍK, V., SKLENÁŘ, P., VAJLA, E., HLAVATÝ, J. 1998. Napojenia regiónu Skalica na Baťov kanál a rieku Moravu. Projekt Ecos/Ouverture – Inward II. Skalica : Mestský úrad, 1998. 51 s.
- SLAVÍKOVÁ, N. 2018. Trendy migračných smerov mesta Skalica v dlhodobej perspektíve. [Bakalárska práca]. Bratislava : Prírodovedecká fakulta, Univerzita Komenského, 2018. 61 s.
- SPIŠIAK, P. 1996. Trvalo udržateľný rozvoj prihraničného regiónu Biele Karpaty. In: Geografické informácie, roč. 4, 1996, s. 41-45.
- SZOLGOVÁ, L. 2017. Cezhraničná a zahraničná partnerská spolupráca miest a obcí regiónu Záhorie. [Diplomová práca]. Bratislava : Prírodovedecká fakulta, Univerzita Komenského, 2017. 84 s.
- ŠLACHTA, M. 1995-1996. Česko-slovenská hranice ještě jednou. In: Geografické rozhledy, roč. 1995-1996, č. 5, s. 140-141.
- ŠPAČEKOVÁ, Z., LABÁTOVÁ, A., ĎURECHOVÁ, S. 2012. Medzinárodné partnerstvá miest a obcí. Príklady dobrej praxe – inšpirácie na úspešnú spoluprácu. Bratislava : Združenie miest a obcí Slovenska, 2012. 92 s. ISBN 978-80-967304-2-1
- VAISHAR, A., ed. 2011. Regiony v pohraničí (Případová studie vybraných periferních regionů jednotlivých úseků českého pohraničí). In: Studia geographica, roč. 103. Brno : Ústav geoniky AV ČR, 2011.
- VAISHAR, A. 2000. Vnímání česko-rakouského a česko-slovenského pohraničí lokální populací. In: Geografie – Sborník ČGS, roč. 105, 2000, č. 1, s. 94-97.
- VAISHAR, A. 2008. Rural Borderland of Czechia. In: Svatoňová, H. et al. Geography in Czechia and Slovakia. Brno : Masarykova univerzita, 2008, s. 288-292.
- VAISHAR, A., DVORÁK, P., NOVÁKOVÁ, E., ZAPLETALOVÁ, J. 2008. Settlement problems in the Czech borderland. In: Geografický časopis, roč. 60, 2008, č. 3, s. 241-253.
- VAISHAR, A., ZAPLETALOVÁ, J. 2005. Marginalizace moravsko-slovenského pohraničí. In: Novotná, M., ed. 2005. Problémy periferních oblastí. Praha : Univerzita Karlova v Praze, Přírodovědecká fakulta, Katedra sociální geografie a regionálního rozvoje, 2005, s. 167-176.
- VAISHAR, A., ZAPLETALOVÁ, J., DVORÁK, P. 2008. Border Administrative Units in the Czech Republic. In: Moravian Geographical Reports, roč. 16, 2008, č. 1, s. 46-54.

- VAN HOUTUM, H. J. 2005. The Geopolitics of Borders and Boundaries. *Geopolitics*, 10, 4, 672-679. VAN HOUTUM, H. J. 2021. Beyond 'Borderism': Overcoming discriminative B/ordering and Othering. In: *Tijdschrift voor Economische en Sociale Geografie*, roč. 112, 2021, č. 1, s. 34-43.
- WASSENBERG, B., REITEL, B., eds. 2020. *Critical Dictionary on Borders, Cross-Border Cooperation and European Integration*. In: *Border Studies – Borders and European Integration*, Vol. 1. Bruxelles : Peter Lang, 2020.

2. KAPITOLA

- Evropská územní spolupráce v období 2021-2027. [https://www.europarl.europa.eu/factsheets/cs/sheet/98/evropska-uzemni-spoluprace%20\(23](https://www.europarl.europa.eu/factsheets/cs/sheet/98/evropska-uzemni-spoluprace%20(23)
- JEŘÁBEK, M., SLAVÍK, V., ŠINDELÁŘ, M. 2024. Development of the Czech-Slovak border area and cross-border cooperation after 1993. In: *Geografický časopis*, roč. 76, 2024, č. 1, s. 77-94.
- Měkká spolupráce jako stavební kámen územní soudržnosti ve funkčních oblastech. https://www.uur.cz/media/1epivwl4/2022-10-espon_mekka-spoluprace_cz.pdf
- Moravskoslezský kraj / Lepší kraj. <https://lepsikraj.cz/download/3srjmk-2021-strategicka-cast.pdf>
- Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja Trenčianskeho samosprávneho kraja 2022-2030. https://www.tsk.sk/dokumenty/regionalny-rozvoj/strategicke-dokumenty/phsr/2022/phsr-tsk-2022-2030.html?page_id=972157
- Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja Trnavského samosprávneho kraja 2023-2030. <https://www.enviroportal.sk/sk/eia/detail/program-hospodarskeho-rozvoja-socialneho-rozvoja-trnavskeho-samospravny-2>
- Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja Žilinského samosprávneho kraja 2021+. <https://www.zilinskazupa.sk/sk/rozvojove-dokumenty-zsk/rozvojove-dokumenty/>
- Program Slovensko 2021 – 2027. https://www.eurofondy.gov.sk/wp-content/uploads/2022/11/221115_PSK_Final.pdf.
- Strategie rozvoje Moravskoslezského kraje. https://www.msk.cz/cs/temata/strategicke_dokumenty/seznam-strategickych-dokumentu-4291/
- Strategie rozvoje Zlínského kraje 2030. <https://zlinskykraj.cz/strategie-rozvoje-zlinskeho-kraje-2030>
- Studie rozvoje česko-slovenského pohraničí. Štúdia rozvoja slovensko-českého pohraničia. 2008. <http://www.utok.cz/sites/default/files/data/USERS/u24/studie%20rozvoje%20prihrani-cni%20spoluprace.pdf>.
- Vize pro Evropu: Budoucnost přeshraniční spolupráce. www.cor.europa.eu
- Význam a historie twinningu. <https://www.smocr.cz/cs/cinnost/eu-a-mezinarodni-spoluprace/partnerstvi-mest/a/vyznam-a-historie-twinningu>

3. KAPITOLA

JEŘÁBEK, M., WOKOUN, R. a kol. 2023. Vnitřní a vnější periferie Česka. Od genetické determinace k územní kohezi. Praha: Nakladatelství Leges, 2023, 325 s. Extra. ISBN 978-80-7502-658-3.

5. KAPITOLA

Agrofert. [online]. [cit. 2025-11-28]. Dostupné z: <https://www.agrofert.cz>

Alza.cz, a.s. *Historie a současnost* [online]. [cit. 2025-11-28]. Dostupné z:

<https://www.alza.cz/historie-a-soucasnost-art141.htm>

Český statistický úřad (2024): Ekonomická aktivita cizinců. [online]. [cit. 2025-11-15].

Dostupné z: https://csu.gov.cz/ekonomicka-aktivita-cizincu?utm_source=chatgpt.com&pocet=10&start=0&podskupiny=293&razeni=-datumVydani

Český statistický úřad (2024): Počet cizinců, demografické události. [online]. [cit. 2025-11-11].

Dostupné z: https://csu.gov.cz/pocet-cizincu-demograficke-udalosti?utm_source=chatgpt.com&pocet=10&start=0&podskupiny=291&razeni=-datumVydani

Český statistický úřad (ČSÚ). *Zahraníční obchod se zbožím (ZOz)* [online]. [cit. 2025-11-17]. Dostupné z: https://apl.czso.cz/pll/stazo/STAZO_ZO.STAZO

CZECHOSLOVAK GROUP. CSG | *Czechoslovak Group – Global Industrial & Technology Leader* [online]. [cit. 2025-11-09]. Dostupné z:

<https://czechoslovakgroup.com/en>

Energetický a průmyslový holding, a. s. (EPH). *EPH* [online]. [cit. 2025-11-11].

Dostupné z: <https://www.ephholding.cz/en/>

EP Infrastructure a.s. *Distribuce plynu a elektřiny* [online]. [cit. 2025-11-19]. Dostupné z:

<https://www.epinfrastructure.cz/aktivity/distribuce-plynu-elektriny/>

ESET *O společnosti ESET* [online]. [cit. 2025-11-19]. Dostupné z:

<https://www.eset.com/cz/o-nas/>

EUSTREAM, a. s. *Shareholders* [online]. [cit. 2025-11-18]. Dostupné z:

<https://www.eustream.sk/en/investors/shareholders/>

e& PPF Telecom Group B.V. *Annual accounts 2024* [online]. 2025 [cit. 2025-11-15].

Dostupné z: https://www.datocms-assets.com/56100/1742822976-fr35_20250324_e-ppf-telecom-group-annual-accounts-2024-public.pdf

J&T Finance Group a J&T Real Estate: *Informace o projektech Rustonka, Nový Rohan a přesunu sídla skupiny*. [online]. [cit. 2025-11-28]. Dostupné z: <https://www.jtfg.com/en>

J&T Banka. [online]. [cit. 2025-11-09]. Dostupné z: <https://www.jtbank.cz/>

JOJ Group *O nás* [online]. 2025 [cit. 2025-11-15]. Dostupné z: <https://www.jojgroup.sk/o-nas/>

Kofola Československo. [online]. [cit. 2025-11-28]. Dostupné z: <https://www.kofola.cz/>

Kofola ČeskoSlovensko (2023–2024): *Výroční zpráva a tiskové zprávy k akvizici Pivovary CZ Group (Holba, Zubr, Litovel)*. [online]. [cit. 2025-11-28]. Dostupné z:

<https://www.kofola.cz/>

Matador Group *Naše společnosti* [online]. [cit. 2025-11-25]. <https://www.matador-group.eu/nase-spolocnosti/>

Notino, s.r.o. *O nás* [online]. [cit. 2025-11-25]. Dostupné z: <https://www.notino.cz/o-nas/>

- Penta Investments (2024–2025): Annual Report a informace o počtu zaměstnanců a zisku. [online]. [cit. 2025-11-29]. Dostupné z: https://www.pentainvestments.com/wp-content/uploads/2025/10/Annual-report-2024-edit.pdf?utm_source=chatgpt.com
- Pixel Federation *Hráči hráčom* [online]. [cit. 2025-11-09]. Dostupné z: <https://portal.pixelfederation.com/sk/about>
- PPF Group. *PPF Group* [online]. [cit. 2025-11-09]. Dostupné z: <https://www.ppf.eu/en>
- RegioJet, a.s. *Náš příběh* [online]. [cit. 2025-11-17]. Dostupné z: <https://regiojet.cz/o-nas/nas-pribeh>
- Slovensko-české expertní centrum, z.s. *O nás* [online]. [cit. 2025-12-1]. Dostupné z: <https://www.scec.cz>
- Sygic *About* [online]. [cit. 2025-12-1]. Dostupné z: <https://www.sygic.com/sk/about>
- Vacuumlabs *Turning ideas into reality* [online]. [cit. 2025-12-1]. Dostupné z: <https://vacuumlabs.com/about/>
- Ynovate: Profesionální síť na podporu inovací. [online]. [cit. 2025-11-25]. Dostupné z: <https://www.ynovate.cz/cz/>
- Zentiva Group, a.s. *Kdo jsme* [online]. 2025 [cit. 2025-11-15]. Dostupné z: <https://www.zentiva.cz/who-we-are>

10 PŘÍLOHY

Přílohové tabulky

Přílohová tabulka 1: Zapojení partnerů do projektu

a. MASARYKOVA UNIVERZITA

lead-partner MU	workshopy	terén 1	terén 2	celkem
doc. RNDr. Milan Jeřábek, Ph.D.	2	5	5	12
Mgr. Helena Michalíková	2			2
Bc. Lukáš Badin	1		3	4
Bc. Lada Černá	1		3	4
Bc. František Dostál	1	3		4
Bc. Šimon Jelínek	1	2		3
Bc. Vendula Juříková	1		5	6
Bc. Petr Karaivanov	1		4	5
Bc. Natálie Karásková	1		3	4
Bc. Julie Konvičná	1			1
Bc. Jiří Koplík	1	3		4
Bc. David Machač	1		3	4
Bc. Kristina Rossi	1		3	4
Bc. Eliška Sádovská	1	3		4
Bc. Radka Šinkorová	1		3	4
Bc. Dominik Vojta	1	3		4
Bc. Ján Jakubík		5		5
Bc. Viktorie Knapová			5	5
Bc. Štěpán Matěk			5	5
Bc. Pavel Trčala		3		3
Bc. Tereza Neoralová	1			1

b. UNIVERZITA KOMENSKÉHO V BRATISLAVE

hlavní přeshraniční partner UNIBA	workshopy	terén 1	terén 2	celkem
doc. RNDr. Vladimír Slavík, CSc.	2	4	4	10
Slávka Mešárová		5		5
Daniel Preisach		5		5
Erika Ambróšová	1	5		6
Martin Herman		5		5
Tamara Pavellová		3		3
Vanessa Časová	1			1
Dorota Sochuľáková	1			1

Matej Ondovčík	1		5	6
Lenka Kyšová	1		5	6
David Kacerle	1			1
Roman Lazukovič	1			1
Sabina Kissová	1		5	6
Roman Károly	1			1
Ostap Yevtushenko	1			1
Polina Kryvoruchko	1			1
Michaela Miklušová	1			1

c. ZDRUŽENIE MIEST A OBCÍ SLOVENSKA

projektový partner 2 ZMOS	workshopy	terén 1	terén 2	celkem
Ing. Zuzana Špačeková	2			2
Ing. Matej Štefánik	1			1
Mgr. Daniela Minárová	2			2
doc. PaedDr. Jozef Božik, PhD.	1			1

Přílohová tabulka 2: Obce/města navštívená během terénních šetření

A. TERÉNNÍ ŠETŘENÍ 1 – SEVER / ZÁKLADNA DOLNÍ LOMNÁ 2. – 6. 6. 2025

a. Česká strana

účastník	místo	instituce
Ing. Miroslava Švanlerová	Moravská Ostrava a Přívoz	úřad městského obvodu
Ing. Tomáš Balcar	Český Těšín	Euroregion Těšínské Slezsko – Śląsk Cieszyński
Ing. Jan Nieslanik	Jablunkov	město
Mgr. Hana Ondruchová	Rožnov pod Radhoštěm	město
Ing. Michal Laktiš		
Mgr. Tomáš Gross		
Ing. Jindřich Ondruš	Rožnov pod Radhoštěm	Valašské muzeum v přírodě
Prof. Ing. Felicita Chromjaková PhD.	Zlín	Univerzita Tomáše Bati
Bc. Ondřej Bobiš	Frenštát pod Radhoštěm	město
Ing. Petr Hrtuš	Frýdek-Místek	město
Ing. Pavel Osina		
Ing. Václav Valčík	Valašské Meziříčí	město
Mgr. Lucie Filípková		
Ing. Hana Střítežská		
Ing. Radomír Zimek	Vsetín	město
Mgr. Ing. Jiří Růžička		
Ing. Jana Kovářová		
Bc. Richard Holíš	Karolinka	město
Eva Sikorová	Dolní Lomná	obec
Petr Gořalka	Hřčava	obec
Mgr. Zuzana Sikorová	Mosty u Jablunkova	obec
Ivona Czechtová, DiS.		

b. Slovenská strana

účastník	místo	instituce
Mgr. Laura Adamicová	Čadca	mesto
Mgr. Pavol Holeštiar		
Mgr. Katarína Jantošová	Vysoká nad Kysucou	obec
Ing. Ján Liško		
Bc. Alžbeta Pavlicová		
Mgr. Elena Rusňáková	Makov	obec

Ing. Marián Masnica		
František Chudej		
Ing. Lenka Kovalíková		
Ing. Pavlína Kuricová	Krásno nad Kysucou	mesto
Mgr. Monika Jašková		
PhDr. Martin Priečko, PhD.	Kysucké Nové Mesto	mesto
Miroslava Kekely		
Simona Jančurová	Žilina	mesto
Ing. Miroslava Buznová		
Ing. Rostislav Sekerák		
Viliam Mrázik	Teplička nad Váhom	obec
Ing. Anna Hudeková		
Alžběta Grossová	Rajecké Teplice	mesto
Ing. Ambróz Hájnik, Ph.D.		
Mgr. Zuzana Dobešová		

B. TERÉNNÍ ŠETŘENÍ 2 – SEVER / ZÁKLADNA SKALICA 8. – 12. 9. 2025

a. Česká strana

účastník	místo	instituce
Ing. Jakub Barisník	Mikulčice	TIC
Ing. Josef Dvořáček		obec
Ing. Ondřej Fialík	Hodonín	město
Mgr. Irena Bauer		
Bc. Lucie Švecová		
Bc. Kristýna Kadlecová		
Marek Košut	Veselí nad Moravou	město
Jana Ivanová		
Jaroslav Bičan	Uherské Hradiště	město
Pavel Chramosta	Uherský Brod	město
Ferdinand Kubáník		
Tomáš E. Vondřejc	Luhačovice	AOPK ČR, ZPSCHKO Bílé Karpaty
Daniel Mezlík	Luhačovice	město
Vladan Černý	Luhačovice	Lázně Luhačovice a.s.
Petr Šmidrkal	Velká nad Veličkou	obec
Petr Hanák	Strážnice	město

b. Slovenská strana

účastník	místo	instituce
----------	-------	-----------

Andrea Orbanová	Skalica	mesto
Ing. Renata Metňanská		
Ing. Ľudovít Bránecký		Vinná cesta Záhorie o.z.
PhDr. Peter Michalovič	Skalica	Záhorské múzeum v Skalici
Ing. Erika Okánková		Partnerstvo pre Horné Záhorie
Ing. Ivona Bolebruchová	Kopčany	obec
Lenka Látalová, PhDr., PhD.	Holíč	mesto
Zdenko Čambal, PhDr., PhD.		
Tomáš Valúch, Mgr.		
Mgr. Nikol Laučtinová		
Mgr. Romana Fondrhová		
Ing. Katarína Turčáková		
Vladimír Vrauba	Trenčianské Teplice	mesto
Zuzana Frajková Darmetava		
Andrea Ondrejičková	Nemšová	mesto
Peter Králik		
Rudolf Kúkel		
JUDr. Miloš Mojto		
Martin Mojžiš	Trenčín	mesto
Petra Strečková		
Róbert Švehla		
Mgr. Jana Potfajová	Stará Turá	mesto
Lívia Skurská		
Jaroslava Antalová		
Lenka Bunčiaková	Myjava	město
Kristýna Čevráková		
Miriám Michalcová		
Vladimír J. Kružík	Sobotište	obec
Mgr. Jaroslav Círan	Brezová pod Bradlom	mesto
Matúš Valihora		
Ing. Ján Michálek		

Přílohová tabulka 3: Účastníci-hosté úvodního a závěrečného workshopu

účastník	instituce	stát
Ing. Jana Smutná	Region Bílé Karpaty	CZ
JUDr. Vladimír Gašpar	Euroregion Pomoraví	CZ
Mgr. Kateřina Matýšková	Euroregion Pomoraví	CZ
Mgr. Antonín Okénka, MBA / 2x	Obec Nová Lhota / Sdružení místních samospráv ČR	CZ
Mgr. Monika Knettigová	Jihomoravský kraj	CZ
Mgr. Lukáš Kruncl, LL.M., MBA	Velvyslanectví ČR v Bratislavě	CZ/SK
Ing. Marek Jůva, MSc.	Slovensko-české expertní centrum, z.s. Brno	SK/CZ
Mgr. Eva Lattnerová	Slovensko-české expertní centrum, z.s. Brno	SK/CZ
Prof. RNDr. Marián Halás, Ph.D.	Univerzita Palackého v Olomouci	CZ

Přílohová tabulka 4: Účastníci partnerů projektu na živých akcích

partner / instituce	workshopy	terén 1	terén 2	celkem
Masarykova univerzita	19	27	42	88
Univerzita Komenského Bratislava	14	27	19	60
Združenie miest a obcí Slovenska	6			6
souhrn	39	54	61	154

Přílohová tabulka 5: Obce/města zapojená do anketárního šetření

ČESKÁ STRANA

Název	SO ORP	Okres	Kraj	Velikostní kategorie (podle počtu obyvatel k 31. 12. 2023)	Vyplnění
<i>Křtiny</i>	<i>Blansko</i>	<i>Blansko</i>	<i>JMK</i>	<i>500 – 999</i>	<i>4.10.2025 11:07:20</i>
Heřmanice u Oder	Odry	NJ	MS K	200 – 499	4.10.2025 11:42:09
Ostravice	Frýdlant nad Ostravicí	F-M	MS K	2 000 – 4 999	4.10.2025 11:47:00
Slavičín	Luhačovice	Zlín	ZL K	5 000 – 9 999	4.10.2025 11:53:44
Tvarožná Lhota	Veselí nad Moravou	Hodonín	JMK	500 – 999	4.10.2025 12:50:07
Těmice	Kyjov	Hodonín	JMK	500 – 999	4.10.2025 13:18:39
Vedrovice	Moravský Krumlov	Znojmo	JMK	500 – 999	4.10.2025 13:38:04
Ludgeřovice	Hlučín	Opava	MS K	2 000 – 4 999	4.11.2025 9:55:18
Moravská Ostrava a Přívoz	Ostrava	Ostrava	MS K	10 000 – 49 999	4.11.2025 11:05:03
Uherčice	Znojmo	Znojmo	JMK	200 – 499	4.11.2025 14:04:43
Frýdlant nad Ostravicí	Frýdlant n. O.	F-M	MS K	5 000 – 9 999	4.14.2025 9:24:21
Boskovice	Boskovice	Blansko	JM K	10 000 – 49 999	4.14.2025 12:49:21
Opava	Opava	Opava	MS K	50 000 a více	4.14.2025 14:45:29
Vyškov	Vyškov	Vyškov	JM K	10 000 – 49 999	4.15.2025 9:39:37
Hodonín	ORP	Hodonín	JM K	10 000 – 49 999	4.17.2025 9:10:44
Ketkovice	Ivančice	Brno-v.	JMK	500 – 999	4.29.2025 8:50:46
Louka	Veselí nad Moravou	Hodonín	JMK	500 – 999	4.29.2025 10:32:28
Pravlov	Ivančice	Brno-v.	JMK	500 – 999	4.29.2025 13:05:21
<i>Šatov</i>	<i>Znojmo</i>	<i>Znojmo</i>	<i>JMK</i>	<i>1 000 – 1 999</i>	<i>4.29.2025 19:52:26</i>
Hluk	Uherské Hradiště	UH	ZL K	2 000 – 4 999	5.2.2025 11:58:18

Podhradí nad Dyjí	Znojmo	Znojmo	JMK	0 – 199	5.5.2025 11:21:58
Závada	Hlučín	Opava	MS K	500 – 999	5.7.2025 13:13:15
Přílepy	Holešov	Kroměříž	ZLK	1 000 – 1 999	5.12.2025 14:19:18
Sokolnice	Šlapanice	Brno-v.	JMK	2 000 – 4 999	5.12.2025 14:23:28
Rudice	Uherský Brod	UH	ZLK	200 – 499	5.12.2025 17:07:00
Stonava	Karviná	Karviná	MS K	1 000 – 1 999	5.13.2025 10:48:04
Březová	Vítkov	Opava	MSK	1 000 – 1 999	5.21.2025 10:42:37
Nová Lhota	Veselí n. M.	Hodonín	JMK	500 – 999	5.26.2025 11:06:58
Police	Valašské Meziříčí	Vsetín	ZLK	500 – 999	6.19.2025 12:33:19
Rožnov pod Radhoštěm	Rožnov p. R.	Vsetín	ZL K	10 000 – 49 999	6.19.2025 17:50:29
Ostravice	Frýdlant n. O.	F-M	MS K	2 000 – 4 999	6.20.2025 6:36:48
Dešná	Vizovice	Zlín	ZLK	200 – 499	6.20.2025 8:10:30
Dolní Lomná	Jablunkov	F-M	MS K	500 – 999	6.20.2025 9:34:26
Valašské Meziříčí	Valašské Meziříčí	Vsetín	ZL K	10 000 – 49 999	6.20.2025 11:13:53
Ochoz u Brna	Šlapanice	Brno-v.	JMK	1 000 – 1 999	6.23.2025 9:06:03
Bořitov	Blansko	Blansko	JMK	1 000 – 1 999	6.23.2025 9:29:37
Dřínov	Kroměříž	Kroměříž	ZLK	200 – 499	6.23.2025 18:03:02
Frýdek-Místek	Frýdek-Místek	F-M	MS K	50 000 a více	6.26.2025 8:56:12
Mosty u Jablunkova	Jablunkov	F-M	MS K	2 000 – 4 999	6.26.2025 15:18:34
Vítkov	Vítkov	Opava	MS K	5 000 – 9 999	7.3.2025 9:57:02
Újezd u Brna	Šlapanice	Brno-v.	JM K	2 000 – 4 999	7.3.2025 11:01:39
Nový Jičín	Nový Jičín	NJ	MS K	10 000 – 49 999	7.3.2025 11:04:12
Bučovice	Bučovice	Vyškov	JM K	5 000 – 9 999	7.4.2025 7:48:53
Čejč	Hodonín	Hodonín	JMK	1 000 – 1 999	7.4.2025 8:25:45
Horní Lhota	Luhačovice	Zlín	ZLK	500 – 999	7.4.2025 8:44:51

Zubří	Rožnov p. R.	Vsetín	ZL K	5 000 – 9 999	7.4.2025 9:27:27
Sudoměřice	Hodonín	Hodonín	JMK	1 000 – 1 999	7.4.2025 12:24:32
Mikulov	Mikulov	Břeclav	JM K	5 000 – 9 999	7.7.2025 9:07:26
Český Těšín	Český Těšín	Karviná	MS K	10 000 – 49 999	7.7.2025 10:49:24
Horní Lomná	Jablunkov	F-M	MS K	200 – 499	7.7.2025 11:53:10
Karviná	Karviná	Karviná	MS K	50 000 a více	7.7.2025 15:11:19
Bystřice pod Hostýnem	Bystřice p. H.	Kroměříž	ZLK	5 000 – 9 999	7.7.2025 16:24:11
Krásná	Frýdek-Místek	F-M	MS K	500 – 999	7.25.2025 12:29:41
Strážnice	Veselí n. M.	Hodonín	JM K	5 000 – 9 999	9.24.2025 12:41:01
Luhačovice	Luhačovice	Zlín	ZL K	5 000 – 9 999	9.24.2025 13:42:59
Zbraslav	Rosice	Brno-v.	JMK	1 000 – 1 999	10.8.2025 14:11:34
Grešlové Mýto	Znojmo	Znojmo	JMK	200 – 499	10.8.2025 15:51:56
Tvarožná Lhota	Veselí n. M.	Hodonín	JMK	500 – 999	10.9.2025 8:11:46

Vysvětlivky: obec, *městys*, **město**

MSK – Moravskoslezský kraj, ZLK – Zlínský kraj, JMK – Jihomoravský kraj

SLOVENSKÁ STRANA

Název	Okres	Samosprávný kraj	Veľkostná kategória (podľa počtu obyvateľov k 31. 12. 2023)	vyplnění
Lipník	Prievidza	TTSK	500 – 999	4.11.2025 8:28:37
Budiš	Turčianske Teplice	ŽSK	0 – 199	4.11.2025 8:45:38
Biely Kostol	Trnava	TSK	2 000 – 4 999	4.11.2025 8:52:42
Vaďovce	Nové Město n. V.	TTSK	500 – 999	4.11.2025 9:41:29
Hatné	Považská	TTSK	500 – 999	4.11.2025 11:16:34
Vysoká nad Kysucou	Čadca	ŽSK	2 000 – 4 999	4.12.2025 7:23:09

Brodské	Skalica	TSK	2 000 – 4 999	4.12.2025 20:39:50
Brezova pod Bradlom	Myjava	TTSK	2 000 – 4 999	4.14.2025 8:03:01
Zábiedovo	Tvrdošín	ZSK	500 – 999	4.14.2025 8:24:38
Dolný Bar	Dunajská Streda	TSK	1 000 – 1 999	4.14.2025 9:01:40
Ružomberok	Ružomberok	ŽSK	10 000 – 49 999	4.14.2025 11:10:46
Skalité	Čadca	ŽSK	5 000 – 9 999	4.22.2025 9:31:32
Turzovka	Čadca	ŽSK	5 000 – 9 999	4.23.2025 8:08:40
Handlová	Prievidza	TSK	10 000 – 49 999	4.23.2025 14:47:25
Bojnice	Prievidza	TTSK	5 000 – 9 999	4.25.2025 14:58:41
Liptovský Mikuláš	Liptovský Mikuláš	ŽSK	10 000 – 49 999	4.25.2025 23:24:48
Leštiny	Dolný Kubín	ŽSK	200 – 499	5.12.2025 9:49:07
Jakubovany	Liptovský Mikuláš	ŽSK	200 – 499	5.12.2025 10:39:27
Bukovec	Myjava	TTSK	200 – 499	5.12.2025 13:38:36
Veličná	Dolný Kubín	ŽSK	1 000 – 1 999	5.12.2025 14:46:18
Mad	Dunajská Streda	TSK	500 – 999	5.13.2025 9:13:53
Chrenovec-brusno	Prievidza	TSK	1 000 – 1 999	5.14.2025 16:45:22
Libichava	Bánovce n. Bebravou	TTSK	0 – 199	5.16.2025 9:30:30
Kysucké Nové Mesto	Kysucké N. Mesto	ŽSK	10 000 – 49 999	5.20.2025 14:15:12
Piešťany	Piešťany	TSK	10 000 – 49 999	5.23.2025 10:47:25
Krásno nad Kysucou	Čadca	ŽSK	5 000 – 9 999	5.27.2025 16:05:06
Žilina	Žilina	ŽSK	50 000 a viac	5.28.2025 14:52:48
Rajec	Žilina	ŽSK	5 000 – 9 999	5.29.2025 10:33:33
Rajecké Teplice	Žilina	ŽSK	2 000 – 4 999	6.3.2025 10:28:44
Raková	Čadca	ŽSK	5 000 – 9 999	6.19.2025 13:20:13
Zborov nad Bystricou	Čadca	ŽSK	2 000 – 4 999	6.19.2025 14:29:23

Korňa	Čadca	ŽSK	1 000 – 1 999	6.20.2025 8:29:26
Dunajov	Čadca	ŽSK	500 – 999	6.20.2025 9:45:49
Oščadnica	Čadca	ŽSK	5 000 – 9 999	6.20.2025 11:10:02
Olešná	Čadca	ŽSK	200 – 499	6.20.2025 11:46:43
Makov	Čadca	ŽSK	1 000 – 1 999	6.23.2025 14:34:05
Skalica	Skalica	TSK	10 000 – 49 999	6.24.2025 13:40:38
Holíč	Skalica	TSK	10 000 – 49 999	6.30.2025 10:57:49
Kátov	Skalica	TSK	500 – 999	7.1.2025 11:26:51
Koválovec	Skalica	TSK	0 – 199	7.1.2025 12:48:54
Radošovce	Skalica	TSK	1 000 – 1 999	7.1.2025 13:25:23
Mokrý Háj	Skalica	TSK	500 – 999	7.1.2025 15:21:28
Popudinské Močidl'any	Skalica	TSK	500 – 999	7.2.2025 7:53:13
Prietrzka	Skalica	TSK	500 – 999	7.2.2025 10:04:35
Čadca	Čadca	ŽSK	10 000 – 49 999	7.2.2025 14:54:11
Lopašov	Skalica	TSK	200 – 499	7.3.2025 9:46:40
Letničie	Skalica	TSK	200 – 499	7.3.2025 10:01:33
Chropov	Skalica	TSK	200 – 499	7.3.2025 10:19:41
Oreské	Skalica	TTSK	200 – 499	7.3.2025 11:19:23
Prievidza	Prievidza	TSK	10 000 – 49 999	7.7.2025 14:23:25
Ilava	Ilava	TTSK	5 000 – 9 999	7.8.2025 14:37:40
Trenčianske Teplice	Trenčín	TTSK	2 000 – 4 999	7.11.2025 13:48:12
Púchov	Púchov	TTSK	10 000 – 49 999	7.11.2025 14:09:45
Kopčany	Skalica	TSK	2 000 – 4 999	7.17.2025 11:28:09
Nová Dubnica	Ilava	TTSK	10 000 – 49 999	7.22.2025 14:07:13
Bílkove Humence	Senica	TSK	0 – 199	7.24.2025 8:43:36
Hlboké	Senica	TTSK	1 000 – 1 999	7.24.2025 11:55:13

Hradište pod Vrátnom	Senica	TSK	500 – 999	7.24.2025 12:17:56
Častkov	Senica	TSK	500 – 999	7.24.2025 14:37:55
Jablonica	Senica	TSK	2 000 – 4 999	7.25.2025 8:33:55
Osuské	Senica	TSK	500 – 999	7.25.2025 13:03:52
Čáry	Senica	TSK	1 000 – 1 999	7.25.2025 13:59:24
Cerová	Senica	TSK	1 000 – 1 999	7.28.2025 8:53:33
Rovensko	Senica	TSK	200 – 499	7.28.2025 20:31:25
Prievaly	Senica	TSK	500 – 999	7.29.2025 13:52:39
Rohov	Senica	TSK	200 – 499	7.30.2025 9:36:06
Sekule	Senica	TSK	1 000 – 1 999	7.30.2025 10:10:16
Rybky	Senica	TSK	200 – 499	7.30.2025 11:46:57
Smrdaky	Senica	TSK	500 – 999	7.30.2025 19:37:01
Šajdíkove Humence	Senica	TSK	1 000 – 1 999	7.31.2025 7:18:08
Brestovec	Myjava	TTSK	500 – 999	8.4.2025 15:45:26
Chvojnica	Myjava	TTSK	200 – 499	8.5.2025 7:43:11
Jablonka	Myjava	TTSK	2 000 – 4 999	8.5.2025 8:40:41
Stará Turá	Nové Mesto n. V.	TTSK	5 000 – 9 999	8.5.2025 9:37:11
Borský Svätý Jur	Senica	TSK	1 000 – 1 999	8.5.2025 12:58:05
Stará Myjava	Myjava	TTSK	500 – 999	8.6.2025 13:01:27
Poriadie	Myjava	TTSK	500 – 999	8.6.2025 14:22:34
Podkylava	Myjava	TTSK	200 – 499	8.7.2025 11:25:33
Krajné	Myjava	TTSK	1 000 – 1 999	8.8.2025 8:59:21
Štefanov	Senica	TSK	1 000 – 1 999	8.11.2025 11:23:14
Sobotište	Senica	TSK	1 000 – 1 999	8.11.2025 11:35:24
Dojč	Senica	TSK	1 000 – 1 999	8.25.2025 12:01:54

Bzince pod Javorinou	Nové Mesto n. V.	TTSK	2 000 – 4 999	9.25.2025 11:12:58
Čachtice	Nové Mesto n. V.	TTSK	2 000 – 4 999	9.25.2025 11:18:32
Horná Streda	Nové Mesto n. V.	TTSK	1 000 – 1 999	9.25.2025 14:12:56
Beckov	Nové Mesto n. V.	TTSK	1 000 – 1 999	9.25.2025 17:18:18
Hôrka nad Váhom	Nové Mesto n. V.	TTSK	500 – 999	9.26.2025 7:49:44
Lubina	Nové Mesto n. V.	TTSK	1 000 – 1 999	9.26.2025 9:26:37
Modrová	Nové Mesto n. V.	TTSK	200 – 499	9.26.2025 12:24:34
Moravské Lieskové	Nové Mesto n. V.	TTSK	2 000 – 4 999	9.26.2025 14:08:21
Lúka	Nové Mesto n. V.	TTSK	500 – 999	9.29.2025 8:10:20
Kálnica	Nové Mesto n. V.	TTSK	500 – 999	9.29.2025 15:27:25
Podolie	Nové Mesto n. V.	TTSK	1 000 – 1 999	9.30.2025 10:41:20
Nova Ves nad Váhom	Nové Mesto n. V.	TTSK	500 – 999	9.30.2025 15:42:34
Vrbové	Piešťany	TTSK	5 000 – 9 999	9.30.2025 20:10:57
Zemianske Podhradie	Nové Mesto n. V.	TTSK	500 – 999	10.1.2025 8:07:02
Haluzice	Nové Mesto n. V.	TTSK	0 – 199	10.1.2025 12:21:19
Potvorice	Nové Mesto n. V.	TTSK	500 – 999	10.1.2025 14:10:45

Vysvětlivky: obec, *městys*, **město**

TTSK – Trenčianský samosprávny kraj, TSK – Trnavský samosprávny kraj, ŽSK – Žilinský samosprávny kraj

Přílohové obrázky

ÚVODNÍ WORKSHOP – Brno / 2

11. 12. 2024

Představitel Združenia miest a obcí na Masarykově univerzitě

25. 03. 2025

TERÉNNÍ ŠETŘENÍ 1 VČ. KULATÝCH STOLŮ

02. 06. 2025

Ostrava, Moravská Ostrava a Přívoz / CZ

Karviná / CZ

Český Těšín / CZ-PL – 2 obrázky

03. 06. 2025

Vysoká nad Kysucou / SK – 4

Makov / SK – 2

Rožnov pod Radhoštěm / CZ – 5

+ kulatý stůl

04. 06. 2025

Krásno nad Kysucou / SK – 2

Kysucké Nové Město / SK – 2

Žilina / SK

Teplička nad Váhom / SK – 2

Rajecké Teplice / SK – 7

05. 06. 2025

Dolní Lomná / CZ – 4

Frydek-Místek / CZ – 2

Valašské Meziříčí / CZ – 2

Vsetín / CZ – 3

Karolinka / CZ – 2

06. 06. 2025

Hrčava / CZ-PL – 8

Mosty u Jablunkova / CZ – 4

TERÉNNÍ ŠETŘENÍ 2 VČ. KULATÝCH STOLŮ

08. 09. 2025

Skalica / SK – 13

Holíč / SK – 5

Hodonín / CZ – 4

Mikulčice / CZ – 4

Kopčany / SK – 4

09. 09. 2025

Trenčianské Teplice / SK – 2

Nemšová / SK – 2

Trenčín / SK – 3

10. 09. 2025

Veselí nad Moravou / CZ – 2

Uherské Hradiště / CZ

Uherský Brod / CZ – 2

Luhačovice – kulatý stůl / CZ – 8

11. 09. 2025

Stará Turá / SK – 3

Myjava / SK – 2

Sobotište / SK – 5

Brezová pod Bradlom / SK – 8

12. 09. 2025

Nová Lhota / CZ – 4

Velká nad Veličkou / CZ – 4

Strážnice / CZ – 2

ZÁVĚREČNÝ WORKSHOP – Bratislava / 3

10. 11. 2025